

Գրքի Գրքարանի Կրթական

ՄԱՐԶԱՐԱՆ ՄԱՆԿԱՆՑ

491.99-81

4-29

ՈՐ Ե

ՍՅՈՒԿԱԾՅ Է 1861

ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ ԻՆՉ ՀԱՄԱՌՈՏ

Ճոխացուցեալ

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԸՆՏԻՐ ՕՐԻՆԱԿՈՔ

Կրթական

Ա.Ա.Ս.Ս.Ս.Ս.Ս.Ս.Ս.

ՊԱՐՈՆ ՄԿՐՏՈՒՄԻ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

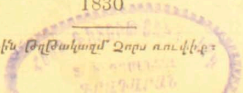
Ի Հայրապետութեան Տեառն Տեառն ԵՓՐԵՄԱՅ ամենայն
Հայոց Կաթողիկոսի :

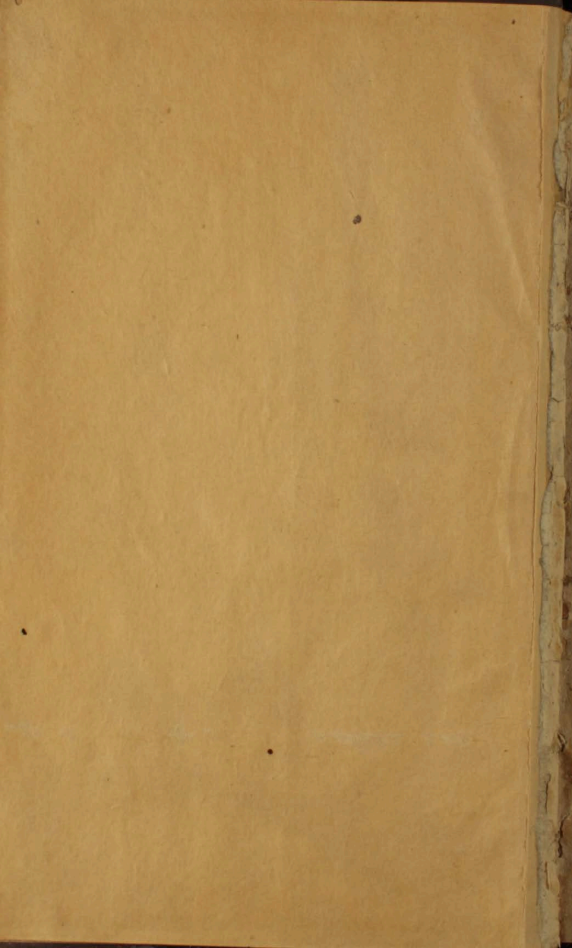
Գրեալ զնոսա յանձին քում երեքին, ՚ի խորհուրդս, և ՚ի զխոտու-
թիւն, և ՚ի հանձար : Ահաւասիկ ուսուցանեմք քեզ զբանս
Ճմարիտս և զգիտութիւնն : Առաջ էք. 20, 21 :

Ի ԿԱԼԿԱԹՈՒՆ
ՅԵՄԵՆՆՈՒԿԱՆ ԸՆԴՏԱՐԱՆԷ :

1830

Գին թղթակազմ Չորս ռուբլիք :

ՄԻՐԱՍՈՒՆ ԶԱՒԱԿԱՑ

խմոց

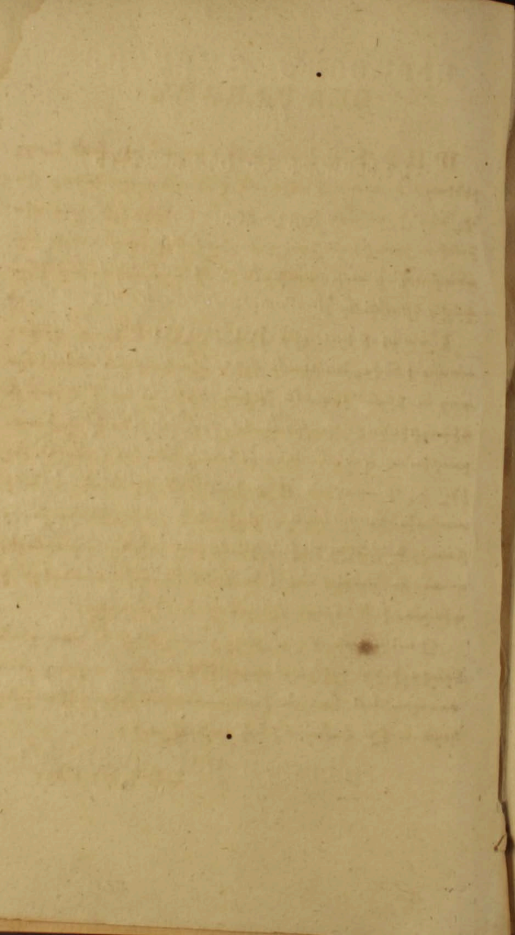
ԵՂԻՍԱԲԵԹԻ ԵՒ ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻ

ՆՈՒԷՐ ՀՕՐ,

ՄԻՐՈՒՆ զաւակունք իմ. Լցուցանել կամե-
լով զպարտիս հօր՝ մատուցանեմ զեռահաս մը-
տաց ձերոց զայս ՄԱՐԶԱՐԱՆ կատարելու-
թեան : Եւ յուսամ զարգանալ ձեզ յիմաստոյ
գրոց առաւել քան ՚ի շահս երկրաւորս , մի
զի իմաստիւք ինչ , և ոչ ընչիւք իմաստք գը-
տանին , ասէ Արիստոտէլ : Եւ երկրորդ՝ զի բա-
րիքն մարմնական ընդ մարմնոյ մեռանին , իսկ
բարիքն հոգեկան նա յետ մահու անմահա-
նան : Ընկալարո՛ւք զայս ուրեմն Չաւակունք ,
և տո՛ւք տեսանել ինձ զձեզ ուսումնասէր ըստ
յուսոյն իմոյ , որով սէր առ Աճ և առ ըն-
կերն ածի , և պատիւ և հնազանդութիւն առ
Ծնողս բարձրանայ :

Եւ ես փառս համարիմ անձին լինիլ ու-
սումնասէր Չաւակացդ . երջանիկ հայր

ՄԿՐՏՈՒՄ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ :

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ :

Մ Ա Ր Դ ոչ վասն անջին արարաւ՝ այլ վասն Հայ-
րենեաց : և պարս է նախ Կան զամենայն պաշտօնապար լի-
նել նին ի-րովասն հարողութեամբ : Սին էրէ՝ զպարսիս
Բանի և Բնութեան շնու-լ յօժարելով հարկէցայ նո-եբել ըզ-
պու-լնաքեաց աշխատութեան իճ 'ի հրահանգս Տրաց Ազ-
գային Մանկանց :

Լ ա- պետի չոչել զսա ՄԱՐԶԱՐԱՆ , զի արհես-
տաւոր էին վարժութեամբ իրևէ զխափութեան անգործ Տը-
պաց և էբրև յեռամբ իալեալ ածէ զնոսս 'ի վերագոյն
գեթութեան : Բարձի սպաս զխորդութեանս և զգծաւ-
րութեանս , պարզ և հեշտ հանոնս ասանդէցի , Կաղէցի էնչ
էնչ 'ի Ղարասեան Վարժութենէն Մանկանց . և 'ի
ասանկանէն 'ի գրոյն յեղի յոճ : Ճոխութեանս ընտիր
Բառեց և վանկեց եղի , օրինակս Բարոյանէանս Բազմացոցի ,
պոսս համարօքս հապի , և Բանս պիտանիս ասանդէցի 'ի
գիւրութեան նորոս Պարոնաց և Օրերդաց :

Չո-նիճ ասել էնչ , Բաց յոսալ , զի թ' սպարդեան
Էրևեացի էին Էրէ յալս արգոյ Մերազանց , ուրանօր լո-
սաւորութեան Տրաց և Բարեչաւորութեան վարուց Մանկանց
նոցս և էն՝ համարիճ իճ թ' Քոյն Վարձ :

ՀԵՂԻՆԱԿ :

Յարգոյ Պարոն Մկրտում կարապետեան ,

Ըստ կարծեաց Մերոց այս փոքրիկ աշխատանք քոյ է կարի
հարկաւոր մատաղ Մանկանց , որք հանդերձեալ լիցեն նորոգ սկսիլ
զընթերցումս գրոց . քանզի վանկերն են ճոխ և պարզ , դասերն ըն-
տիր և պիտանի , և օրինակերն բարոյական և իմաստիւք լի : Յուսալի
է մեզ զի վաստակ քոյ լիցի հասարակաց ընդունելի և նպատակ քոյ
նչ 'ի դերե ելցէ 'ի վախճանի : Մնամք—

քեզ խոնարհ ծառայք ,

ՅՆՐՈՒԹԻՒՆ ԳՆԼՈՒՅԵՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՎԴՆԼԵՆ

ի Մ . Ճեմարանի : }
14 Դեկտեմբ . 1829 }

ՄՏՈՐԱԳՐՈՂՔ

	օրինակ :	սփե :
ԱՃափո՞ւր Յարութեան Անամեանց	2	6
ԱՃափո՞ւր Պօղոս ԱՃափրեան	1	3
Ա-էփ Աղաբէգէան	8	24
Ա-էփի՛ Նաղարեան	1	3
Գալստան Յովհաննէսէան	1	3
Գէորգ Փաննոս Բաղրամեան	6	18
Գրեգոր Աբգարեան	2	6
Գրեգոր ԱՃափո՞ւր Մուրադխանեան	2	6
Գրեգոր ԱՃափո՞ւր Պէտրոսեան	1	3
Գրեգոր Յարութեան Ա-էփի՛եան	1	3
Եղեալար Սէն Սամեան	8	24
Էփե՛ Յովնէ՛ Էփե՛ան	1	3
Խաչատուր Սահմի՛ Մալխասեան	4	12
Խաչէ՛ ԱՃափո՞ւր Գէորգէան	4	12
Կարապէփ ԱՃափրեան	1	3
Կարապէփ Յանգէան	1	3
Կարապէփ Յարութեան Վերնանկսեան	2	6
Հա-եղնի՛մաց Ոսիան Գալստանեան	1	3
Ղաչար Աղաբէգէան	6	18
Ղաչարոս Յարութեան Ա-էփի՛եան	1	3
Ղե-ոնոր Յովհաննէս Ա-աթեանց	1	3
Մանուկ Մէլչոմ Մանուկեան	2	6
Մարգար Զօբէրեան	1	3

	օրինակ	ափի
Մեսրոպի Դաւթեան Թաղեապետանց	10	30
Մէլիսիմ Գասպարեան	2	6
Մէրփել Մարտիրոսեան	1	3
Մէրփել Սարգիս Յովհաննէան	2	6
Յարութեան Աբգարեան	4	12
Յարութեան Աբրահամեան	2	
Յարութեան Գալստան Գրեգորեան	1	3
Յարութեան Մանուկ Դաւթեան	8	24
Յովհան Սոփիսեան	1	3
Յովհաննէս Ասրապետեան	1	3
Յովհաննէս Հայրապետ Յարութեանէան	8	30
Յովհաննէան Իլիակեան	2	6
Յովնէֆ Յարութեան Քամայեան	1	3
Նեկողայոս Սահակ Մալխասեան	1	3
Պետրոս Յակոբ Պողոսեան	2	6
Պողոս Մենասեան	1	3
Պողոս Որդանանէան	4	12
Պողոս Պետրոս Ղապարեան	2	10
Ջննչոմ Աւետեան	2	6
Ջոհայեր Սեֆ Էլիս جواد	1	20
Ռաֆայէլ Ջախարայ Շերիտեան	2	6
Սարգիս Յովհաննէան	4	12
Սարգիս Յովհաննէս Սարգսեան	4	12
Սարգիս Ջննչոմ Աւետեան	1	3
Վարդան Մնացական Վարդան Խեղհարք	4	12
Փելեպպոս Աճապուր Գեորգեան	2	

Այբու-բենի 41-րդեր :

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե	Զ	Է	Ը	Թ	Ժ
Ի	Լ	Խ	Ծ	Կ	Հ	Ձ	Ղ	Ճ	Մ
Յ	Ն	Շ	Ո	Չ	Պ	Ջ	Խ	Ս	Վ
Տ	Ր	Ց	Ի	Փ	Ք	Օ	Ֆ		

Այբու-բենի Բողոք 4րդ :

ա	բ	գ	դ	ե	զ	է	ը	թ	ժ
ի	լ	խ	ծ	կ	հ	ձ	ղ	ճ	մ
յ	ն	շ	ո	չ	պ	ղ	ռ	ւ	վ
ա	բ	ց	ւ	փ	ք	և	օ	ֆ	

Այբու-բենի Կողմ 4րդ :

ա	բ	գ	դ	ե	զ	է	ը	թ	ժ
ի	լ	խ	ծ	կ	հ	ձ	ղ	ճ	մ
յ	ն	շ	ո	չ	պ	ղ	ռ	ւ	վ
ա	բ	ց	ւ	փ	ք	և	օ	ֆ	

Պէտպէն գրասանորումնէնք գրաստից :

Ա Խ Չ Բ Ծ Պ Գ Կ Զ Դ
 Հ Ռ Ե Ձ Ս Ձ Ղ Վ Է Ճ
 Տ Ը Մ Ր Թ Յ Ց Ժ Ն Ի
 Ի Շ Փ Լ Ո Ք Օ Ֆ

ա ծ ճ ու բ ի մ ս զ Լ յ վ Դ
 խ ն ա ե ծ շ ր զ կ ո ց է Տ
 չ ւ ը ձ պ փ թ Ղ ը ք Լ օ Ֆ

ա ծ ը Բ է ո Գ Կ ո Դ Յ Ն Է
 Ղ Կ Ղ Ճ Բ Է Տ ց Ը օ ո Բ ն
 Ժ ծ Ղ Կ Է ո Լ Ն Ը օ Խ Կ Ֆ

Այսպէս :

Տր մե մէ մի միս մի քն մի

Անուանիք գրաստից :

այբ բեհն գիւմ դա եչ զա է
 ըթ թո ժէ ինի լիւն խէ ծա
 կեհն հո ձա ղատ ճէ մեհ յի
 նու շա ուո չա պէ ջէ ոա
 սէ վեւ տիւն ըէ ցո շիւն փիւր
 քէ եւ օ Ֆէ :

Table of Contents

Introduction	1
Chapter I	10
Chapter II	20
Chapter III	30
Chapter IV	40

Chapter V	50
Chapter VI	60
Chapter VII	70
Chapter VIII	80
Chapter IX	90

Chapter X	100
Chapter XI	110
Chapter XII	120
Chapter XIII	130
Chapter XIV	140

Chapter XV	150
Chapter XVI	160
Chapter XVII	170
Chapter XVIII	180
Chapter XIX	190

Chapter XX	200
Chapter XXI	210
Chapter XXII	220
Chapter XXIII	230
Chapter XXIV	240

Վանկի որոյ նախադասին բաղախաչի :

բա	բե	բէ	բը	բի	բո	բօ	բու
գա	գե	գէ	գը	գի	գո	գօ	գու
դա	դե	դէ	դը	դի	դո	դօ	դու
զա	զե	զէ	զը	զի	զո	զօ	զու

թա	թե	թէ	թը	թի	թո	թօ	թու
ժա	ժե	ժէ	ժը	ժի	ժո	ժօ	ժու
լա	լե	լէ	լը	լի	լո	լօ	լու
խա	խե	խէ	խը	խի	խո	խօ	խու

ծա	ծե	ծէ	ծը	ծի	ծո	ծօ	ծու
կա	կե	կէ	կը	կի	կո	կօ	կու
հա	հե	հէ	հը	հի	հո	հօ	հու
ձա	ձե	ձէ	ձը	ձի	ձո	ձօ	ձու

ղա	ղե	ղէ	ղը	ղի	ղո	ղօ	ղու
ճա	ճե	ճէ	ճը	ճի	ճո	ճօ	ճու
մա	մե	մէ	մը	մի	մո	մօ	մու
յա	յե	յէ	յը	յի	յո	յօ	յու

նա	նե	նէ	նը	նի	նո	նօ	նու
շա	շե	շէ	շը	շի	շո	շօ	շու
չա	չե	չէ	չը	չի	չո	չօ	չու
պա	պե	պէ	պը	պի	պո	պօ	պու

ժա	ժե	ժէ	ժը	ժի	ժո	ժօ	ժու
ռա	ռե	ռէ	ռը	ռի	ռո	ռօ	ռու
սա	սե	սէ	սը	սի	սո	սօ	սու
վա	վե	վէ	վը	վի	վո	վօ	վու
տա	տե	տէ	տը	տի	տո	տօ	տու

րա	րե	րէ	րը	րի	րո	րօ	րու
ցա	ցե	ցէ	ցը	ցի	ցո	ցօ	ցու
ւա	ւե	ւէ	ւը	ւի	ւո	ւօ	ւու
փա	փե	փէ	փը	փի	փո	փօ	փու
քա	քե	քէ	քը	քի	քո	քօ	քու
ֆա	ֆե	ֆէ	ֆը	ֆի	ֆո	ֆօ	ֆու

Վանկի որոց վերջադասին բաղաձայնի :

աբ	եբ	էբ	ըբ	իբ	ոբ	օբ	ուբ
ագ	եգ	էգ	ըգ	իգ	ոգ	օգ	ուգ
ադ	եդ	էդ	ըդ	իդ	ոդ	օդ	ուդ
աղ	եղ	էղ	ըղ	իղ	ող	օղ	ուղ

աթ	եթ	էթ	ըթ	իթ	ոթ	օթ	ութ
աժ	եժ	էժ	ըժ	իժ	ոժ	օժ	ուժ
ալ	ել	էլ	ըլ	իլ	ոլ	օլ	ուլ
ախ	եխ	էխ	ըխ	իխ	ոխ	օխ	ուխ

ած	եծ	էծ	ըծ	իծ	ոծ	օծ	ուծ
ակ	եկ	էկ	ըկ	իկ	ոկ	օկ	ուկ
ահ	եհ	էհ	ըհ	իհ	ոհ	օհ	ուհ
աձ	եձ	էձ	ըձ	իձ	ոձ	օձ	ուձ
աղ	եղ	էղ	ըղ	իղ	ող	օղ	ուղ

ած	եծ	էծ	ըծ	իծ	ոծ	օծ	ուծ
ամ	եմ	էմ	ըմ	իմ	ոմ	օմ	ում
այ	եյ	էյ	ըյ	իյ	ոյ	օյ	ույ
ան	են	էն	ըն	ին	ոն	օն	ուն
աշ	եշ	էշ	ըշ	իշ	ոշ	օշ	ուշ

աչ	եչ	էչ	ըչ	իչ	ոչ	օչ	ուչ
ապ	եպ	էպ	ըպ	իպ	ոպ	օպ	ուպ
աջ	եջ	էջ	ըջ	իջ	ոջ	օջ	ուջ
առ	եր	էր	ըր	իր	որ	օր	ուր
աս	ես	էս	ըս	իս	ոս	օս	ուս
ավ	եվ	էվ	ըվ	իվ	ով	օվ	ուվ

ատ	ետ	էտ	ըտ	իտ	ոտ	օտ	ուտ
աբ	եբ	էբ	ըբ	իբ	ոբ	օբ	ուբ
աց	եց	էց	ըց	ից	ոց	օց	ուց
աւ	եւ	էւ	ըւ	իւ	ու	—	—
ափ	եփ	էփ	ըփ	իփ	ոփ	օփ	ուփ
աբ	եբ	էբ	ըբ	իբ	ոբ	օբ	ուբ
աֆ	եֆ	էֆ	ըֆ	իֆ	ոֆ	օֆ	ուֆ

Միականի բարոյ երկարարոյ :

Աբ	աճ	աջ	Բա	Եղ	Եռ	Ձի	էջ
ախ	ամ	առ	Գի	Ել	Ես	Էդ	էր
աՏ	այ	ափ	Դա	Եկ	Եր	ԷՏ	Թէ
աղ	ապ	աք	դի	Եզ	Եւ	էշ	Թի

Իժ	իր	Տէ	նա	ոճ	ոփ	Քո	օղ
իլ	իք	Ձի	նէ	ոչ	ոք	Օդ	օն
իմ	Լի	մի	ոխ	ո՞վ	սա	օթ	օշ
իշ	չա	յո՞	ո՛Տ	որ	տի	օձ	օր

Միականի բարոյ երկարարոյ :

Ազգ	ակն	ամպ	այն	անգ	աշդ } աշտ }
ազդ	աղբ	այգ	այս	անդ	աշտ }
աղն	աղլս	այդ	այտ	անթ	աչք
ալք	աղտ	այլ	այր	անկ	առք
ախտ	աղց	այծ	այց	անց	աստ

ասր	արջ	բադ	բաղ	բառ	բեր
ասք	արտ	բաժ	բամ	բաց	բիբ
ատր	արք	բալ	բայ	բաւ	բիժ
արդ	աին	բակ	բան	բեկ	բիծ
արՏ	Բագ	բաՏ	բաշ	բեմ	բիր

բող	բոր	գաղ	գանն	գեհ	գեղ
բոխ	բոց	գալ	գաւ	գեղ	գեթ
բոկ	բու	գահ	գեղ	գեռ	գեճ
բոհ	բօթ	գաճ	գեթ	գեան	գեշ
բոռ	Գաբ	գամ	գել	գեր	գեջ

գէօ	գիր	գոմ	գօս	գաստ	գերղ
գէտ	գող	գոյ	Գագ	գար	գենն
գէր	գող	գոշ	գալ	գաւ	գեռ
գիւ	գող	գոռ	գահ	գափ	գեր
գիծ	գոհ	գոս	գամ	գեղ	գել
գինն	գող	գով	գաս	գեհ	գեղ

գէմ	գող	եղծ	երգ	Չատ	զոշ
գէնն	գոնն	եղկ	երդ	զելս	զով
գէտ	գու	եղն	երթ	զէն	զող
գէտ	Եղն	ենթ	երս	զիւ	զօշ
գիր	եղր	ետղ	երր	զիկ	զօր
գիք	ելք	ելբ	ելս	զոհ	եջք

Ընդ	թանն	թեմ	թէյ	թող	թահ
ըստ	թառ	թեռ	թիղ	թոռ	թամ
Թագ	թաս	թեր	թինն	թոր	թեռ
թաթ	թաւ	թել	թիռ	թոք	թիտ
թակ	թափ	թեփ	թիւ	թօն	թիր
թաղ	թել	թեք	թոխ	Ժախ	Իբր

խղձ	լիշտ	լամ	լերդ	լիք	լօշ
խմն	խւղ	լար	լեփ	լոկ	լօռ
խնձ	խւր	լաց	լիկ	լոր	խաբ
խնն	լալ	լաւ	լիճ		խաղ
լինչ	լակ	լափ	լիր	լու	խաժ

խալս	խաչ	խերդ	խէջ	խիտ	խոյ
խակ	խար	խեռ	խիթ	խից	խոչ
խահ	խաւ	խեր	խիժ	խող	խոտ
խաղ	խափ	խեց	խիլ	խոխ	խոր
խամ	խերդ	խէթ	խիղ	խոկ	խոց
խան	խիթ		խէժ	խիճ	խոհ

խօթ	ծառ	ծին	ծով	կալ	կայ
խօլ	ծափ	ծիտ	ծոր	կախ	կառ
Ծագ	ծեր	ծիր	ծոց	կահ	կառ
ծախ	ծեփ	ծիւ	Վագ	կալ	կար
ծակ	ծէս	ծոմ	կաղ	կաճ	կաւ
ծամ	ծիղ	ծոպ	կաթ	կամ	կերդ

կերմ	կիծ	կիւ	կոչ	հար	հարպ
կերռ	կիճ	կոխ	կով	հաճ	հաս
կերր	կին	կոծ	կոր	համ	հատ
կէս	կիռ	կոկ	կու	հայ	հաց
կէտ	կիր	կող	Հաղ	հան	հաւ
կիթ	կից	կոճ	հակ	հաշ	հերգ

Հեղ	Հեք	Հիմ	Հոծ	Հով	Հադ
Հեծ	Հեդ	Հին	Հող	Հոտ	Հախ
Հեռ	ՀէՏ	Հիռ	Հում	Հոր	Հաղ
Հետ	Հէն	Հիւ	Հոյ	Հո՞Տ	Հար
Հեր	Հէք	Հոդ	Հոն	Հօտ	Հեղ

ձետ	ձոխ	Ճաս	ձար	Ճիղ	ձօշ
ձեր	ձող	ձաղ	ձեղ	Ճիչ	Մաղ
ձել	ձոր	ձայ	ձեմ	Ճիռ	մաթ
ձէթ	ձու	ձան	ձեպ	ձոխ	մած
ձիդ	ձօն	ձաշ	ձետ	ձոն	մակ
ձիր	Ղեկ	ձառ	ձիկ	ձօճ	մաս

մաղ	մեծ	մէջ	մոդ	մօտ	յեց
մած	մեն	մէտ	մող	մօր	յո՞վ
ման	մեր	մէց	մոթ	Թագ	յօդ
մաշ	մէդ	միծ	մում	յայ	յօն
մատ	մէղ	մին	մոր	յար	յօտ
մար	մէն	միս	մու	յետ	յօր

Նախ	Նետ	Նոր	շատ	շիթ	շող
Նայ	Ներ	Նու	շար	շիլ	շոճ
Նաշ	Նիդ	Նօթ	շեղ	շիշ	շօթ
Նաւ	Նիշ	Շաս	շէկ	շիշ	Ուբ
Ներխ	Նոճ	շաղ	շէն	շիւ	ողն
Նեղ	Նով	շառ	շէր	շոդ	ողջ

ոմն	ոստ	որմ	ո՛ւխ	ուռ	չեա
ոյԺ	ոտն	որջ	ո՛ւհ	ուս	չեւ
ոյր	որբ	որս	ուղ	ուր	չէք
ոյս	որԺ	ուԺ	ում	Չար	չիր
ոյց	որձ	ուլ	ուշ	չափ	չիք

չոր	պան	պէս	ջան	ջոխ	Սագ
չու	պապ	պէտ	ջեղ	ջոկ	սաԺ
չօճ	պաս	պոկ	ջեր	ջով	սալ
Պախ	պար	պող	ջէք	Ռաս	սակ
պահ	պելս	պոր	ջիւ	} ուամ	սան
պաղ	պետ	Չահ	ջիղ		} ուատ

սեգ	սէգ	սին	Վ անխ	վառ	վեր
սելս	սէղ	սիք	վան	վատ	վեց
սեկ	սէԺ	սոխ	վաղ	վար	վէգ
սեպ	սէր	սով	վայ	վեգ	վէԺ
սեռ	սիգ	սոր	վան	վեհ	վէճ
սեր	սիկ	սօս	վանշ	վեշ	վէմ

վէպ	վիղ	տակ	տափ	տէր	տիք
վէս	վիԺ	տաղ	տաք	տիղ	տոկ
վէտ	վիհ	տամ	տեղ	տիկ	տող
վէր	վին	տապ	տեռ	տիպ	տօԺ
վէք	Տալ	տառ	տես	տիր	տօն
վիգ	տած	տար	տէգ	տիւ	Բաղ

րախ	ցելս	ցոփ	փիղ	քաղ	քիլ
րամ	ցեղ	ցօղ	փինն	քանն	քիս
րոք	ցեց	Փակ	փից	քաջ	քիւ
Ցախ	ցիխ	փաղ	փոխ	քառ	քող
ցած	ցինն	փապ	փոկ	քար	քոռ
ցամ	ցիռ	փառ	փող	քան	քոս
ցանն	ցիր	փար	փոս	քեց	քօղ
ցաւ	ցեց	փեշ	փոր	քէն	քօշ
ցել	ցու	փիծ	Քած	քիթ	Օշն

Միւս լանկէ բարի Կարողութիւնք:

Աղբն	անդղ	արդն	բամբ	բարդ
աղէր	անդր	արթր	բայց	բարկ
աղցք	անճն	արկղ	բանդ	բարձ
այդր	անցք	արմն	բանտ	
այպն	ասկն	Բախտ	բաշխ	բարք
այսր	աստղ	բաղդ	բաստ	բեղն

բեմբ	բիւր	բոյս	բուռ	գաղտ
բեռն	բողկ	բովք	բուտ	գայթ
բերդ	բոյթ	բորք	բուք	գայլ
բերձ	բոյլ	բութ	Գաղթ	գայռ
բէշկ	բոյծ	բուլ	գաղձ	գանգ
բիրտ	բոյն	բուն	գաղջ	

գանձ	գինձ	գոյք	գուլ	դանգ
գառն	գիրգ	գոնջ	գուն	դանկ
գարշ	գիրկ	գորգ	Գաբըր	դաշն
գեղձ	գիրք	գործ	դափր	դաշտ
գերծ	գիւղ	գորշ	դակր	դառն
գեօղ	գիւտ	գորտ	դաղձ	դաստ
գինդ } գինտ }	գոյժ	գուբ	դամք	դարձ
	գոյն	գուժ	դայլ	դեղձ

դէպք	դոյն	եօթն	դեղծ	դիրկ
դիրտ	դուժ	Ջանկ	դեղջ	դոյգ
դիրք	դուլ	դանց	դերթ	դուտ
դիւթ	դուն	դարգ	դերծ	Թաղթ
դիւր	դուր	դարկ	դեւս	թամք
դիւց	Երկն	դարմ	դեղջ	թանգ }
դոխն	երկք	դեան	դի՞նչ	թանկ }
դոյլ	երփն	դեղիս	դիստ	թանչ

Թանց	Թիկն	Թոնձ	Թուռ	Ժանդ }
Թաշտ	Թինչ	Թոռն	Թուր	Ժանտ }
Թատր	Թիւն	Թորմ	Թուփ	Ժոյժ
Թարթ	Թիւր	Թուզ	Թուք	Ինչք
Թարմ	Թոյլ	Թուժ	Ժահր	ինքն
Թարց	Թոյն	Թուխ	Ժայռ	Լախտ
Թեկն	Թոյր	Թուղ	Ժանգ }	լամք
Թերթ	Թոնծ	Թուշ	Ժանկ }	լայն

լանստ	լիւղ	լուր	խանձ	խեղդ
լացք	լիխս	խարք	խանչ	խիղբ
լեշկ	լոյծ	խաղմ	խաշն	խիղճ
լերկ	լոյս	խայթ	խառն	խինձ } խինձ }
լինդ	լոյտ	խայծ	խարբ	
լիտր	լուծ	խայտ	խարտ	խիստ
լիրբ	լուղ	խայր	խելք	խիրտ
լիցք	լուռ	խանդ	խեղբ	խիւս

խողք	խորդ	խուլ	ճալք	ծիւղ
խոյլ	խորթ	խուխ	ճաղը	ծիւր
խոյթ	խորիս	խուղ	ճայդ } ճայթ }	ծոյլ ծուխ
խոյլ	խորհ	խում	ճայր	ծուծ
խոյս	խորշ	խուն	ճանր	ծուսլ
խոյր	խորք	խուց	ճանր	ծուսլ
խոնջ	խութ	խուփ	ճերպ	ծուռ
խորգ	խուժ	խօսք	ճիրտ	ծուփ

կազմ	կայմ	կարժ	կեղտ	կիրթ
կաթն	կայք	կարծ	կեշտ	կիրճ
կաղս	կանթ	կարճ	կեստ	կիրք
կամն	կանչ	կացք	կերպ	կիցք
կամք	կառք	կեալ	կերտ	կիւռ
կայթ	կասկ	կեամ	կինձ } կինջ }	կիւս կողթ
կայծ	կարգ	կեղթ	կինք	կողը

կոճշ	կորդ	կուտ	հայս	հարթ
կոմս	կորկ	կուր	հայր	հարկ
կոյս	կորճ	կուց	հայց	հարց
կոյտ	կուզ	կուք	հանք	հեղդ
կոյր	կութ	Հաւք	հաշմ	հեղք
կոնք	կուժ	հաղք	հաշտ	հիղք
կոշա	կուղ	համր	հասկ	հիւղ
կուպք	կուռ	հայկ	հաստ	հեշտ

հեստ	հիւծ	հոււմ	ձիւն	ճանկ
հեսք	հիւտ	հուն	ձոյլ	ճանճ
հերկ	հիւր	հուպ	ձորձ	ճարպ
հերձ	հողմ	հուր	Ղեակ	ճիգն
հէնք	հոյզ	Չաղկ	ղիտր	ճիշդ
հիմն	հոյծ	ձայն	ճախն	ճիշտ
հինգ	հոյժ	ձեռն	ճախր	ճիւղ
հիւթ	հոյն	ձիւթ	ճանգ	ճորտ

ճուչ	մանր	մարթ	մեղր	մինչ
ճուռ	մաշկ	մարտ	մեղք	միշտ
Մալիս	մառն	մարք	մերթ	միտք
մախր	մասն	մաքս	մերկ	միրգ
մաղձ	մատն	մեկն	մերձ	միւս
մայթ	մարգ	մեղճ	միղն	մոյգ
մայր	մարդ	մեղկ	միթր	մոյթ
մանկ	մարզ	մեղմ	միմք	մոյն

մոյր	մուռ	յաշդ	յեղմ	յոյժ
մորթ	մուտ	յաշտ	յետտ	յոյլ
մորչ	մուր	յարդ	յե՞րբ	յոյն
մուղ	Յաղթ	յարդ	յիղձ	յոյս
մութ	յամր	յարկ	յողն	յոյր
մուխ	յայտ	յեղծ	յոքն	յովտ
մուղ	յանգ	յեղձ	յողն	յոտն
մուն	յանկ	յեղց	յոյղ	յորդ

յորջ	ներհ	նօտր	շեշտ	շուն
յուշ	նինջ	շամբ	շերտ	շուք
յօնք	նխտ	շամս	շեղղ	Ոսբն
Նարտ	նիրհ	շանդ	շիկն	ոսպն
նաւթ	նիւթ	շանթ	շիղջ	ոսկր
նեհգ	նոյն	շարժ	շիւղ	ոստղ
նեռն	նոյր	շեղբ	շոյտ	ութն
ներկ	նուշ	շեղջ	շորթ	ուլն

ուխտ	ունգ	չինչ	պարղ	պինդ
ուխք	ունկ	չորս	պարծ	պինտ
ուղխ	ունճ	չորք	պարկ	պինչ
ուղկ	ունջ	չում	պարս	պիրկ
ուղտ	ունն	Պահք	պարտ	պոնդ
ուղփ	մւտ	պայթ	պերճ	պոնտ
ումպ	Չազգ	պայտ	պետք	պորտ
ունդ	չիղջ	պասք	պիղծ	պուկ

Ջաղբ	Զերդ	սայր	սատր	սիկղ
Ջաղփ	Զուր	սայք	սարդ	սինձ
Ջաղջ	Ռազմ	սանդ	սեաւ	սիրտ
Ջամբ	Ռիշտ	սանձ	սեղև	սիւկ
Ջայլ	Ռուփ	սանն	սեղմ	սիւք
Ջարդ	Սակս	սապո	սեռն	սիւն
Ջերմ	սակր	սառն	սերկ	սոյզ
Ջինջ	սայլ	սաստ	սերտ	սոյն

սոյր	սուր	վարժ	վիշտ	տանձ
սոնք	Վազր	վարկ	վերդ	տաշտ
սոպո	վաղք	վարձ	վերք	տառն
սոսկ	վախք	վարմ	վուն	տասն
սուգ	վաղր	վարք	վուշ	տարմ
սուղ	վայր	վերջ	Տաղր	տարր
սուն	վանդ	վերտ	տախտ	տէնդ
սուտ	վանկ	վիզն	տայք	տէնտ

տէնչ	տորդ	ցայթ	ցուլ	փայտ
տէտր	տորտ	ցայտ	ցուպ	փառք
տիդք	տուկ	ցանդ	ցուց	փաստ
տիղմ	տուն	ցանկ	Խիթ	փեղկ
տոհմ	տուտ	ցանց	վւծ	փերթ
տոմս	տուփ	ցեւք	վւս	փխխ
տոյժ	Բուպ	ցիրդ	վւք	փիւղ
տոռն	Յայդ	ցոյց	Փայլ	փոյթ

փորձ	փուք	քայռ	քարա	քուղ
փուլ	փոքր	քարբ	քիսք	քուն
փուշ	Քաղց	քարձ	քիստ	քուռ
փուտ	քայլ	քարց		քոյր

Մեռանի բառի հնգապատի :

Քարձր	բուրդ	զունդ	Չոյգք	Թուրծ
բեղմն	Գաղձն	զունջ	զուսպ	Թուրմ
բիւրս	զամփռ	զունտ	զուրկ	Լանջք
բուժք	զեղմն	Գաղձն	Թաննձր	լեաշկ
բունծ	զերբն	դոյզն	Թուխպ	լեառն
բուշտ	զողտր	դունն	Թուխս	լեարդ
բունն	զուԺք	դուրք	ԹուղԺ	լինտր
բուստ	զուճք	դուքս	Թումբ	լորձն

լուսն	խունծ	Վայսր	կողմն	կուպղ
լուրԺ	խունջ	կարծր	կուպտր	կուպր
լուրջ	խուռն	կարծք	կուսող	կուռն
Խաղքք	խուրձ	կարշն	կուԺք	կուռք
խառնք	Ճորտն	կեանք	կուղք	կուրծ
խարձք	ծունկ	կեղծք	կունտ	Հաղքք
խումբ	ծունր	կիրԺք		Հարսն
խունկ	ծուփք	կոզն	կուշտ	Հարցք

Տիւնն	մութն	մուրկ	նուռն	ունչք
Տոյլք	մուկն	մուրճ	նուրբ	ուսար
Տունձ	մուղր	մուրտ	Շինգղ	Պարսք
Տուսկ	մուշկ	Յանձն	շունչ	պարտք
Չուկն	մունչ	յունք	շուրջ	պոյտն
ձունձ	մունջ		Նեարդ	Ռղիւք
Մարդք	մուշկ	ներքս	ունկն	ջերմն

Ռուսք	սուսր	տաշխն	ցուրդ	փուքք
Սաղմն	սուրբ	տուղտ	ցուրտ	քաղցր
սանտր	Վաշխն	տունկ	ցուցք	քիրան
սեամք	վարժք	տուան	Փուղձ	քունջ
սերմն	վարսք	տուքք	փունդ	քունք
սինկղ	Տախտք	ցայժմ	փունջ	քուրձ
սունկ	տանջք	ցոյցք	փուռն	քուրմ

Մեռանի բառի վերաբերում :

Բուրգն	Թուրսք	Հունձք
Բուսար	Ծունգն	Շուրթն
Գուրգն	Ժունկն	
—	Կուրժք	—

Բառք երկնային

Աբ-բաս	ած-խոյժ	ա-ղարտ	ա-միկ
ա-բեթ	ա-խոռ	ա-ղիճ	ամ-ղան
ա-գուռ	ա-ծուխ	ա-ղ-կտղի	ա-պուխտ
ա-դին	ա-կան	աղ-ուսշ	ապ-փոյլթ
աղ-գատ	ակ-ճիռ	աղ-պար	ա-ռոյգ
ա-զոխ	ակ-նոց	ա-ղօտ	աս պար
ա-թուր	ակ-քան	ա-մեթ	աս-տուճ

Բա-բե	բա-ցատ	բե-ւեռ	բող-բող
բաղ-մակ	բա-ւիղ	բը-ժիշկ	բող-կուկ
բա-ժակ	բը-դեշխ	բիւ-րեղ	բո-տոտ
բաղ-ձանք	բե-դեկ	բըլ-թակ	բո-րեղ
բաճ-կոն	բե-կար	բըլ-շակն	բու-թակ
բաս-րանք	բե-հեղ	բը-ղուղ	բը-չումն
բա-րուր	բե-ւեկն	բո-ժոժ	բըր-դոն

Գա-գաթ	գա-վարս	գե-րի	գոյ-երդ
գա-դիշ	գար-շանք	գեր-մակ	գո-լոյլ
գա-ղախ	գա-ւակ	գեր-փիչ	գուժ-կան
գաղ-պե	գա-ւիթ	գը-ղաթ	գուլ-պայ
գա-լուստ	գե-հեան	գըղ-րոց	գու-պար
գա-հոյք	գե-ղարդն	գի-տուն	գու-սան
գայ-թոտ	գեղ-ջուկ	գո-հար	գը-տակ
գան-գուր	գե-րան	գո-ղար	գօ-տի

Պա-դաշ	դան-դաղ	դա-րում	դի-պակ
դա-դարք	դաշ-տան	դար-պաս	դի-պան
դա-ժան	դա-սակ	դեհ-կան	դիւ-րին
դա-լար	դա-տարկ	դեո-պան	դիւց-աղն
դա-լուկն	դա-րակ	դեր-բուկ	դո-վիւն
դա-հիծ	դա-րան	դեր-ձակ	դըստ-րիկ
դամ-բան	դար-գիծ	դէ-տակն	դըս-բով
դա-յեակ	դար-ման	դի-մակ	դըր-գալ

Ե-գիւ	ե-ղեր	ե-րամ	ե-րիր
ե-ղակ	ե-ղէգն	ե-րաստ	ե-րիւր
եղ-նակ	ե-ղնկ	եր-բուծ	եր-կան
ե-թեր	ե-շուտ	ե-րէզ	երկ-բան
ե-ղան	եղ-ջիւր	ե-րէց	եր-կեակ
ե-ղար	ե-ռանդ	ե-րիզ	եր-կեամ
ե-ղեամն	ե-րախ	ե-րիթ	եր-կեղ
ե-ղեռն	ե-րակ	ե-րինջ	երկ-նեւ

Ջա-ղեր	զանդ-ուած	զե-նուլ	զո-պայ
զա-ծած	զան-խուլ	զե-ռուն	զու-արթ
զամ-բիկ	զա-ռեկ	զըմ-բաղ	զու-արծ
զամ-բիւղ	զա-ռիկ	զըն-դալ	զու-դաց
զայ-գոյ	զար-դիւ	զի-արդ	զո-վալ
զայ-րոյթ	զա-ւակ	զին-ուոր	զո-բանչ
զա-նակ	զե-ղումն	զո-ղալ	զո-շոտ
զան-գակ	զե-ղուն	զո-վող	զո-րեղ

Կ-ակ	ըն-դարմ	ըն-թացք	ըն-ջուղ
է-կործ	ընդ-դէմ	ըն-թերթ	ըն-տիր
է-րէց	ըն-դերթ	ընթ-րիք	ըշ-տասլ
էր-ղի	ըն-դէ՞ր	ըն-ծայ	ը-ուսկն
Ը մ-բան	ընդ-Տաս	ըն-կոյզ	ըս-թափ
ըմ-բիշ	ընդ-Տուսլ	ըն-ձիւղ	ըստ-դիւտ
ըմ-բոն	ըն-դոստ	ըն-չացք	ըս-տերջ
ըմ-բոստ	ըն-դուստ	ըն-չերդ	ըս-տիքս

Թա-դազն	Թախ-ծանք	Թատ-րոն	Թեր-մոն
Թա-դուն	Թա-կարդ	Թա-րախ	Թը-զուկ
Թա-դուստ	Թա-կոյկ	Թար-թափ	Թի-թերղն
Թա-թառ	Թա-ղանթ	Թա-ւիշ	Թը-լիփ
Թա-թուլ	Թամ-պատ	Թա-ւուտ	Թո-թիւն
Թաթ-պան	Թա-նազ	Թա-փերդ	Թո-շակ
Թա-խանձ	Թա-նիկ	Թա-փուր	Թո-րումն
Թա-խիծ	Թա-ուանչ	Թեր-րի	Թըրթ-րակ

Ժա-ման	Ժը-խոր	Ի-մաստ	իշ-խան
Ժա-ներդ	Ժըս--տող	ի-մաց	ի-շոքք
Ժա-նիք	Ժո-ղով	ին-ձէն	ի-ջումն
Ժան-կառ	Ժուժ-կալ	ին-նեակ	իս-կոյն
Ժա-ուանդ	Ժը-պիրՏ	ին-նիցս	իս-պառ
Ժըժ-մունք	Ժըպ-տումն	ինք-նեկ	ի-րանք
Ժիժ-մակ	Ժը-տանք	ինք-ներդ	ի-րաւ
Ժի-պակ	Ժո-ուստ	ինք-նին	ի-ցիւ

Լա-լետղ	լե-ղի	լըկ տի	լու-սանցք
լա-լիւն	լեռ-նակ	լը ճակ	լուս-նակ
լա-կան	լե-սուլ	լը-նուլ	լու-տանք
լայն-շի	լի-ով	լո-դանք	լուց-կի
լապ-տեր	լի-սեռն	լո-լսկ	լը-պիրծ
լե-ղու	լըլ-կել	լո-ղորդ	լը-րիկ
լեղ-ուակ	լը-ծակ	լու-ծումն	լըր-տես
լե-ղուլ	լը-ծորդ	լուռ-մուռ	լո-դ-իկ

Խա-բանք	խան-դանք	խար-փան	խոծ-կոր
խաղ-մուզ	խան-տի	խե-նէշ	խոշ-տար
խա-ժակն	խա-րազն	խեց-բեկ	խո-պան
խա-ղախ	խար-դախ	խի-ղախ	խո-առչ
խա-ղացք	խա-րիտի	խընձ-դանք	խոր-շակ
խայ-թոց	խար-խուլ	խըն-ճոյք	խոր-տիկ
խայ-տակն	խար-շափ	խո-ժոռ	խու-ճապ
խայ-տուց	խա-րոյկ	խոխ-կեր	խըռ-պոտ

Ծա-գումն	ծայ-րատ	ծըմ-լեալ	ծո-րան
ծա-խիչ	ծա-նակ	ծըն-դոտ	ծո-րումն
ծած-կիչ	ծա-նունա	ծը-նօտ	ծո-րուն
ծած-կոյթ	ծաս-բել	ծոծ-րակ	ծը-ուատ
ծա-ծուկ	ծա-րիր	ծո-ղակ	ծու-կալ
ծա-կոյկ	ծա-ւի	ծո-վակ	ծըպ-տել
ծակ-տիք	ծը-կոյթ	ծո-վեայք	ծը-րար
ծաղ-կոց	ծըղխ-նի	ծո-րակ	ծը-փանք

Աթ-սայ	կամի-սակ	կտր-ժառ	կի-տակ
կա-կան	կայ-ան	կար-կառ	կըճ-ղակ
կա-հոյր	կայ-թոտ	կա-ցուրդ	կո-հակ
կա-ղաղ	կայ-լակ	կա-լատ	կոշ-կոճ
կա-ղամբ	կայ-տառ	կա-փուլ	կոր-դին
կա-ճառ	կա-պան	կա-քաւ	կոր-զէլ
կա-ճին	կա-պերտ	կեր-պաս	կըրկ-նոց
կա-մուրջ	կա-ռան	կի-սակ	կըր-պակ

Հա-կիրճ	հա-մուռ	հե-ճան	հըճ-ճէլ
հա-ղորդ	հան-գէտ	հե-ղոյս	հը-մուտ
հա-ճոյ	հան-դուշ	հե-ճուկ	հըն-ճան
հա-մար	հա-շիւ	հե-տի	հոր-դան
համ-բակ	հաս-ճեպ	հե-րիւն	հուժ-կու
համ-բար	հա-սոյթ	հի-րիկ	հը-նոգ
համ-բուն	հար-բուղիս	հիւ-ճիլ	հըր-դէհ
հա-մետ	հա-ւակ	հը-լու	հօ-րան

Չա-դար	ձե-ղուն	ձրկ-նորս	Ղա-կիշ
ձա-խող	ձեռ-նատ	ձը-մեռն	ղամ-բար
ձաղ-կանք	ձեռն-հաս	ձո-րակ	ղա-նոն
ձան-ձաղ	ձեռ-նոց	ձոր-ձիկ	ղէ-ղէ
ձան-ձիր	ձի-ան	ձու-լած	ղէն-ջակ
ձանձ-րոյթ	ձրկ-նիկ	ձը-րի	ղու-ղակ
ձար-մաղ	ձրկն-կիթ	ձըր-ձէլ	ղու-րան
ձե-ղէն	ձրկն-կուլ	ձօ-նի	ղօ-ղակ

Ճա-գար	ճայ-թիւն	ճա-րակ	ճը-ճի
ճա-խին	ճան-ճիկ	ճար-պիկ	ճրն-շումն
ճախ-բանք	ճանճ-վան	ճե-մել	ճըշ-դիւ
ճա-կատ	ճա-շակ	ճե՛ն-ճեր	ճո-պան
ճա-հիճ	ճա-շոց	ճեր-պով	ճո-սոմ
ճա-լատ	ճա-պաղ	ճի-բան	ճը-պուռն
ճա-ճանչ	ճա-պուկ	ճի-ւաղ	ճը-սինչ
ճամ-բար	ճա-սումն	ճը-կոյթ	ճօ-ճան

Մա-շիլ	մա-նեակ	մա-ցառ	մը-թեր
մաղ-դեղն	մանկ-տի	մաք-ման	մը-լուկն
մա-լուխ	մա-նուկ	մե-լան	մըղ-ձուկ
մա-խաղ	մա-սան	մե-հեան	մա-լար
մա-խանք	մա-տակ	մե-ղէխ	մար-մաք
մա-հակ	մա-տաղ	մեղ-մխ	մա-ճակ
մա-հիճ	մատ-նեք	մե-ղոյշ	մըտ-բուկ
մա-մուռ	մար-տիկ	մըղ-կիթ	մօ-բուք

Յա-գարդ	յայգ-ման	յա-ւերժ	յո-լով
յա-խուռն	յայ-բատ	յա-ւէտ	յո-խորտ
յա-ճուն	յան-ցանք	յե-սանդ	յո-սի
յա-կի՛նթ	յա-ջորդ	յե-սան	յոր-սայս
յաղ-թանք	յա-սումն	յետ-կար	յա-շիկ
յա-ճախ	յա-տակ	յի-շոցք	յուռ-թի
յա-մայր	յատ-կեղ	յոգ-նուստ	յօ-բայ
յա-մատ	յար-գոյ	յո-գունք	յօ-բանջ

Նա-Ժիշտ	Նա-ւաղն	Նի-աղ	Նու-աղ
Նախ-ճիր	Նա-ւակ	Նի-հար	Նու-աստ
Նախ-նի	Նե-սար	Նի-տալ	Նու-իճ
Նա-ճայ	Ներ-բան	Նը-կան	Նը-սլաստ
Նա-մակ	Ներ-դե	Նը-կուն	Նըս-տած
Նա-նիր	Ներ-կուռ	Նըն-ջինն	Նըր-բին
Նա-շիհ	Ներք-նակ	Նը-շոյլ	Նըք-Ժի
Նա-բօտ	Նըժ-դեհ	Նո-խաղ	Նօ-Ժի

Շա-բաթ	Շաղ-փաղի	Շա-ւիղ	Շու-այտ
Շա-լակ	Շամ-բակ	Շե-ղունն	Շու-կայ
Շա-հար	Շամ-բուշ	Շե-րամ	Շը-պետ
Շա-ղախ	Շամ-բուտ	Շե-րեփ	Շը-տաղ
Շա-ղափ	Շանա-խուր	Շի-ճուկ	Շըր-ջան
Շա-ղիլ	Շտ-րաղ	Շի-րիմ	Շըր-տունն
Շաղ-կաղ	Շա-րաւ	Շըղ-Ժայ	Շը-փոթ
Շա-ղունն	Շար-ժուն	Շող-մոգ	Շը-քեղ

Ո-դե	Ո-ղոք	Ո-րայ	Ո-րոջ
Ո-լոզն	Ող-ջոյն	Օր-բար	Որ-սորդ
Ո-լոռն	Ո-ճիր	Որ-դեակ	Ու-ղերձ
Ո-լորտք	Ոչ-խար	Ո-յեար	Ու-ղէշ
Ող-բարք	Ո-սին	Օր-ղան	Ուղ-ղեակ
Ող-կոյղ	Ո-սոխ	Ո-րիշ	Ու-շիմ
Ո-ղորկ	Ոս-տայն	Որ-կոր	Ու-րուկ
Ո-ղորմ	Ոս-տան	Ո-րոճ	Ուր-ջու

Չա-ման	Պագ-շոտ	պա-շար	պատ-րանք
չա-միչ	պա-լար	պա-ռակ	պա-րան
չէ-զոք	պա-խուրց	պաս-տառ	պար-տէզ
չող-ջիքն	պա-հակ	պա-տանդ	պի-տակ
չոն-չին	պա-ծար	պա-տառ	պը-ղէրզ
չու-խայ	պայ-ման	պա-տեհ	պը-նակ
չը.ք-մեղ	պայ-քար	պատ-ճէն	պո-ռոտ
չը.ք-նաղ	պան-դոկ	պատ-նէշ	պը-ռոյգ

Չաղ-ջախ	Ռաբ-բի	Սաթ-նուկ	սե-նեակ
ջամ-բել	ռազ-միկ	սա-լար	սե-պուհ
ջե-րոտ	ռա-կայ	սա-կաւ	սե-րեկ
ջոն-ջան	ռա-միկ	սան-դուղք	սեր-կեան
ջըր-կիր	ռե-հան	սա-տար	սը-թափ
ջըր-հոր	ռըմբ-կէն	սար-սուռ	սի-րայ
ջըր-մոյր	ռըն-գունք	սա-փոր	սո-փեսա
ջո-լիր	ռո-ճիկ	սե-ղէխ	սըպ-տուր

Վաթ-սուն	վա-ներ	վա-րունգ	վը-հուկ
վախ-ճան	վա-ռեակ	վը-ղէան	վը-ճիտ
վա-հան	վա-ռօղ	վը-թար	վը-սեմ
վա-ղիւ	վատ-թար	վի-ժած	վը-տառ
վաղ-քաջ	վա-րաղ	վի-ժակ	վը-տիտ
վա-ճառ	վա-րանք	վի-ճակ	վը-րան
վայ-րիկ	վար-ձանք	վի-րագ	վը-րէս
վան-դակ	վարձ-կան	վի-րաս	վըր-ձին

Տաղ-նաղ	տա-պան	տար-փանք	տըն-տեօ
տա-ծել	տա-պաստ	տա-ւիղ	տող-շար
տա-կաւ	տա-պար	տը-գէտ	տըռ-փանք
տա-ղանդ	տա-տասկ	տէն-չանք	տըր-գալ
տաղ-տուկ	տա-րաղ	տէ-սիլ	տը-ըուպ
տա-մուկ	տա-րափ	տըղ-ըուկ	տըր-տում
տան-ջանք	տար-բեր	տի-նա	տըր-տունջ
տա-շէղ	տար-տամ	տի-պար	տըր-ցակ

Րա-բուն	Յա-ծուն	ցա-քան	ցու-ցակ
րախ-ճան	ցա-մաք	ցը-մախ	ցըփ-սի
րա-կերտ	ցան-կորդ	ցը-նորջ	ցը-քի
րա-հետ	ցան-ցարկ	ցըն-ցուղ	ցօ-ղուն
րա-մել	ցան-ցորդ	ցըն-ցումն	Խի-ւանդ
րե-տոր	ցաս-կոտ	ցը-մունք	ւիւ-ծել
րո-պէ	ցասմ-նոտ	ցը-ըօնք	ւիւ-ծումն
րո-տին	ցա-ւած	ցը-ցունք	ւիւ-սեակ

Փա-թեթ	փայ-ծաղն	փա-փաք	փըղ-ոսկը
փախչ-կոտ	փան-դիուն	փա-փուկ	փըն-չել
փա-կանք	փա-պար	փե-թակ	փո-թոթ
փա-կեղն	փաս-քուս	փե-ճել	փո-ղակ
փա-ղանդ	փա-րախ	փե-տուր	փո-ղոց
փաղ-փուն	փա-րատ	փե-ցի	փող-պատ
փամ-փուշտ	փա-րաք	փը-թիթ	փոք-րիկ
փայ-լակն	փար-թամ	փըղ-ձուկ	փը-քալ

Քա-կոր	Քա-մացք	Քա-ուորդ	Քրծ-նել
Քա-կուած	Քայ-լել	Քասք-նել	Քր-դանց
Քա-կտիչ	Քա-հակ	Քա-տակ	Քրն-քու 2
Քա-լիւթ	Քան-դակ	Քար-կոծ	Քր-քալ
Քաղց-կեղ	Քան-նակ	Քա-րուտ	Քր-սու
Քաղց-նուլ	Քա-նոն	Քա-քար	Քրք-ինք
Քաղ-ցու	Քա-նորդ	Քեր-ծուլ	Քրք-քում
Քաղց-ըիկ	Քա-ըիկ	Քրթ-թել	Քո-շանք

Օգ-նել	օ-թել	օ-ճան	օ-րէն
օ-դուտ	օ-թոց	օ-ճառ	օր-հաս
օղ-տել	օ-թիտ	օ-ճիւ	օրհ-նել
օ-դեայք	} օ-տել	օ-շինդը	օրհ-նելք
օ-դիք		} օ-ճեալ	օ-րոց
օ-թանք	} օ-ձիք	օ-տար	օ-րուկ
օ-թեակ		} օ-ղի	օ-րան
		օ-րան	օց-տել

Բառք Երանանի:

Ազա-րակ	աղ-ցա-ւոր	ա-պա-րանք
ա-զա-զուն	ա-մա-նակ	ա-պի-կար
ա-թու-թայք	ամ-բաս-տան	ա-ռի-գած
ա-կա-նատ	ա-մու-սին	աս-պա-տակ
ա-ղած-րի	աշ-խա-րանք	ար-շա-լոյս
տղ-խա-մոխ	ա-պա-շաւ	ա-ւա-բել
աղ-ճա-տել	ա-պաս-տան	ա-քա-շաղ

Բա-բա-խել	բա-նա-կետղ	բա-րե-բաստ
բա-ժա-կիկ	բա-նա-կիլ	բա-րու-նակ
բա-կե-ղէթ	բան-տար-կու	բըլ-շա-խոՏ
բա-շա-շան	բա-շաղ-կոտ	բո-բո-ղն
բա-շա-նիք	բա-ռա-րան	բըռ-նա-դատ
բա-շա-նորդ	բար-բա-ռիլ	բըռ-նա-լիք
բաղ-բա-լիլ	բար-գա-ւած	բըր-տու-թիւն

Գա-ղի-խէժ	գա-նա-կոծ	գը-լա-նակ
գա-լո-րել	գան-ձա-րան	գըլ-խա-գար
գա-Տա-վէժ	գա-ռա-դեղ	գըլ-խո-վին
գա-շա-տոս	գար-շա-պար	գո-շա-նի
գա-ղա-փար	գե-ղա-նի	գոյ-է-շուտ
գաղ-ըու-թիւն	գե-րու-նակ	գու-մար-տակ
գայ-թակ-ղիլ	գէ-շա-գէշ	գըր-կա-ջափ
գայ-լա-խաղ	գըժդ-մը-նիլ	գըր-ջու-թիւն

Դա-ժա-նիլ	դա-տա-փերտ	դը-ժըն-դակ
դա-լա-կել	դա-րաս-տան	դի-մա-բար
դա-մար-ճակ	դա-րա-ւանդ	դի-պա-հոջ
դամ-բա-րան	դա-րի-ճակ	դուզ-նա-քեայ
դաշ-խու-րան	դա-ւա-ճան	դըս-տի-կոն
դաշ-տա-նի	դե-ռա-դեռ	դըս-րո-վել
դաս-տա-ռակ	դե-րա-սան	դը-բո-շակ
դա-տա-խազ	դէ-զա-դէզ	դըբ-սու-հի

Ե-ղա-բար	են-թա-կայ	ե-րաշ-խէպ
եզ-ան-գամ	ե-պե-րանք	ե-րաս-տան
ե-ղառ-մու	ե-ռա-կի	եր-դէ-հոն
ե-ղե-րորդ	ե-ռատ-րոհ	եր-դու-մարդ
ե-թի-այ	ե-րա-ժիշտ	ե-րե-րուն
ե-լու-ղակ	ե-րա-խան	ե-րի-վար
եղ-կա-կան	ե-րա-մակ	եր-կե-ղուտ
եղ-կե-լի	ե-րա-նակ	եր-ջա-նիկ

Զաղ-րո-տի	զար-դա-խոտ	զու-դա-հարթ
զայ-րա-գին	զար-թու-ցիկ	զըս-պա-նակ
զան-դի-տանք	զար-տու-ղի	զը-տու-թիւն
զան-կա-պան	զեղ-խու-թիւն	զը-րա-հան
զան-ցա-ռու	զեղ-ճա-նել	զըր-պար-տիչ
զա-ռան-ցանք	զե-տե-ղել	զո-շա-քաղ
զա-տու-թիւն	զեր-ճա-նիլ	զո-րա-կան
զար-դա-նալ	զու-ար-թուն	զո-րա-վիզն

է-ա-խոհ	Ըղ-ձա-կաթ	ըն-դու-նակ
է-ա-կան	ըմ-բոշխ-նել	ըն-թեռ-նուլ
է-ա-կից	ըմ-պահ-կել	ըն-կապ-ձել
է-ա-նալ	ըմ-պա-նակ	ըն-կե-ցիկ
է-ա-պէս	ընդ-գը-ծիլ	ըն-կի-ծիլ
էլ-մո-նի	ընդ-դի-մակ	ըն-ձե-ռայք
է-ու-թիւն	ընդ-հա-նուր	ըն-չա-ւէտ
է-ու-նակ	ըն-դող-նիլ	ըն-ջո-վին

Թա-թա-ղուն	Թա-ռան-չել	Թե-ղա-նիք
Թա-թա-ւուջ	Թար-թա-փիլ	Թե-լա-դիր
Թալ-կա-նալ	Թար-մա-տար	Թի-ա-վար
Թախ-ծա-դին	Թար-շա-միլ	Թըմբ-կա-հար
Թա-կար-դել	Թա-ւա-թուփ	Թո-շա-կել
Թանձ-րա-մած	Թա-ւա-լել	Թու-լա-տարր
Թաշ-կի-նակ	Թա-փան-ցիկ	Թօ-թա-փել
Թա-ռա-միլ	Թա-փու-րել	Թօշ-կա-նալ

Ժա-հա-դէմ	Ժա-մա-նել	Ժի-րա-ժիր
Ժա-հա-հոտ	Ժա-մա-ցոյց	Ժը-խո-րել
Ժահ-րա-լից	Ժա-նա-ւար	Ժըխ-տու-թիւն
Ժա-մա-գործ	Ժան-կա-հար	Ժըմ-եր-ես
Ժա-մա-դիր	Ժան-տա-ժուտ	Ժո-ղով-ետղ
Ժա-մա-հար	Ժան-տա-նալ	Ժուժ-կա-լել
Ժա-մա-մուտ	Ժա-պա-ւէն	Ժը-պըր-հիլ
Ժա-մա-նակ	Ժա-ռան-դել	Ժը-րու-թիւն

Ի-դէ-այ	ինք-նա-բուն	Լայ-նա-լիճ
ի-մաս-տակ	ի-շա-վար	լայ-նա-ձիգ
ի-մաց-ուած	իշ-խա-նիկ	լան-ջա-նոց
ի-մեմ-նէ	ի-ջե-վան	լաշ-կա-մաշի
իմ-նա-պէս	իս-կու-թիւն	լա-րա-խիլ
ի-մով-սանն	ի-րա-դէտ	լափ-լի-շեղ
ին-նակ-նեան	ի-րա-խոյղ	լեր-դաճ-մայ
ինք-նա-բուխ	ի-րա-ւակ	լըլ-կու-թիւն

Լը-կու-թիւն	Խա-բա-ռիթ	խը-բար-դեայ
լըլ-տու-թիւն	խա-թա-րեղ	խը-ճո-ղեղ
լո-գա-նալ	խա-ճա-դործ	խո-ղա-նակ
լո-վի-աս	խա-ղա-լիկ	խո-նա-ւուտ
լու-ծա-նեղ	խաղ-բա-կեղ	խո-պո-պեղ
լը-պըր-ծուն	խամ-րա-նալ	խու-ղար-կու
լը-րու-թիւն	խան-գա-րեղ	խու-ճա-պեղ
լը-բա-նեղ	խան-դա-կաթ	խու-սա-փու

Ծած-կե-լիք	Ծայ-րա-գոյն	Ծե-րու-նի
ծա-կա-խիթ	ծայ-րու-թիւն	ծեք-ծեք-քիլ
ծա-կատ-կէն	ծա-նա-կանք	ծի-ա-ծան
ծա-կատ-ուած	ծան-ծա-ղուտ	ծի-ծաղ-կոտ
ծաղ-կա-ւէտ	ծա-ուա-խիտ	ծըլս-նե-լոյղ
ծաղ-կա-քաղ	ծա-ուա-ւուտ	ծո-վա-մարա
ծաղ-րա-ծու	ծա-ւա-լեղ	ծո-վա-սոյղ
ծա-մած-ուել	ծե-րա-տած	ծոր-ծո-րակ

Կա-թո-գին	կա-ռա-գործ	կե-ղե-քել
կա-ղա-ղանք	կա-ռա-վար	կե-նա-կից
կա-ղա-մար	կա-ռա-փել	կիւ-րա-կէ
կա-մա-կար	կա-րա-կում	կըշ-տամ-քել
կայ-լա-կել	կա-րա-սի	կո-ճո-պել
կա-նամ-քի	կա-րե-սէր	կո-նո-մոս
կաշ-կան-դել	կար-կա-նիլ	կոշ-կո-ճել
կա-պեր-տիկ	կա-քա-ւել	կո-րո-վի

Հա-գա-գայք	Հան-դեր-ձել	Հեծ-կըլ-տանք
Հա-դա-ղակ	Հան-դուր-ժել	Հեր-ձո-տել
Հա-մա-տի	Հապ-ճե-պել	Հի-քու-թիւն
Համ-քա-րակ	Հա-ռա-չանք	Հո-լա-նիլ
Հա-մե-տել	Հա-սե-խաց	Հո-ղա-թափ
Հա-մն-զել	Հաս-տա-քեստ	Հո-տո-տիլ
Հայ-ե-լի	Հաց-կա-տակ	Հուղ-կա-հար
Հան-գա-նակ	Հա-ւաս-տի	Հը-ռո-գել

Չա-գա-գիր	ձի-ար-չաւ	Ղա-բա-նոս
ձա-խո-ղակ	ձի-ըն-թացք	լամ-բա-րել
ձաղ-կա-հեր	ձը-կըն-կիթ	ղե-կա-վար
ձա-ղու-նակ	ձա-ղա-բարձ	ղեկ-տո-րոն
ձայ-նար-կու	ձոր-ձո-րակ	ղե-տի-կոն
ձանձ-րա-լի	ձու-ա-ղեղ	ղոր-կու-թիւն
ձեռ-նա-ծու	ձու-լա-ծոյ	ղու-ղա-կել
ձի-աս-տաց	ձօ-նա-բան	ղօ-ղան-ջել

Ճտ-խա-րակ	Ճաշ-կեր-բոյթ	Ճեր-մա-րան
Ճա-կա-ճան	Ճա-պա-ղէլ	Ճերն-ճեր-րէլ
Ճա-հա-ւոր	Ճա-ռա-գայթ	Ճը-ճեր-կեր
Ճա-ճան-չէլ	Ճա-րա-կիլ	Ճըշ-գըր-տէլ
Ճա-մար-տակ	Ճար-ճա-տիլ	Ճըշ-գու-թիւն
Ճամ-կա-ւոր	Ճար-պա-լիր	Ճո-խու-թիւն
Ճա-նա-պարհ	Ճար-տա-վար	Ճո-ղոպ-րէլ
Ճա-շա-կէլ	Ճրգ-նա-խոնջ	Ճօ-ճա-նակ

Մա-ղա-ղաթ	մա-ճա-կալ	մը-թեր-րէլ
մա-խա-ցող	ման-կա-ծու	մո-լեր-գին
մա-ծա-նիլ	ման-կա-մարդ	մոր-մո-քէլ
մա-կա-ղիր	մառ-նա-մուտ	մու-նեւ-տիկ
մա-կար-դակ	մար-դա-դաւ	մու-րա-ցիկ
մա-կա-ցու	մար-մա-ջէլ	մըտ-րա-կէլ
մա-կեր-ղուտ	մա-քա-նող	մըր-մըն-ջէլ
մաղ-կա-տող	մեղ-րա-պող	մօ-տա-լուտ

Յա-կա-նէլ	յա-չաղ-կոտ	յեր-բիւ-րէլ
յա-կուր-ճի	յա-պա-ղէլ	յեր-ցա-միտ
յա-ղա-կարծս	յա-տա-կինք	յո-խոր-տանք
յա-մա-ռիլ	յար-դա-րէլ	յող-դող-դէլ
յամ-բու-թիւն	յար-կա-կից	յո-ռա-նալ
յայ-գո-րէլ	յա-ւակ-նիլ	յոր-սայ-սէլ
յան-գա-ւոր	յեր-նա-րան	յու-լու-թիւն
յան-ձան-ձանք	յեր-սա-նէլ	յօ-րան-ջէլ

Նա-ղա-բան	Նե՛ն-դ-ա-ժոտ	Նը-կըր-տիլ
Նա-ղե-լի	Նե-տա-հար	Նըշ-մա-բան,բ
Նա-խա-գահ	Նե-րա-ծել	Նըշ-մա-րել
Նա-խա-րար	Ներ-դոր-ծել	Նը-շո-ղել
Նան-րու-թիւն	Ներ-դա-պատ	Նող-կու-թիւն
Նա-պաս-տակ	Ներ-կա-նել	Նու-ար-տան
Նա-ւա-կոծ	Ներ-հի-սել	Նը-պաս-տել
Նա-ւաս-տի	Նը-կա-րիչ	Նը-պա-րել

Շա-դա-նակ	Շաղ-լս-յեղց	Շի՛ծ-կա-լից
Շա-հա-տակ	Շաղ-փաղ-փան,բ	Շը-կա-հել
Շա-հոբ-րամ	Շա-ման-դաղ	Շո-լո-մել
Շա-ղակ-րատ	Շամբ-շա-կան	Շը-ը-ժա-պատ
Շա-ղս-մաթ	Շա-ռա-գոյն	Շը-ը-մո-լիկ
Շա-ղս-շար	Շա-տըր-ուան	Շը-փո-թել
Շա-ղա-շուտ	Շա-րու-նակ	Շը-թ-թու-թիւն
Շա-ղա-պատ	Շե-ղու-թիւն	Շո-շա-փել

Ռ-դո-րիլ	ո-ղս-բան,բ	որ-մա-յեց
որ-րա-ծեծ	ող-ջե-դալ	ո-րո-դայթ
ո-խա-կալ	ո՛ծ-րա-գործ	ո-րո-ճալ
ող-բար-կու	ոչ-խա-րակ	որ-ջա-նալ
ող-նա-յար	ոս-տայ-նանկ	ու-ճա-նալ
ող-նա-շար	ոս-տի-կան	ու-ղեր-ձել
ո-ղս-ղել	որ-դեղ-րել	ու-նե-լի,բ
ո-ղոր-կել	որ-կո-րայ	ուտ-ճա-հալ

Չամ-չի-դէն	չա-րակ-նել	Պա-գա-նել
չա-րա-բաստ	չա-րա-յոյզ	պա-հա-կեր
չա-րա-բարք	չա-րաշ-շուկ	պաղ-պա-ղակ
չա-րա-գան	չա-րա-շուք	պաղ-պա-ջել
չա-րա-գոյն	չո-րեք-կին	պա-ճա-րանք
չա-րա-գիւթ	չու-ա-կան	պա-ճու-ճել
չա-րա-կամ	չը-քա-ւոր	պայ-ու-սակ
չա-րա-կեղ	չը-քո-տի	պայ-քա-րել

պա-տա-ղիճ	պա-րու-տակ	Ջա-հա-կիր
պա-տա-ռել	պար-սա-ւել	ջաղ-ջա-խել
պա-տե-րազմ	պար-տու-թիւն	ջա-տա-գով
պատ-կա-ռանք	պաք-սի-մատ	ջեր-մա-գող
պատ-կի-նել	պեր-ճա-նալ	ջերմ-կա-ջուր
պա-տու-հան	պըն-չա-խոտ	ջեր-մու-թիւն
պատ-րու-ճակ	պո-ռո-չել	ջը-րա-սոյզ
պա-րա-նոց	պըտ-ղա-խակ	ջոր-հե-ղեղ

Ռա-բու-նի	Սա-լա-նալ	սա-տա-րել
ռազ-մա-մուտ	սա-կա-ռի	սա-րա-սել
ռամ-կօ-րէն	սա-կար-կու	սար-սա-տիլ
ռըմ-բա-ձիգ	սա-ղա-պիլ	սեպ-հա-կան
ռըմ-բա-քար	սա-մա-յել	սեր-կա-ծին
ռըն-գա-խօս	սայ-թա-քել	սե-ւե-ռել
ռըն-գա-կան	սան-գի-տոռն	սե-ւո-րակ
ռըշ-տու-թիւն	սա-պա-տողն	սի-գու-թիւն

սիւղ-ղո-բայ	Վ ա-թա-րել	վա-րա-տել
սը-լա-նալ	վա-կա-նակ	վար-կա-նել
սը-խա-լիլ	վա-հա-նակ	վար-շա-մակ
սու-ա-ղիլ	վա-ղան-ցիկ	վար-ու-թան
սուր-հան-գակ	վա-ղե-մի	վար-սա-վեր
սըր-տա-բաղխ	վաղ-վա-ղել	վը-հա-տիլ
սըրտ-նու-թի	վայ-րե-նի	վը-ծա-րել
սո-սա-փիլ	վա-րա-նել	վըտ-տու-թիւն

Տազ-նա-պիլ	տա-ուա-տուկ	տի-ե-շերք
տա-թա-նիլ	տա-տամ-սիլ	տի-րա-ճան
տա-կա-ւին	տա-րա-գործ	տը-խա-տիլ
տաղ-տա-պիլ	տա-րա-դէսլ	տո-ղա-բան
տած-կի-նակ	տա-րա-կայ	տու-այ-տիլ
տա-պա-նակ	տար-աշ-խարհ	տու-գա-նիլ
տա-ուա-ղան	տա-րե-դարձ	տըր-պա-գոյն
տա-ուա-պիլ	տե՛ն-չու-թիւն	տզ-թա-նալ

Րա-բու-նել	Յա-ծա-գոյն	ցըն-ցո-տի
րա-բու-նի	ցա-ծու-թիւն	ցո-լա-նալ
րա-խա-նալ	ցա-կա-նիլ	ցու-ցա-կան
րախ-ճա-կան	ցա-մա-քուտ	ցու-ցա-մատն
րամ-կա-կան	ցան-կու-թիւն	ցո-փու-թիւն
րե-նա-կան	ցա-ւազ-նիլ	ցըռ-կա-նաւ
րե-նամ-բարձ	ցա-ւա-տել	ցըր-տա-բեկ
րե-նա-տես	ցըն-ծու-թիւն	ցը-ցու-թիւն

Փա-խըս-տեայ	փա-րա-շուն	փո-րո-տի
փա-կա-շիծ	փափ-կու-թիւն	փոք-րո-գի
փա-կա-ղալ	փե-ռեկ-տել	փը-ռըն-չիլ
փա-ղա-ղել	փո-թո-րիկ	փըստ-գէ-նի
փա-ղա-ռել	փո-խա-ռու	փըր-թա-նիլ
փա-ղաք-շել	փո-խա-տու	փըրկ-չա-կան
փող-փա-շել	փո-ղա-Տաղ	փըր-փը-րեմ
փա-պա-րել	փո-ղո-շուկ	փը-քա-լից

Քա-Տա-նայ	քա-ջա-դէտ	քա-րա-ժայռ
քա-ղա-քիկ	քա-ջա-շուն	քա-րան-ձաւ }
քաղց-ուե-նի	քա-ջա-ռու	քա-րա-քիւ }
քա-մա-Տել	քա-ռա-բաժ	քար-կո-թող
քայ-քայ-ել	քա-ռա-կի	քը-թա-խոտ
քա-նա-կել	քա-ռա-քայլ	քընք-շու-թիւն
քա-նա-սար	քա-ռու-ղիք	քըրթ-մըն-ջել
քա-ջա-դեղ	քա-տա-կիլ	քըր-մա-նուշ

Օգ-նու-թիւն	օժ-տու-թիւն	օ-տա-րիտ
օ-գոս-տոս	օ-ժա-նել	օ-տա-րուտ
օղ-տա-դեղ	օ-ձա-կալ	օ-րա-գիրք
օղ-տա-կար	օ-ձա-ջամբ	օ-րա-մուտ
օ-դա-բան	օ-ղա-լամբ	օ-րա-ցոյց
օ-դե-նի	օ-շա-տել	օ-րէնա-դէտ
օ-թա-կից	օ-շա-րակ	օ-րի-որդ
օ-թե-վան	օ-տար-աղն	օրՏ-նու-թիւն

Բառք բառազանգի :

Աղա-տա-քայլ	ա-պաս-տա-նիլ
աղ-կաղ-կու-թիւն	ա-պրս-տամ-բիլ
ա-ճա-պա-րել	ա-ռա-գաս-տել
ա-մե-հու-թիւն	ա-ռեղ-ծա-նել
այ-ցե-լու-թիւն	աս-պա-կա-նի
ա-նաղ-դա-կել	ար-բա-նե-կել
ա-պա-ռա-ժուտ	ա-փի-բե-րան
<hr/>	
Բաղ-կաս-տա-ծու	բա-ցա-ծու-թիւն
բա-ժա-կա-կալ	բեղ-նա-ւո-րել
բա-խա-ծու-թիւն	բե-րա-նա-լիք
բա-նա-ճա-րակ	բը-նա-գա-ւառ
բա-ռա-ցու-թիւն	բը-նա-կու-նակ
բար-գա-ւա-ճանք	բող-բո-ջա-շարդ
բար-ժա-մը-տիլ	բու-ա-քա-տակ
<hr/>	
Գա-դաթ-նա-կիտ	գըժդ-մը-նու-թիւն
գա-ղա-նա-բեկ	գի-նե-հա-րիլ
գա-հա-գը-լուխ	գի-շե-րա-խառն
գա-հա-վի-ժել	գը-նա-հա-տել
գա-ղա-փա-րել	գո-ռո-զու-թիւն
գաղ-տա-գո-ղունք	գու-սա-նու-թիւն
գա-ւա-ռա-պետ	գը-րաս-տա-պան
գե-ռա-թա-թախ	գօ-տե-ւո-րիլ

Դա-ժա-նա-հոտ	դա-տար-կա-սուն
դամ-բա-նա-դիր	դա-րի-սե-նի
դան-դա-ղա-գին	դար-շու-նա-կալ
դաշ-նա-ւո-րիլ	դա-ւա-ճա-նեւ
դառ-նա-թոր-մի	դեր-ձա-կու-թիւն
դաս-տի-ա-րակ	դըժ-կա-մա-կիլ
դա-տա-խա-ղեւ	դի-ա-թա-ւալ
դա-տա-պար-տեւ	դիւ-րա-գո-րով

Ե-կե-ղեց-պան	ե-րաշ-տու-թիւն
ե-ռա-հիւ-սակ	ե-րե-խայ-րի
ե-ռա-մա-նակ	եր-դի-ծա-նեւ
ե-տե-ղա-կալ	ե-րի-թա-նալ
ե-րա-գա-հաս	ե-րի-վա-րիկ
ե-րա-գա-քայլ	ե-րի-տա-սարդ
ե-րախ-տա-գետ	եր-կա-քան-չիւր
ե-րաշ-խա-ւոր	եր-ջան-կու-թիւն

Ջազ-րա-թոր-մի	զե-կու-ցա-նեւ
զայ-րա-ցու-թիւն	զե-ղու-ցա-նեւ
զան-դա-կա-նի	զե-տե-ղա-նալ
զան-խը-լա-բար	զեր-ծու-ցա-նեւ
զա-ռա-մա-ցեալ	զի-նա-հա-րիլ
զա-տու-ցա-նեւ	զի-ջու-ցա-նեւ
զար-հու-րե-լի	զը-րա-ւա-մահ
զար-տու-ղու-թիւն	զո-շո-տու-թիւն

Կ-ա-կա-նալ	ըն-դար-ձա-կել
է-ա-կու-թիւն	ըն-դար-մա-նալ
է-ա-կ-ցու-թիւն	ըն-դե-լա-նալ
էն-կո-մի-այ	ընդ-հան-րա-կան
Ը-ղ-ձա-պա-տում	ընդ-հա-տու-թիւն
ըմ-բե-րա-նել	ըն-կող-մա-նիլ
ըմբ-շա-մար-տիլ	ըն-տե-լա-կաց
ըմ-բոս-տա-նալ	ընտ-րո-ղու-թիւն

Թաղ-նա-խոր-հուրդ	թար-շա-մու-թիւն
թա-գու-ցա-նել	թա-փա-ռա-կան
թաթ-պա-նա-գործ	թե-րա-կա-տար
թալ-կա-ցու-ցիչ	թե-աս-բօ-ղել
թա-խան-ձու-թիւն	թըլ-ուա-տու-թիւն
թա-կար-դա-պատ	թըլ-թակ-ցու-թիւն
թա-ղամ-սա-ւոր	թո-շա-կա-ւոր
թա-ղան-թա-պատ	թը-փա-տե-սակ

Ժա-հա-հո-տիլ	Ի-ժա-բա-րոյ
ժա-մա-դի-տակ	ի-մաս-տա-ղել
ժան-կա-ռու-թիւն	ի-մաս-տա-ճեմ
ժա-պա-ւի-նել	ի-մաս-տա-սէր
ժա-ռան-գու-թիւն	իշ-խա-նա-ղուն
ժո-ղո-վա-րան	ի-ջե-վա-նիլ
ժուժ-կա-լու-թիւն	ի-րա-կու-թիւն
ժը-պըր-հու-թիւն	իւ-րա-քան-չիւր

Լ ա-լ ա-հ ա-ռ ա ջ	լ ի-ա-բ ախ-տ իկ
լ ա-կ ա-հ ա-գ է տ	լ ի-ա-խ որ-տ իկ
լ ա յ-հ ա-ծ ա-ւ ա լ	լ ի-ա-ս ր ա-տ ա ր
լ ա ս-տ ե-ր ա-գ որ ծ	լ ը-ծ ա կ-ց ու-թ իւն
լ ա-ր ա-խ ա-ղ ա ց	լ ու-ս ա-ւ ո-ր ի չ
լ է գ-ու ա-գ ա-ր ի լ	լ ը-ս լ ը ը-շ ու-թ իւն
լ է ո-հ ա-ղ ա շ-տ ա կ	լ ը ը ջ-մ ը-տ ու-թ իւն
լ է ը-կ ա-մ ա ը-մ ի ն	լ ը ը-տ ե-ս ու-թ իւն

Խ ա-կ ա-բ ա-ր ո յ	խ ա ը-ղ ա-խ ու-թ իւն
խ ա-հ ա-գ որ-ծ ե լ	խ ա ը-տ ե-շ ա-հ ա լ
խ ա-ղ ա լ-կ ու-թ իւն	խ ե-լ ա-ս ր ա-տ ա կ
խ ա յ-տ ա-խ ա-ր ի	խ ե-ղ ա-թ իւ-ր ե լ
խ ա ն-ղ ա-կ ա-թ ի լ	խ ե-հ ե-շ ու-թ իւն
խ ա ն-տ ա-ծ ու-թ իւն	խ ո-հ ա-կ ե-ր ե լ
խ ա ո-հ ա-խ ը-ռ իւ	խ ո-հ ա-ւ ու-թ իւն
խ ա-ր ա-հ ա-ղ ե ղ	խ որ-շ ո-մ ու-թ իւն

Ծ ա ղ-կ ա-ղ ա ը-մ ա ն	ծ ը-մ ա-կ ա յ-ի ն
ծ ա ղ-կ ա-տ ե-ս ա կ	ծ ը-հ ը ն-ղ ա-բ ա շ լ ա
ծ ա ղ-ր ա-ծ ու-թ իւն	ծ ը-հ ո-ղ ա-գ ու թ
ծ ա յ-ր ա-հ ե ը-ձ ի լ	ծ ո-վ ա-թ ա-ղ ա ն ղ
ծ ա ն-ր ա-թ ա-խ ի ծ	ծ ո-վ ա-ծ ա-ւ ա լ
ծ ա-ռ ա-ւ ա-հ ո յ ծ	ծ ո-վ ա-հ ե ղ-ձ ի կ
ծ ե-ր ա-տ ա-ծ ե լ	ծ ո-վ ա-մ ա ը-տ ի կ
ծ ի-ր ա-հ ե ը ը ի-հ ե լ	ծ ո-վ ա-ք ա-տ ա կ

Կաթ-նա-մա-տոյց	Կայ-սէ-րու-թիւն
Կա-խա-ղս-նել	Կա-շա-ռա-ռու
Կա-խար-դու-թիւն	Կա-պա-լս-տու
Կա-հա-ւո-րել	Կա-պար-ճա-կիր
Կա-ճա-ռա-կից	Կա-ռափ-նա-տել
Կա-մա-կո-րիլ	Կա-րել-կ-ցու-թիւն
Կա-յա-նա-ւոր	Կը-նա-տու-թիւն
Կայ-ծակ-նա-հար	Կըշ-տամ-բու-թիւն

Հա-ղոր-դակ-ցիլ	Հեղ-նա-բա-նել
Հա-մալ-սա-րան	Հեշ-տախ-տու-թիւն
Հա-մա-քա-տակ	Հե-ռա-դի-տակն
Համ-բա-րա-նոց	Հե-տա-ղօ-տել
Հան-դա-նա-կել	Հիւր-ըն-կա-լել
Հան-դեր-ձա-նի	Հո-դա-բար-ձու
Հաս-տա-բա-ղուկ	Հը-րա-հան-գել
Հա-տա-վա-ճառ	Հը-րո-վար-տակ

Չա-ղա-ծա-նակ	Ճա-կա-տա-մարտ
ձայ-նակ-ցու-թիւն	ճա-ճան-չա-գեղ
ձան-ձա-խա-րիթ	ճա-մար-տա-կել
ձե-ռա-հը-մուտ	ճար-պա-պա-րարտ
ձեր-բա-կա-լել	ճար-տա-րա-բան
ձի-ա-մար-տիկ	ճեն-ճե-րա-հոտ
ձի-ար-շա-ւանք	ճըշ-գըր-տու-թիւն
ձի-թա-պը-տուղ	ճո-ռո-մա-բան

Մա-ծու-ցա-նել
 մա-կա-բե-րել
 մա-կե-րե-սյթ
 մա-ռախ-լա-պատ
 մա-ռա-նա-պետ
 մա-տա-կա-րար
 մա-տա-ղա-ծին
 մա-տըռ-թւա-կել

մար-դե-լու-ղել
 մարդ-պա-նու-թիւն
 մա-ցա-ռա-թիթ
 մեղ-րա-խո-րիախ
 մե-նա-մար-տիլ
 մե-տաք-սա-դործ
 մի-ա-հա-ղոյն
 մո-լեգ-նու-թիւն

Յաղ-թա-բա-ղուկ
 յաղ-թա-նա-կել
 յա-ճա-խա-դոյն
 յա-մա-ռու-թիւն
 յայ-րա-տու-թիւն
 յանձ-նա-պաս-տան
 յա-նօ-թա-ռու
 յա-րակ-ցու-թիւն

յա-ւակ-նու-թիւն
 յա-ւեր-թու-թիւն
 յե-ղա-նա-կել
 յի-շո-ղու-թիւն
 յոգ-նա-ղե-ղուն
 յոգ-նա-թա-խիծ
 յո-խոր-տա-բար
 յող-դող-դու-թիւն

Նա-խա-դու-շակ
 նա-հա-տա-կել
 նա-մա-կա-գիր
 նա-ւա-կա-վար
 նա-ւա-կո-ծել
 նա-ւա-հան-դիստ
 նա-քա-րա-կիտ
 նե-տա-հա-րել

ներ-գոր-ծու-թիւն
 ներ-հրմ-տու-թիւն
 նըթ-դե-հու-թիւն
 նը-կա-րա-կերտ
 նո-րա-փե-տուր
 նո-րո-դու-թիւն
 նու-ա-գա-րան
 նը-սե-մու-թիւն

Շ ա-հ ա-վ ա-ճ առ	շի-ջ ու-ց ա ն ե լ
շ ա-հ ա-տ ա-կ ե լ	շ ր-ղ ա-շ ա-տ ե ո
շ ա-ղ ա կ-ր ա-տ ե լ	շ ո-ղ ո-ք ո ր-թ ե լ
շ ա-ղ ա շ-տ ու-թ ի ն ն	շ ու-ա յ-տ ու-թ ի ն ն
շ ա-ղ ա-ւ ա-շ ու ր թ ն	շ ր-ն ա յ-լ ու-թ ի ն ն
շ ա ն-թ ա-հ ա-ր ե լ	շ ր ր-տ ու-ց ա-ն ե լ
շ ա-ն ա-գ ու-ն ի ի	շ ր-փ ո-թ ու-թ ի ն ն
շ ա-ր ու-ն ա-կ ե լ	շ ր-ք ե-ղ ու-թ ի ն ն

Ո գ ե-կ ր-ճ ա ն	ո ր-կ ո-ր ա-ժ է տ
ո-լ ր-տ ա-ն ա լ	ո ր-ձ ա-կ ո-տ ո ր
ո ղ-բ ե ր-գ ու-թ ի ն ն	ո ր-ս ո ր-գ ու-թ ի ն ն
ո-ղ ո ր-կ ու-թ ի ն ն	ու ժ-գ ր-ն ու-թ ի ն ն
ո ղ-ջ ա-գ ու-ր ե լ	ու-ղ ե կ-ց ու-թ ի ն ն
ո ս-տ ա յ-ն ա ն-կ ե լ	ու-ն ա-կ ու-թ ի ն ն
ո ս-տ ու-ց ա-ն ե լ	ու-շ ի-մ ու-թ ի ն ն
ո ր-գ ե գ-ր ու-թ ի ն ն	ու-ս ու մ-ն ա-ր ա ն

Չ ա-ր ա կ-ն ու-թ ի ն ն	Պ ա-խ ա-ր ա-կ ե լ
չ ա-փ ա կ-ց ու-թ ի ն ն	պ ա-կ ու-ց ա-ն ե լ
չ ր-ք ո-տ ա-ն ի	պ ա-ձ ա-ր ա-մ ի տ
չ ու-ա-ն ու-թ ի ն ն	պ ն-յ ա-ղ ա-տ ե լ
չ ու-խ ա-յ ա-գ ո ր ծ	պ ա յ-թ ու-ց ա-ն ե լ
չ ր-ք ա-ւ ո-ր ի ի	պ ա շ տ-պ ա-ն ու-թ ի ն ն
չ ր-ք-մ ն-ղ ու-թ ի ն ն	պ ա-պ ա-ղ ա-ւ ա ն
չ ր-ք-ն ա-ղ ու-թ ի ն ն	պ ա ս-տ ա-ն ա-կ ա լ

պատ-գա-մա-ւոր
 պա-տե-հու-թիւն
 պտ-տու-հա-սել
 պա-տըս-պա-րել
 պա-րա-ւան-դել
 պար-բե-րու-թիւն
 պար-սա-ւե-լի
 պի-տա-կու-թիւն

Ջա-հա-փայ-լիւ
 ջա-նա-հը-նար
 ջա-տա-գո-վել
 ջը-րա-խող-խող
 ջը-րա-կու-տակ
 ջը-րա-հեղ-ձոյց
 ջը-րա-սու-ղել
 ջըր-գո-ղու-թիւն

Սա-կար-կու-թիւն
 սա-շա-պա-ճեմ
 սան-ձա-հա-րել
 սառ-նա-մա-նիք
 սա-սա-նու-թիւն
 սա-րա-ւան-դակ
 սար-տու-ցա-նել
 սեպ-հա-կա նել

սե-ւա-թոր-մի
 սի-շա-պա-տար
 սը-նան-կա-նալ
 սու-սե-րա-մերկ
 սո-փես-տա-կան
 սը-րա-խող-խող
 սըր-տե-ղա-նալ
 սըրտ-մը-տու-թիւն

Վա-հա-նա-ւոր
 վա-ղա-կա-ւոր
 վաղ-վա-ղա-կի
 վայ-ել-չու-թիւն
 վան-դա-կա-կապ
 վա-րա-նա-կան
 վա-րա-տու-կան
 վարկ-պա-րա-ղի

վե-հ-անձ-նու-թիւն
 վիթ-խա-րու-թիւն
 վը-սե-մու-թիւն
 վը-տա-րան-դի
 վը-տա-րան-ջել
 վըտ-տակ-րու-թիւն
 վը-րեժ-խըն-դիր
 վը-րի-պա-կան

Տա-ժա-նա-դոյն
 տա-ժո-ղա-կան
 տա-ճա-րա-պէտ
 տա-ռա-պա-գին
 տա-տամ-սու-թիւն
 տա-րա-ճա-նել
 տար-բե-րու-թիւն
 տար-տա-մու-թիւն

տե-ղա-տա-րափ
 տե-ռա-ղեր-ժել
 տը-մար-դու-թիւն
 տը-նան-կա-նալ
 տըն-տե-սու-թիւն
 տո-չո-րա-կան
 տու-այ-տու-թիւն
 տօ-նա-խըմ-բել

Յա-ժու-ցա-նել
 ցան-կա-պա-տել
 ցա-սու-ցա-նել
 ցա-լակ-ցու-թիւն
 ցը-խա-տե-սակ
 ցո-լա-ցու-թիւն
 ցու-ցա-կու-թիւն
 ցօ-ղա-տա-րափ

Փա-ղա-ռու-թիւն
 փայ-լա-տա-կել
 փայ-ճաղ-նա-ցաւ
 փա-նա-քու-թիւն
 փար-թա-մա-նալ
 փը-լու-ղա-նել
 փո-խա-րի-նել
 փո-շե-տե-սակ

Քա-ղա-քա-ցի
 քաղց-րա-ւե-նի
 քա-նա-կու-թիւն
 քա-ջա-լե-րել
 քա-ջա-կո-րով
 քա-ռա-կու-սի
 քեր-թո-ղու-թիւն
 քըստ-մը-նու-թիւն

Օգոս-տա-փառ
 օդ-տա-ժո-ղով
 օդա-թը-ռիչ
 օդա-հեր-ձիկ
 օ-ժան-դա-կել
 օ-ճա-պա-տիր
 օր-հա-սա-կան
 օրհ-նա-բա-նել

Բարձր հնգամյակի:

Ա-բե-ղայ-ու-թիւն	ամ-բա-րը-տու-թիւն
ա-դե-նա-սա-րաս	աշ-խա-րա-նու-ադ
ա-լէ-կո-ծու-թիւն	ա-պաս-տա-նու-թիւն
ա-խա-ւե-ղա-գէս	ա-պա-քէն-ցա-պաք
ա-ղա-մա-րու-թիւն	աս-պա-տա-կու-թիւն
աղ-ցա-ւո-րու-թիւն	ա-րա-գա-խա-մուր
ամ-բաս-տա-նու-թիւն	ա-բա-ղա-ղա-բար

Բաղ-կա-մըր-ցու-թիւն	բիւ-րե-ղա-ցու-ցումն
բաղ-մա-կա-նա-տու	բը-նա-ղըն-նու-թիւն
բաղ-մա-Տի-ա-ցիկ	բը-նա-կա-նու-թիւն
բաղ-մա-պատ-կու-թիւն	բո-լո-րա-յար-մար
բա-ղա-զա-նու-թիւն	բո-սո-րա-կայ-լակ
բա-րե-բախ-տու-թիւն	բո-վան-դա-կա-պէս
բեղ-նա-ւո-րու-թիւն	բը-նաղ-բո-սու-թիւն

Գա-ղա-խա-ցու-ցումն	գե-րա-զան-ցո-րէն
գա-զա-նա-բա-րոյ	գե-րու-նա-կու-թիւն
գա-ղա-նա-մար-տիկ	գի-նե-ճա-նու-թիւն
գա-Տա-կա-լու-թիւն	գի-րա-ցու-ցա-նել
գաղ-ջա-ցու-ցա-նել	գոր-ծա-կա-լու-թիւն
գան-ձա-Տա-տու-թիւն	գը-րա-գը-րու-թիւն
գե-ղա-պա-րու-թիւն	գըր-կա-խառ-նու-թիւն
գե-տ-նա-բար-շու-թիւն	գո-տէ-մար-տու-թիւն

Դա-ժա-նա-տե-սակ	դա-ւա-ճա-նու-թիւն
դաշ-տա-կա-նա-ւոր	դե-ղա-տու-ու-թիւն
դառ-նա-ցու-ցա-նել	դե-րա-սա-նու-թիւն
դա-սա-պե-տու-թիւն	դը-ժըն-դա-կու-թի
դաս-տի-ա-րա-կել	դի-ղա-բա-նու-թիւն
դա-տա-խա-ղու-թիւն	դի-մա-դար-ձու-թիւն
դա-տա-պար-տու-թի	դիւ-րա-մա-ծու-թիւն
դա-տար-կա-բա-նել	դը-րօ-շա-կա-կիր

Ե-ղա-բա-նու-թիւն	ե-րա-ժըշ-տա-կան
եղ-րա-ցու-ցա-նել	ե-րաշ-խա-ւո-րել
ե-լու-ղա-կու-թիւն	եր-գի-ծա-նու-թիւն
եղ-բայ-րակ-ցու-թիւն	եր-գըմ-նա-Տա-րիլ
էն-թա-ղա-տու-թիւն	ե-րե-ւու-թա-նալ
էն-թա-կա-յու-թիւն	ե-րի-ղա-պըն-դել
ե-ռա-պատ-կու-թիւն	եր-կա-րա-պա-տում
ե-րա-ղա-պա-տում	եր-կիր-պա-գա-նել

Զայ-րա-ցու-ցա-նել	զու-ար-թա-ծա-ղիկ
զար-Տու-րա-տե-սակ	զու-գա-կա-նու-թիւն
զար-մա-նա-գոր-ծել	զու-գա-Տա-ւա-սար
դի-նա-գոր-ծու-թիւն	զու-գա-ձայ-նու-թիւն
զը-լա-ցո-ղու-թիւն	զու-գա-պա-րու-թիւն
զըղ-ջա-ցու-ցա-նել	զը-րա-Տե-տա-կան
զո-Տա-գոր-ծու-թիւն	զօ-րա-վա-րու-թիւն
զու-վա-ցու-ցա-նել	զօ-րա-ցու-ցա-նել

Ըղ-ձա-կեր-տու- [Ժիւն	ըն-դոս-տու-ցա-նել
ըմբ-շա-մար-տու- [Ժի	ըն-դու-նա-կու- [Ժիւն
ըն-դար-ձա-կա-դոյն	ըն-դու-նայ-նա-բան
ընդ-դի-մա-բա-նել	ըն- [Ժա-ցու-ցա-նել
ընդ-դի-մա-բե-րել	ըն- [Ժեր-ցո-ղու- [Ժիւն
ընդ-ե-տե-ղա-կալ	ըն-չա-ւէ-տու- [Ժիւն
ըն-դեր-կա-րու- [Ժիւն	ըն-տե-լա-կըր- [Ժիլ
ընդ-մի-ջա-շա-ւիղ	ընտ-րա-կա-նու- [Ժիւն

Թա-գա-ւո-րա-նիստ	[Ժը [Ժ-ուե-ցու-ցա-նել
[Ժա-խան-ձե-ցու-ցիչ	[Ժի-ա-վա-րու- [Ժիւն
[Ժաղան- [Ժա-սլա-տել	[Ժի-նա-ւո-րու- [Ժիւն
[Ժանձ-րա-մը-տու- [Ժի	[Ժը-խա-ցու-ցա-նել
[Ժե- [Ժե-ւա-խոր-տիկ	[Ժըմբ-րե-ցու-ցա-նել
[Ժե-լա-դը-րու- [Ժիւն	[Ժըն-դե-ցու-ցա-նել
[Ժե-րա-հա-ւա-տիլ	[Ժո-ղա-ցու-ցա-նել
[Ժէ-ա-կա-նու- [Ժիւն	[Ժու-ա-բա-նու- [Ժիւն

Ժա-հա-հո-տու- [Ժի	Լայ-նա-ցու-ցա-նել
Ժա-մա-դոր-ծու- [Ժի	Լապ-տե-րա-վա-ճառ.
Ժա-մա-դի-տա-կան	Լա-րա-խա-ղու- [Ժիւն
Ժա-մա-կար-դու- [Ժի	Լա-ւա-կա-մու- [Ժիւն
Ժան-կա-հա-րու- [Ժի	Լա-ւա-ցու-ցա-նել
Ժան-տա-ցու-ցա-նել	Լեղ-ուա-դա-րու- [Ժիւն
Ժո-ղո-վըր-դա-կան	Լեղ-ուա-շո-տու- [Ժիւն
Ժըս-տե-ցու-ցա-նել	Լեր-դա-ցա-ւու- [Ժիւն

Լէ-դէ-ոնա-խոուժբ	Խա-հա-րա-րու-թիւն
լի-ա-կա-նու-թիւն	խա-ղա-խոր-դու-թիւն
լո-դա-ցու-ցա-նել	խա-մա-ցու-ցա-նել
լու-ծա-կա-նու-թիւն	խայ-տաբ-դէ-տու-թի
լու-սա-գա-րա-կան	խան-դա-ղա-տա-գին
լու-սա-ւո-րու-թիւն	խա-ւար-տա-վա-ճառ
լը-նա-կա-ցու-թիւն	խը-րախ-ճա-նու-թիւն
լը-ը-ջա-ցու-ցա-նել	խօ-թա-մը-տու-թիւն

Ճաղ-կա-ւե-տու-թի	ճե-րա-կու-տա-կան
ճաղ-կա-քա-ղու-թիւն	ճե-րա-տա-ճու-թիւն
ճաղ-կե-ցու-ցա-նել	ճիւ-րե-ցու-ցա-նել
ճաղ-րա-բա-նու-թիւն	ճը-մա-կե-ցու-ցիջ
ճայ-րար-ձա-կու-թիւն	ճըն-րա-դը-րու-թիւն
ճան-րա-շար-ժու-թի	ճո-վա-կա-լու-թիւն
ճան-րա-սըր-տու-թի	ճո-րե-ցու-ցա-նել
ճա-ռայ-ա-բա-րոյ	ճու-լա-մը-տու-թիւն

Վա-հա-ւո-րու-թիւն	կե՛ն-դա-նա-դոր-ճել
կա-ղա-ցու-ցա-նել	կե՛ն-ցա-ղա-վա-րիլ
կա-մա-կո-րու-թիւն	կի-ղա-նո-ղա-կան
կայ-ճակ-նա-բոր-բոք	կո-նո-մո-տու-թիւն
կա-սե-ցու-ցա-նել	կո-պա-րա-ւո-րել
կա-տա-կեր-դու-թիւն	կու-սա-կա-լու-թիւն
կա-ւա-դոր-ճու-թիւն	կու-րա-ցու-ցա-նել
կե-ղա-կար-ճա-բար	կը-ցոր-դակ-ցու-թիւն

Հա-ղոր-դա-կ-ցու-թիւն	Հիւ-րա-սի-րու-թիւն
Համ-բե-րո-ղա-կան	Հըն-չե-ցու-ցա-նել
Հա-յե-ցո-ղու-թիւն	Հո-գա-բար-ձու-թիւն
Հան-դա-նա-կու-թիւն	Հո-ղա-գոր-ծու-թիւն
Հաշ-մե-ցու-ցա-նել	Հող-մա-կո-ծու-թիւն
Հաս-կա-հա-սու-թիւն	Հո-յա-կա-պու-թիւն
Հե-տա-զօ-տու-թիւն	Հուղ-կա-հա-րու-թիւն
Հի-ա-ցու-ցա-նել	Հը-պա-տա-կու-թիւն

Չա-խո-ղա-կու-թիւն	ձեռ-նա-շար-ժու-թիւն
ձայ-նար-ձա-կու-թիւն	ձեռ-նար-ձա-կու-թիւն
ձայ-նա-ւո-րու-թիւն	ձեռ-նե-րի-ցու-թիւն
ձանձ-րա-ցու-ցա-նել	ձի-ա-մար-տու-թիւն
ձրզ-աե-ցու-ցա-նել	ձի-ա-վար-ժու-թիւն
ձե-ռա-գի-տու-թիւն	ձի-ըն-թա-ցա-բան
ձե-ռա-գոր-ծու-թիւն	ձրի-նա-բա-նու-թիւն
ձեռ-նա-գը-րու-թիւն	ձու-լա-կա-նու-թիւն

Ճա-խա-րա-կա-գործ	ճար-տա-սա-նու-թիւն
Ճախ-րա-դա-յու-թիւն	ճե-մա-կա-նու-թիւն
Ճա-կա-ճա-նու-թիւն	ճե-մե-ցու-ցա-նել
Ճա-կա-տա-մար-տիլ	ճե-պե-ցու-ցա-նել
Ճա-հա-ւո-րու-թիւն	ճըշ-գըր-տա-պա-տում
Ճայ-թե-ցու-ցա-նել	ճո-խա-ցու-ցա-նել
Ճա-նա-չո-ղու-թիւն	ճո-ռո-մա-բա-նել
Ճա-նա-պար-հոր-դել	ճը-ռա-քա-ղու-թիւն

Մա-կա-բե-րու-թիւն մեղ-կա-ցու-ցա-նել
 մա-հա-ցու-ցա-նել մեր-կա-ցու-ցա-նել
 մա-ծա-կա-լու-թիւն մը-թա-ցու-ցա-նել
 ման-կա-բե-րու-թիւն մը-խի-թա-րու-թիւն
 մա-շա-րա-յա-կան մո-լո-րե-ցու-ցիչ
 մա-րա-ջախ-տու-թիւն մը-տա-դիւ-րու-թիւն
 մար-մա-ջո-ղա-կան մը-տա-յու-ղու-թիւն
 մե-հե-նա-կա-պուտ մօ-տա-ւո-րու-թիւն

Յա-ծե-ցու-ցա-նել յե-ղա-դար-ձա-կան
 յող-թա-հա-րու-թիւն յե-ղա-նա-կու-թիւն
 յա-մե-ցու-ցա-նել յըղ-փա-ցու-ցա-նել
 յան-դի-մա-նու-թիւն յոգ-նա-ձեռ-նու-թիւն
 յա-ջո-ղա-կու-թիւն յոգ-նա-մա-նա-կեայ
 յառ-կա-ցու-ցա-նել յո-ռա-ցու-ցա-նել
 յա-րա-բե-րու-թիւն յու-ղար-կա-ւո-րել
 յափ-րա-ցու-ցա-նել յու-սա-ցու-ցա-նել

Նա-խա-դա-ղա-փար նը-կա-րա-կեր-տել
 նա-հա-տա-կա-դիր նը-մա-նո-ղու-թիւն
 նան-րա-ցու-ցա-նել նըն-ջե-ցու-ցա-նել
 նա-ւա-բե-կու-թիւն նող-կա-ցու-ցա-նել
 նե՛ն-դա-խօ-սու-թիւն նու-ի-րա-կու-թիւն
 նե-տա-ձը-գու-թիւն նը-պաս-տա-ւո-րել
 նիր-հե-ցու-ցա-նել նըր-բա-ցու-ցա-նել
 նիւ-թա-կա-նու-թիւն նըք-թե-ցու-ցա-նել

Շ ա-հ ա-սի-ր ու-թիւն	շ ըն-չ աբ-դ ե-լ ու-թիւն
շ ա-հ ա-տ ա-կ ու-թիւն	շ ո-ղ ա-ց ու-ց ա-ն ել
շ ա-ղ ա-շ ա-ր ու-թիւն	շ ը բ-ջ ա-գ ա-յ ու-թիւն
շ ա-մ ան-դ ա-ղ ու-թիւն	շ ը բ-ջ ա-ն ա-կ ու-թիւն
շ ան-թ ա-հ ա-ր ու-թի	շ ը բ-ջ ա-ս ա-ր ու-ր ել
շի-ն ա-կ ա-ն ա-դ ոյն	շ ը բ-ջ ե-ց ու-ց ա-ն ել
շ ը-ղ ու-ր-տ ա-բ ա-ր ոյ	շ ը ք-թ ե-ց ու-ց ա-ն ել
շ ը-ն որ-հ ա-բ ա-շ-խ ել	շ օ-շ ա-փ ո-ղ ա-կ ան

Ո-խ ա-կ ա-լ ու-թիւն	որ-ծ ա-ց ու-ց ա-ն ել
ո-ղ որ-կ ա-ս ա-տ ե ան	որ կ-ր ա-մ ո-լ ու-թիւն
ող-ջ ա-բ ա-ն ու-թիւն	ո-ր ո-վ ա-յ-ն ա-թ է տ
ող-ջ ա-խ ո-հ ու-թիւն	ու-ծ ա-ց ու-ց ա-ն ել
ող-ջ ա-ց ու-ց ա-ն ել	ու-ղ ե-ւ ո-ր ու-թիւն
ոս-տ ա-բ ան-ց ու-թիւն	ու-ն ա-յ-ն ա-բ ա-ն ել
ոս-տի-կ ա-ն ու-թիւն	ու-շ ա-բ ա-ր-ձ ու-թիւն
որդ-ն ա-հ ա-ր ու-թիւն	ու-ր ա-խ ա-կ-ց ու-թիւն

Չ ա-ր ա-բ ա-ն ու-թիւն	Պ ա-հ ե-ց ո-ղ ու-թիւն
չ ա-ր ա-բ ա-տ-տ ու-թիւն	պ ա-հ-ս ա-ն ո-ղ ա-կ ան
չ ա-ր ա-դ որ-ծ ու-թիւն	պ ա-յ ա-ղ ա-տ ու-թիւն
չ ա-փ ա-բ ե-ր ա-կ ան	պ ան-ծ ա-ց ու-ց ա-ն ել
չ ա-փ ա-ղ ան-ց ու-թիւն	պ ա-տ ա-ն ե-կ ու-թիւն
չ ու-ա-ր ա-ր ու-թիւն	պ ա-տ ա-տ ա-խ ա-ն ա-տ ու
չ ու-խ ա-յ ա-վ ա-ճ ա ո	պ ա-տ-դ ա-մ ա-ւ ո-րիլ
չ ը-բ ա-ւ ո-ր ու-թիւն	պ ա-տ ե-ր ա-ղ-մ ա-տ ե-ր

պատ-ու-ի-րա-նա-ղանց Ջ ա-հա-ւո-րա-կան
 պա-րա-գայ-ու-թիւն Ջ ա-տա-դո-վու-թիւն
 պա-րու-նա-կու-թիւն Ջ ր-մե-ռան-դու-թի
 պար-տա-ւո-րու-թիւն Ջ ր-ղա-ցա-ւու-թիւն
 պէր-ճա-բա-նու-թիւն Ջ ր-րա-բաշ-խու-թիւն
 պըտ-ղա-բէ-րու-թիւն Ջ ր-րա-ցա-նու-թիւն
 պըտ-ղա-հա-նու-թիւն Ջ ա-մ-կա-բա-նու-թիւն
 պը-րա-կա-պատ-ճէն ու-ր-բա-ձը-դու-թիւն

Ս ա-հե-ցու-ցա-նել սե-ղա-նա-կա-պուտ
 սահ-մա-նա-դը-րել սեպ-հա-կա-նու-թիւն
 սան-ձա-հա-րու-թիւն սը-լա-քա-լե-ղու
 սան-ձար-ձա-կու-թիւն սը-նա-պաշ-տու-թիւն
 սաստ-կա-ցու-ցա-նել սը-նա-պար-ծու-թիւն
 սար-կա-ւա-դու-թիւն սո-վե-ցու-ցա-նել
 սարս-ռե-ցու-ցա-նել սո-րե-ցու-ցա-նել
 սաք-րե-ցու-ցա-նել սուր-հան-դա-կու-թիւն

Վ ա-ճա-ռա-ժո-ղով վե-հա-փա-ռու-թիւն
 վա-յել-չա-ռա-րած վե-րա-պատ-ուե-լի
 վայ-րա-քար-շու-թիւն վի-պա-սա-նու-թիւն
 վա-նա-կա-նու-թիւն վը-հա-տե-ցու-ցիւ
 վա-վա-շո-տու-թիւն վը-տա-ցու-ցա-նել
 վար-դա-պե-տա-րան վը-տա-րան-դու-թիւն
 վար-դա-պե-տու-հի վըտ-տե-ցու-ցա-նել
 վար-շա-մա-կա-պատ վը-րըն-ջա-ղու-թիւն

Տաժա՛նա-տե-սիլ	տե-սա-կա-գոր-ծել
տաղա-չա-փու-թիւն	տի-ե-ղե-րա-կոյտ
տաղա-կա-ցու-ցա՛նել	տի-րա-պե-տու-թիւն
տամ-կա-ցու-ցա՛նել	տըն-կա-բա-նու-թիւն
տա-սկա-ցու-ցա՛նել	տըն-կա-կա՛նու-թիւն
տա-րա-կայ-ու-թիւն	տըն-ո-րե՛-նու-թիւն
տա-րա-կու-սա-կան	տը-րա-մա-բա՛նել
տար-րա-ցու-ցա՛նել	տօ՛նա-խըմ-բու-թիւն

Յան-կա-սի-րու-թիւն	փա-ռա-բաս-տու-թի
ցա-ւե-ցու-ցա՛նել	փա-ռա-մա-լու-թիւն
ցո-լա-ցու-ցա՛նել	փո-խա-կեր-պու-թիւն
ցո-րե-նա-վա-ճառ	փո-խա-տու-ու-թիւն
ցըր-տա-բե-կու-թիւն	փու-թա-ցու-ցա՛նել
ցըր-տա-ցու-ցա՛նել	փըր-կա-գոր-ծու-թիւն
Փաղ-փե-ցու-ցա՛նել	փըր-կա՛նա-ւա-րել
փայ-լե-ցու-ցա՛նել	փը-բա-ցու-ցա՛նել

Քաղա-բա-վա-րիլ	Օգ-տա-կա-րա-գոյն
բաղ-ցե-ցու-ցա՛նել	օգ-տե-ցու-ցա՛նել
բա-ջա-բա-րու-թիւն	օ-ղա-չա-փու-թիւն
բա-ջա-խո-հու-թիւն	օ-թե-ցու-ցա՛նել
բա-ռա-կու-սու-թիւն	օ-ժան-դա-կու-թիւն
բաս-թ-նե-ցու-ցա՛նել	օ-տա-րա-տե-սուչ
բեր-թո-ղա-բա՛նել	օ-րի-որ-դու-թիւն
բըն-թ-շե-ցու-ցա՛նել	օրհ-նա-բա՛նու-թիւն

Բարձր Հրատմանք :

Աղ-ճա-տա-բա-նու- [Ժիւն
 աւ-բար-հա-ւա-ճու- [Ժիւն
 աւ-բար-տա-ւա-նա-տեաց
 Բաղ-մա-ժա-մա-նա-կեայ
 բա-րե-կե՛ն-դա-նու- [Ժիւն
 բիւ-րե-ղա-ցու-ցա-նեւ
 բու-րաս-տա-նա-տե-սակ

Գա-ղա-նա-մար-տու- [Ժիւն
 գայ- [Ժակ-դե-ցու-ցա-նեւ
 գա-ւա-ռա-պե-տու- [Ժիւն
 Դան-դա-նա-ւան-դա-կապ
 դաս-տի-ա-րա-կու- [Ժիւն
 դա-տա-պար-տո-ղա-կան
 դա-տար-կա-բա-նու- [Ժիւն

Ե-կե-դեց-պա-նու- [Ժիւն
 ե-պիս-կո-պո-սա-կան
 եր-դըմ-նա-զան-ցու- [Ժիւն
 ե-րի-տա-սար-դու- [Ժիւն
 Ջան-դի-տե-ցու-ցա-նեւ
 զա-ռան-ցե-ցու-ցա-նեւ
 զար-տու-դե-ցու-ցա-նեւ
 զու-ար-ճա-բա-նու- [Ժիւն

Ընդարմա-ցու-ցա-նել
 ընդ-դի-մա-դար-ձու-թիւն
 ընդ-Տան-րա-կա-նու-թիւն
 ըն-թեր-ցա-սի-րու-թիւն
 Թար-շա-մե-ցու-ցա-նել
 Թա-փան-ցե-ցու-ցա-նել
 Թե-թե-ւա-մը-տու-թիւն
 Թե-րա-Տա-ւա-տու-թիւն

Ժա-մա-նա-կա-պա-տում
 Ժա-մա-նե-ցու-ցա-նել
 Ժա-ռան-դա-տու-ու-թիւն
 Ժա-ռան-դե-ցու-ցա-նել
 Ի-մաս-տա-սի-րա-կան
 Ի-մաս-տա-սի-րու-թիւն
 Ի-մաստ-նա-ցու-ցա-նել
 Ի-րա-ւա-դա-տու-թիւն

Լա-կո-նա-բա-նու-թիւն
 Լա-տի-նա-բա-նու-թիւն
 Լու-նա-նը-մա-նու-թիւն
 Լը-ցու-ցա-նո-ղա-կան
 Խառ-նա-փըն-դո-րու-թիւն
 Խե-նե-շա-ցու-ցա-նել
 Խո-նա-ւա-ցու-ցա-նել
 Խու-սա-փե-ցու-ցա-նել

Ծա-նօ-թա-բա-նու-թիւն
 ծա-րա-ւե-ցու-ցա-նել
 ծա-ւա-լա-կա-նու-թիւն
 ծի-ծա-ղա-կա-նու-թիւն
 Կայ-ծակ-նա-հա-րու-թիւն
 կա-պե-լի-ո-նա-պետ
 կեն-դա-նա-խա-րու-կել
 կըր-պա-կա-ւո-րու-թիւն

Հա-կա-ռա-կոր-դու-թիւն
 հանգ-րի-ճե-ցու-ցա-նել
 հե-տե-ւե-ցու-ցա-նել
 հո-լա-նե-ցու-ցա-նել
 Ճա-կա-տա-գը-րու-թիւն
 ճա-նա-պար-հակ-ցու-թիւն
 ճար-տա-րա-պե-տա-պէս
 ճո-ռո-մա-բա-նու-թիւն

Մա-կա-ղե-ցու-ցա-նել
 ման-կա-բա-րո-յու-թիւն
 մատ-րա-նա-պե-տու-թիւն
 մար-մա-ջե-ցու-ցա-նել
 Յա-պա-ղե-ցու-ցա-նել
 յա-ջո-ղա-ձեռ-նու-թիւն
 յա-ռա-ջա-դի-մու-թիւն
 յու-ղար-կա-ւո-րու-թիւն

Նա-խա-դու-շա-կու-թիւն
 նա-խա-դէ-կու-ցա-նել
 նա-խան-ձա-յու-ղու-թիւն
 նու-ա-դէ-ցու-ցա-նել
 Շա-րա-ւա-հո-տու-թիւն
 շը-նոր-հա-բաշ-խու-թիւն
 շը-նոր-հա-կա-լու-թիւն
 շը-նոր-հա-ւո-րու-թիւն

Ող-ջու-նա-տու-ու-թիւն
 որ-կո-րա-մո-լու-թիւն
 ուղ-ղա-հա-յէ-ցու-թիւն
 ու-սում-նա-կա-նու-թիւն
 Չա-րա-բա-րո-յու-թիւն
 չա-րա-պա-րը-տու-թիւն
 չո-րէ-ք-տա-սա-նէ-քեան
 չու-խա-յա-գոր-ծու-թիւն

Պա-կու-ցա-նո-ղա-կան
 պա-պա-կէ-ցու-ցա-նել
 պա-տա-րա-գա-մա-տոյց
 պի-սա-կա-ցու-ցա-նել
 Սա-ղա-պէ-ցու-ցա-նել
 սան-դա-րա-մե-տա-կան
 սար-սա-տէ-ցու-ցա-նել
 սը-խա-լա-գոր-ծու-թիւն

Վ ա-հ ա-ն ա-մ ա-ր-տ ու-թ իւն
 վ ա-յ ե-լ-չ ա-կ ա-ն ու-թ իւն
 վ ի-ճ ա-կ ա-տ ու-ու-թ իւն
 վ ը-ն ա-ս ա-պ ա-ր-տ ու-թ իւն
 Տ ա-գ-ն ա-պ ե-ց ու-ց ա-ն ե-լ
 տ ա-կ ա-ռ ա-պ ե-տ ու-թ իւն
 տ ա-պ ա-լ ե-ց ու-ց ա-ն ե-լ
 տ ա-ռ ա-պ ե-ց ու-ց ա-ն ե-լ

Փ ա-ր ա-տ ե-ց ու-ց ա-ն ե-լ
 փ ա-ր-թ ա-մ ա-ց ու-ց ա-ն ե-լ
 փ ե-ս ա-յ ա-ց ու-ց ա-ն ե-լ
 փ ի-լ ի-ս ո-փ ա-յ-ու-թ իւն
 Ք ա-ղ ա-ք ա-կ ա-ն ու-թ իւն
 ք ա-ղ ա-ք ա-վ ա-ր ու-թ իւն
 ք ա-ջ ա-յ ա-ր-մ ա-ր ու-թ իւն
 ք ը-ն ա-ր ա-հ ա-ր ու-թ իւն

Օ-ղ ա-հ ը-մ ա-յ-ու-թ իւն
 օ-տ ա-ր ա-տ ե-ց ու-թ իւն
 օ-տ ա-ր-ը ն-կ ա-լ ու-թ իւն
 օ-ր ի-ն ա-զ ա ն-ց ու-թ իւն

Բարձր Եօթնամյանի :

Ա-ու-դաս-տե-ցու-ցա-նել
 Բ-ը-նա-ւո-րե-ցու-ցա-նել
 Դ-ը-ժ-ըն-դա-կա-ցու-ցա-նել
 Ե-րա-ժ-ը-տա-կա-նու-թիւն
 Զու-դա-Տե-ու-կա-նու-թիւն
 Ը-ն-դար-ձա-կե-ցու-ցա-նել
 Թե-րա-քա-մե-ցու-ցա-նել

Ժա-մա-նա-կա-դ-ը-րու-թիւն
 Խոս-տո-վա-նե-ցու-ցա-նել
 Վար-կան-դա-կա-դոր-ծու-թիւն
 Հա-մար-ձա-կե-ցու-ցա-նել
 Ճա-նա-պար-Տադ-նա-ցու-թիւն
 Մը-տըն-ը-նա-կա-նու-թիւն
 Յան-դի-մա-նա կա-ցու-թիւն

Ներ-դաշ-նա-կա-ւո-րու-թիւն
 Շ-ը-նոր-Տա-վա-ձա-ու-թիւն
 Ո-րո-վայ-նա-մո-լու-թիւն
 Պա-տաս-խա-նա-տու-ու-թիւն
 Սը-նո-տի-ա-բա-նու-թիւն
 Տի-ե-ղե-րա-պե-տու-թիւն
 Փոյ-լա-տա-կե-ցու-ցա-նել
 Քա-Տա-նա-յա-դոր-ծու-թիւն

Ա. ԴԱՍ :

Համարաթիւ Աղօթի :

Օրհնեանք Յիսուս քաղցրը հեղինկ ,
 Հայերնց ի.քոյ ծառայ փոքրիկ ,
 Անմեղու-թեանն իմում գըլ-թան ,
 Եւ զիս առ քեզ սիրով կոչեան :
 Տնւր ինձ շընորհ իմաստու-թեանն ,
 Քաղիլ զարդիւնս իմոյ ուսման :

Բ. ԴԱՍ :

Տասն Պարգամքն :

1. Մի պաշտի-ցես զայլ աստուած բաց յիսեհն :
2. Մի երկըն-պաղ-ցես դու գըլ-բօշի-լոց :
3. Մի առնու-ցուս զանուն Աստուծոյ քոյ ունայն :
4. Սուրբ պահի-ցես զօր Շաբաթուն :
5. Պատուեան ըղ-Հայր քոյ և ըղ-Մայր :
6. Մի ըս-պահաններ :
7. Մի շընար :
8. Մի գո-ղանար :
9. Մի սուտ վը-կայեր :
10. Մի ցանկար ըն-չից եղբօր քոյ :

Գ. ԴԱՍ :

Մարդուի բնական Գործոց :

1. Աբ-գար Թա-գա-ւո-րըն հա-ւա-ւաց եւ գը-րեաց Թուղթ առ Յի-սուս :
2. Բար-դու-ղի-մէ-ոս ա-ռա-քեա-լըն քարո-զեաց Հա-յոց :
3. Գաբ-րի-էլ Տը-րեշ-տա-կըն ա-ւե-տիս եւ Կու-սին :
4. Դա-ւիթ մար-գա-րէն ե-րե-խայ գո-լով ըզ-Գո-ղի-աթ ըս-պան :
5. Ե-րե-մի-ա մար-գա-րէ քար-կո-ծե-ցաւ ՚ի Հը-րէ-ից :
6. Չա-քա-րի-ա մար-գա-րէ ՚ի մէջ տա-ճա-րին ըս-պա-նաւ :
7. Էն Աս-տու-ծոյ ան-պատ-մե-լի յա-տուկ ա-նու-նըն է :
8. Ըն-ծա-յե-ցաւ Տի-րու-հին ՚ի տա-ճա-րըն յե-րեք ա-մաց հա-սա-կի :
9. Թա-դէ-ոս ա-ռա-քեա-լըն բը-ժ ըշ-կեաց զԱբ-գար Թա-գա-ւո-րըն մեր :
10. Ժո-ղո-վըն Նի-կի-ոյ նը-զո-վեաց զԱ-րի-ոս հայ-հո-յի-չըն :
11. Իգ-նա-տի-ոս հայ-րա-պե-տըն ՚ի բե-րան ա-ռիւ-ծուց ար-կաւ :

- 12, Լեւոն Հա-յոց մեծ թա-գա-ւոր ՚ի Աի-լի-կի-ա թա-գա-ւո-րեաց :
- 13, Խոս-րով Ե-պիս-կո-պո-սըն էր հայր սըո-բոյն Գը-րի-գո-րի նա-րե-կաց-ւոյ :
- 14, Տե-րու-նին Սի-մէ-ոն ե-րե-ք հա-րիւ-ր ամ ապ-րի-ցաւ :
- 15, Կոս-տան-դի-ա-նոս մեծ թա-գա-ւոր շի-նեաց ըզ-Կոս-տան-դի-նու-պօ-լիս :
- 16, Հայկ էր գը-լուխ Հա-յոց ազ-գին , որ ըզ-Բէլ ըս-պան :
- 17, Ձըկ-նորս է-ին ա-ռա-քեալ-քըն , բայց յե-տոյ ե-ղեւ որ-սորդ-ք մարդ-կան :
- 18, Ղու-կաս բը-ժիշկ գը-րեաց զա-ւե-տա-րա-նըն Յի-սու-սի :
- 19, Ճըգ-նա-ւոր էր սուր-բըն Ան-տոն՝ որ յաղ-թեաց սա-տա-նա-յին :
- 20, Մա-րի-ամ կոյս յազ-գէ Դաւ-թի ե-ղև մայր փըրկ-չին :
- 21, Յա-կո-բոս ա-ռա-քեա-ղըն ՚ի Հե-րով-դեայ ըս-պա-նաւ :
- 22, Ներ-սէս մեծ հայ-րա-պետ էր թո-ռան թո-ռըն Լու-սա-ւոր-չին :
- 23, Շը-մա-ւոն ե-ղև ե-պիս-կո-պոս Ե-րու-սա-ղէ-սի :
- 24, Ռ-նի-սի-մոս էր ա-շա-կերա Պօ-ղո-սի ա-ռա-քե-ւոյ :

25. Չա-րըն՝ Յու-լի-ա-նոս ու-րա-ցաւ եւ
Տա-լա-ծեաց ըզ-Քը-րիս-տո-նեայս :

26. Պե-տ-րոս ա-ռա-քեա-լըն էր գը-լուխ ա-
մե-նայն ա-ռա-քե-լոց :

27. Ջըր-Տե-ղե-ղըն ըզ-բո-լոր աշ-խար-Տըս
կո-րոյս :

28. Ռու-բէն քաջ՝ ե-ղեւ Տի-մըն Աի-լի-կե-
ցոց տէ-րու-թեան :

29. Սուր-բըն Սա-Տակ պար-թեւ թարգ-մա-
նեաց զԱստ-ուա-ծա-շուն-չըն :

30. Աըր-թա-նէս մեծ Տայ-րա-պետ էր որ-
դի Լու-սա-ւոր-չին :

31. Տի-մո-թէ-ոս եւ Տի-տոս ա-շա-կերտք
է-ին Պօ-ղո-սի :

32. Բա-բե-լոս էր քաջ ե-պիս-կո-պոս Ե-
դե-սի-այ քա-ղա-քի :

33. Յո-լակ էր եղ-բայր գե-ղա-մայ թո-ռըն
Ար-մե-նա-կայ :

34. Իլւ-նա-կան տոՏ-մըն ծաղ-կե-ցաւ յա-
մըս Ար-շա-կայ ար-քա-յին Հայ-ոց :

35. Փի-լիպ-պոս ա-ռա-քեա-լըն Թա-թար
ազ-դին քա-րո-ղեաց :

36. Քը-րիս-տոս ա-նու-նըն օ-ծեալ ա-սել է :

37. Եւ-դի-նէ-ոս պա-պըն թո-ղով ա-րար
ի Փը-լո-րէն-տի-այ :

38. Օգոստոս կայսրը հըրամաշեաց աշխարհագիր առնել:

39. Քրուանգըն է հառարակ անուն Պապադաւաւանից:

Դ. Դ Ա Ս :

Մարտիրոսիւն Բնակն Արարտիրոսեան:

1. Այն որ չըկամիս թէ այլք արասցեն քեզ, դու եւս մի' առներ նոցա:

2. Այն որ կամիս թէ այլք արասցեն քեզ, դու եւս արն նոցա:

3. Թէ որ կամիս Աստուած ըզքեզ սիրէ, դու եւս առաւել քան զամենայն սիրեան ըզնա:

4. Թէ որ կամիս ծընողքը եւ ընկերքը ըզքեզ սիրեն, դու եւս սիրեան ըզնոսաքո անձինս պէս, զի այս է օրէնք բընազան եւ Աստուածային:

5. Մի' ձանձրանար օգնել կարօտութեան ընկերը, թէ որ կամիս օգնութիւն գըտանել ՚ի կարօտութեան քոյ. զի մի ձեռն ըզմիւս ձեռն լուանայ, եւ երկոքին զերեւորն լուանան:

6. Թէ որ կամիս երջանիկ լիւնել ջանան

լի-նիլ պար-կեշտ եւ ա-ռա-քի-նի, զի ա-ռանց
բա-րու-թեան եր-ջան-կու-թիւն չը-կայ ՚ի
վե-րայ աշ-խար-հի :

7. Ա-ւե-լի ջա-նա-ցլի՛ր յաղ-թեւ թըշ-նամ-
ւոյդ բա-րի առ-նե-լով փո-խա-նակ չա-րի զի
բա-րե-րա-րու-թիւն է աղ-նու-ա-կան իմն վը-
րէժ-խնդ-րու-թիւն :

8. Մի պար-ծլի՛ր ա-րած բա-րու-թեա-
նըդ, զի ով ոք պար-ծի ՚ի բա-րի գոր-ծըս
իւր՝ կո-րու-սա-նէ բո-լո-րըն :

9. Մի զար-մա-նար ընդ բա-րու-թիւն չա-րա-
գոր-ծաց, զի չա-րա-գոր-ծաց յա-ջո-ղու-թիւ-
նըն նը-ման է այն-պի-սի պըտ-ղոյ որ աբ-տա-
քուստ սի-րուն ե-րե-ւի և ՚ի ներ-քուստ որդ-
նած է :

10. Ջա-նա-ցլի՛ր հը-նա-զան-դու-թեամբ
նու-ա-ծեւ ըզ-կա-մըս քոյ, զի մեծ և գե-ղե-
ցիկ յաղ-թու-թիւն է յաղ-թե-լըն ան-ձին :

11. Ջա-նա-ցլի՛ր զի ժա-մա-նա-կըդ լաւ ան-
ցու-ցա-նես՝ որ ան-գին է, զի ով ոք ըզ-ման-կու-
թեան ժա-մա-նա-կըն կո-րու-սա-նէ, լայ ՚ի
ժա-մա-նա-կի ծե-րոյ-թեան :

12. Այն բա-նըն որ այ-սօր կա-րես առ-նեւ
մի՛ ձը-գեր վա-ղըն, ով ոք ժա-մա-նակ ու-նի
չէ՛ հարկ ըս-պա-սեւ ժա-մա-նա-կին :

13. Ու-սիր չա-փա-ւո-րեւ բաղ-ձան-քըդ եւ

փոքրը բա՛նով շա՛տա՛նալ, զի գո՛հ սիր-
տըն է թա՛գա՛ւոր աշխարհի :

14. Մանկու-թեան ժա՛մա՛նա՛կի չար սո-
վորու-թիւնըն մը՛նայ մինչև ՚ի ծե՛րու-
թիւն, զի օ՛ձըն փոխէ ըղխորխըն՝ բայց ո՛չ
ըղբընու-թիւնըն :

15. Քա՛նի որ ժա՛մա՛նակ ունիս ուղղի՛ր
ըղպա՛կա՛սու-թիւնըղ, զի նոր ծա՛ռըն՝ հեշ-
տու-թեամբ ուղղի, բայց հին ծա՛ռըն ո՛չ
բընալ :

16. Հե՛ռա՛ցի՛ր ՚ի չար ընկե՛րաց, զի մարդոյս
յարգըն ընկե՛րաց անտի ճա՛նա՛չի, առակ
է՛ ա՛սն ինձ, ում ընկե՛րա՛նաս եւ ես քեզ ա-
սեմ թէ՛ ինչ պէս մարդ ես դու :

17. Ջա՛նա՛ցի՛ր բա՛րի ա՛նուն ունե՛նալ, զի
բա՛րի ա՛նունըն աշխարհի բո՛լոր գանձու
հետ կըշռեալ առա՛ւել գըտին :

18. Մի՛ հա՛ւա՛նի՛ր քոյ մը՛տաց եւ գործոց,
ջա՛նա՛ցի՛ր որ ՚ի խե՛լա՛ցեաց բան սո՛վորիս, զի
ինքնա՛հա՛ւան մարդըն անա՛նուն մը՛նայ ՚ի
վե՛րայ աշխարհի :

19. Մի՛ հը՛պարտա՛նա՛ց ո՛րոք բա՛նի վե՛ր-
այ, զի հը՛պարտու-թիւնըն է ծը՛նող յի-
մարու-թեան եւ ա՛մե՛նայն չարեաց :

20. Ա՛մե՛նե՛ւին չըխա՛բիս վա՛սըն ուտե՛-
լեաց, եւ մի՛ հե՛տե՛ւիր անկարգ բաղձա՛նայ

զի ձու-կըն ՚ի բե-րա-նոյ բըռ-նի : Որ-կո-րըս-տու-թիւ-նըն է չա-փա-զանց մո-լու-թիւն :

21. Նախ հարկ է լաւ ճա-նա-չել ըզ-բեղ եւ թո-ղուլ ըզ-պա-կա-սու-թիւն-սըդ , զի ա-ռա-ջին գի-տու-թիւն մար-դոյ է ճա-նա-չել զիւր ան-ձըն :

22. Երբ որ բա-րի ինչ առ-նես մի՛ թո-ղուր որ այլ-բըն ի-մա-նան և գո-վեն , այլ թո՛ղ Աստ-ուած գո-վես-ցի նո-վալ :

23. Հե-ռա-ցիր ՚ի վը-նա-սա-կար պատ-ճա-ռաց զի չը-վը-նա-սես-ցիս քան-զի թի-թե-ռըն ըզ-ճը-րա-գաւ շուրջ պա-տե-լով , այ-րէ զին-բըն ՚ի վախ-ճա-նի :

24. Մի՛ ծա-ղըր առ-ներ եւ մի՛ տըր-տըն-ջար այ-լոց վե-րայ , զի ով ոք կա-մի այ-լոց վե-րայ դա-տա-ւոր լինի՛լ հարկ է որ ին-քըն պա-կա-սու-թիւն չու-նե-նայ , եւ ո՛չ թէ իւր ա-չաց գե-րա-նըն թո-ղուլ և այ-լոց աչ-աց շիւ-ղըն քըն-նել :

25. Մի՛ սո-վո-րիւր սուտ ա-սե-լըն , զի յայտ-նի սու-տըն՝ եւ ճըշ-մար-տին եւս չը-հա-ւա-տան մար-դիկ :

26. Ջա-նա-ցիր ըզյար-գու-թիւ-նըդ եւ ըզ-պա-տի-ւըդ չը-կո-րու-սա-նել , զի լաւ է բա-րի ան-ուամբ մե-ռա-նիլ՝ քան վատ ան-ուամբ ապ-րիլ :

27. Թէ որ ան-դի-տու-թեամբ սը-խա-լիս պարզ արք-տիւ խոս-տո-վա-նիր պա-կա-սու-թիւ-նըդ , զի խոս-տո-վա-նու-թիւնն զա-մե-նայն մե-ղըս կո-րու-սա-նէ :

28. Ջա-ւա-կի լա-ւու-թիւ-նըն եւ վա-տու-թիւ-նըն ՚ի մօ-րէն ճա-նա-չի , զի մօր կէ-սըն է տը-ղայն , ա-սաց Ա-րիս-տո-տէլ :

29. Ա-ռա-ջին օ-րըդ լաւ ան-ցա-նե-լոյ հա-մար , միտ-քըդ դ-լիր թէ այ-սօր քոյ վեր-ջին օ-րըն է , եւ սո-րայ ար-տա-քոյ զայլ օր չու-նիս :

30. Ջա-նա-ցիր ա-ռա-ւել ա-ռողջ լի-նիլ հոգ-ւով քան մարմ-նով , զի հո-գին ա-ռա-ւել է քան ըզ-մար-մին՝ որ ան-ցա-նի :

31. Թէ , բա-րու-թիւն առ-նես չէ հարկ յի-շէլ , իսկ թէ բա-րու-թիւն գը-տա-նես մշտ յի-շիր :

32. ՚Ի մէջ ան-տա-ռաց են գա-ղանք , այ-սին-քըն արջ , գայլ եւ ա-ռիւծ . իսկ ՚ի մէջ քա-ղա-քի չար գա-ղանք են բամ-բա-սօղ-քըն , զըր-պար-տօղ-քըն եւ նա-խան-ձոտ-քըն :

33. Աղ-քա-տաց կեան-քըն նը-ման է ծո-վե-զե-րեայ նա-ւո-ղին , իսկ իշ-խա-նաց եւ մե-ծա-տանց՝ ՚ի խո-րըս ծո-վու գը-նա-ցո-ղաց , ո-րոց՝ կո-րուս-տըն է սար-սա-փե-լի :

34. Մի քըն-ներ մին-չև չը-մը-տա-ծես , թէ

ի՞նչ բանի մէջ սը-խա-լե-ցար, զի՞նչ գոր-
ծե-ցեր և զի՞նչ զանց ա-րա-րեր :

35. Թէ շա-տա-խօ-սու-թիւն վա-յե-լուց
էր ի-մաստ-նոց, ա-պա եւ ծիծ-ռունք ի-
մաստ-նա-դոյն եւս հա-մա-րեալ է-ին :

36. Շատ բար-ւոք է խա-ղաղ մը-տօք ՚ի
գետ-ին հանգ-չիլ քան խը-ռով սըր-տիւ ՚ի
վե-րայ ու-կե-զարդ ան-կող-նի :

37. Ի մէջ ա-լե-կո-ծեալ աշ-խար-հիս ծո-
վուն նա-ւո-ղաց բաց ՚ի մա-հուն այլ նա-ւա-
հան-գիստ չը-կայ :

38. Ծը-նած օ-րըդ այլ-քըն խըն-դա-յին
եւ դու լա-յիր, նա-յիր որ մե-ռեալ օ-րըդ
այլք լան եւ դու ու-րա-խա-նաս :

39. Ան-միտ մար-դոյ մե-ծու-թիւն աալ
եւ հի-ւան-դին բեռ-նել մի եւ նոյն է, զի
ան-մի-տըն մը-տօք հի-ւանդ է :

40. Բա-րե-դոր-ծըն է ազ-նու-ա-կան, ոչ
թէ մե-ծա-տու-նըն կամ գե-ղե-ցի-կըն՝ որ նը-
մա-նին ըստ-ուե-րաց :

41. Բա-րի վար-քըն է ճըշ-մա-րիտ ի-մաս-
տու-թիւն, իսկ գի-տու-թիւ-նըն մի-այն զարդ
է հոգ-ւոյ, ա-սէ Պը-ղա-տոն :

42. Մի տըրտ-մեր մի-ռե-լոց վե-րայ, զի
հարկ է մե-ռա-նիլ, ա-պա լաց ըղ-ջար մե-
ռեալ-ըն :

43. Մահ երկու խըրա-տա-տու ունի,
մին ժ-մա-նակ է, և միւս՝ քու-նըն, ա-սաց
Ա-նաբ-սա-գոր-աս:

44. Հա-րիւր մարդ կարեն ՚ի մի-ում տան
բընա-կիւ, բայց երկու կա-նայք ոչ, ա-սաց
Մե-նանդ-րոս:

45. Երբ խը-ռո-վիս ընդ ու-մեք՝ նախ մը-
տա-ծիր թէ կըր-կին հաշ-տիւ պար-տիս չը-
լինի թէ յե-տոյ ա-մա-չես:

46. Ի յա-ջո-ղու-թեան այն-պէս պար-տիս
վա-յե-լել, որ-պէս յաշ-նան ժ-ա-մա-նա-կի,
որոյ մերձ է ձը-մե-ռըն:

47. Թէ որ կա-միս հա-սա-նիլ ՚ի նը-պա-
տա-կէն մի ճա-նա-պար-հաւ գը-նն, եւ մի
փո-խեր զի այն է մո-լո-րիւ եւ ոչ եր-թալ:

48. Խե-լա-ցի մարդ ոչ յա-ջո-ղու-թեամբ
բարձ-րա-նայ, և ոչ ձա-խոր-դու-թեամբ կոր-
ծա-նի, զի եր-կո-քին եւս ան-ցա-ւորք են:

49. Նախան-ձոտ մար-դիկ ին-քեանք տան-
ջանք են ին-քեանց, և այլ-ոց բա-րու-թեամբ
տան-ջին:

50. Գի-տես որ ա-ռա-քի-նու-թիւն բազ-
մաց է ան-մատ-չե-լի, այլ կեր-պիւ ոչ կա-րես
մեր-ձե-նալ ե-թէ ոչ աշ-խա-տա-նօք:

51. Հատ գե-ղե-ցիկ բան է, որ զայ-լոց սը-ղա
լան-սըն ու-սա-նիմք զի մեք չը-սը-խա-լի-ցիմք:

52. Նա-յեր միշտ ՚ի վախ-ճա-նըն զի վախ-ճա-նըն ըզ-դոր-ծըն և ե-րե-կոյն զօ-րըն գո-վե-լի առ-նէ :

53. Մարդ ծը-նաւ օգ-նա-կան լի-նեւ մար-դոյ, եւ պնարտ է կեալ վա-սըն հայ-րե-նեաց :

54. Եր-կու ինչ կան, մին միշտ կայ եւ ոչ եր-բէք ծը-նա-նի, և այս՝ Աստ-ուած է, իսկ միւ-սըն ոչ եր-բէք ե-կաց եւ միշտ ծը-նա-նի, եւ այս՝ Ժա-մա-նա-կըն է : ա-սաց Պը-ղա-տոն :

55. Մո-լի մար-դիկ ա-մէն բան ծուռ հա-մա-րին եւ ներ-հակ դա-տին իսկ բա-րի մար-դիկ ու-ղիղ ա-ռար-կէն, ա-սաց Ա-րիս-տո-տէլ :

56. Թէ կա-միս ար-դար դա-տա-ւոր լի-նիլ յա-մէն բա-նի մէջ միշտ միտ դեր թէ ոչ գոյ մարդ ա-ռանց յան-ցտ-նաց :

57. Որ-պէս ցա-ւոտ մար-դոյ մօտ մը-նա-լով ըզ-ցա-ւըն առ քեզ փո-խատ-րես այն-պէս եւս ե-թէ մո-լի մար-դոյ մօտ լի-նիս ըզ-մո-լու-թիւն ՚ի քեզ փո-խես :

58. Բա-րի մարդ ու-րա-խա-նայ յոր-ժամ յան-դի-մա-նի վա-սըն պա-կա-սու-թեան, իսկ չար մարդ թը-նա-մա-նայ խը-րտ-տա-տու-ին իւ-րոյ :

59. Որ պա-հէ զան-ձըն իւր բը-նա-կան կար-շաւ աղ-քա-տու-թիւ-նըն ծա-նըր չե-րե-ւի նը-մա իսկ որ ար-տա-քոյ բը-նա-կան

կարգի է, եթէ հարուստ եւս լինի միշտ ՚ի
կարօտութեան կայ :

60. Ամենայն անաքիսու-թեան պա-
հանջողն է յանվայել գործոց հեռա-
նալ, եւ գովելի բանից հետեւօղ ա-
մօթ-խածութիւն է :

61. Սատարեալ իմաստասէր չէ՛ սյն որ
շատ գիտէ, այլ սյն է՝ որ յաղթելով կը-
րից իւրոց հընադանդեցուցանէ, ա-
սաց Պըղատոն :

62. Առաւել պայծառ են ինչք ՚ի սրբի-
ւիւրն քան ՚ի ժողովիւրն զի ագահութիւնն
միշտ ատելի է, եւ անատա-
ձեռնութիւնն գովելի :

63. Աստուած ծով է ամենայն վայել-
չութեանց եւ բարութեաց, յորում հա-
ղորդելով՝ մարդըս լինի երանելի, ա-
սաց Պըղատոն :

64. Թէ անաքիսութիւնք տիրեն կե-
նաց, ամենեւին թըշուառ չըլինի մար-
դըս, թէպէտ սյնպէս չերբելի ում-
կաց :

65. Եթէ ըզմի անաքիսութիւն ու-
նիս, եւ ըզմընացեալսն ոչ, գըրել-թէ
ոչ ինչ ունիս :

66. Ի մէջ անողութեան բարեկամք

բաղում այլ ՚ի մէջ ձախորդութեան ոչ
բընաւ :

67. Նախ մարդոյս պանրտ է բարի լինիլ,
ապա տեսցէ զի այլքն եւս նըմանին
ինքեան :

68. Ոչ գիտես թէ յինչ վայր մա՛հըն
ըսպասէ քեզ, ապա պանրտիս դու ըսպա-
սել նըմա յուսով :

69. Հող հաւաւսարէ ըզմեծըն եւ ըզ-
փոքըն, թէ պէտ այլ եւ այլ կերպիւ ծը-
նանին, բայց մի օրինակ մեռանին, աւաց
Սեներբայ :

70. Յանդիմանութիւն հօր քաղցրա-
ճաշակ դեղ է, զի միայն օգուտ բերէ եւ
ոչ ցաւ, աւաց Եպիկուրոս :

Ե. ԴԱՍ :

Մարդութեան Բարոյակոն Գործոց :

1. Արիւտտեւ փիլիսոփային հարցին
թէ սըտասացք զի՞նչ արդիւնըս ունին,
պատասխանեաց՝ թէ նոցա շահ է, որ
եթէ ճըշմարիտ եւս աւիցեն, մարդիկ
ոչ հաւատան նոցա :

2. Բարկացաւ Սոկրատէս փիլիսոփայն
ի վերայ ծառային իւրոյ, բայց երբ գա-

ներև պիտեմք, յի-շեաց թէ բար-կա-ցեալ էր, հան-դար-տե-լով ա-սաց, գա-նէ-ի ըզ-քեզ թէ բար-կա-ցած չը-լի-նէ-ի:

3. Գի-նե-մո-լաց եւ բար-կա-ցո-ղաց խը-րատ տայր Պը-ղա-տոնն փի-լի-սո-փայն ՚ի հա-յե-լիս ա-կա-նեւ միշտ, որ-պէս զի գէ-շու-թիւն գի-մա-ցըն իւ-րեանց ի-մե-նա-լով այն ախ-տի գէ-շու-թիւ-նըն ուղ-ղեն:

4. Դի-ո-գի-նէս փի-լի-սո-փայն հար-ցաւ թէ ո՞ր է տուն քոյ, պա-տաս-խա-նի ետ թէ ուր ես եմ անդ է եւ տուն իմ, զի կա-րա-սըն էր բը-նա-կա-րան նո-րա, ուր եւ եր-թայր տա-նէր ընդ իւր զայն:

5. Եւ-ղի-տէս փի-լի-սո-փայն հար-ցաւ թէ կուռ-քըն զի՞նչ են եւ զի՞նչ բա-նիւ զու-ար-ձա-նան, պա-տաս-խա-նի ետ թէ զայս գի-տեմ զի հե-տա-քըր-քիր մար-դիկ ա-տե-լի են նո-ցա, սո-վաւ խը-րա-տեաց մի՛ հե-տա-քըր-քիր լին-եւ:

6. Ջե-նոն փի-լի-սո-փայն տե-սեալ ըզ-շա-տա-խօս տը-ղայ մի, ա-սաց թէ մե.ք այն պատ-ձա-ռաւ եր-կու ա-կան-ջըս ու-նիմք եւ ըզ-մի բե-րան, զի շատ լու-ի-ցուք եւ սա-կաւ խօ-սի-ցուք, բայց ա-կանջք քոյ լե-զու են լեալ:

7. Էս-քի-նէ-ոս ա-շա-կեր-տըն Սոկ-րա-տայ չու-նէր ինչ պար-գե-ւեւ վար-դա-պե-տին իւ-

րոյ , ա-սաց՝ թէ այլք զոր ինչ ըն-ծայ ե-տուն , ըզ-մեծ մա-սըն ին-քեանք ըն-կա-լան , ա-հա ես զիս քեզ ըն-ծա-յեմ թէ-պէտ ոչ-ինչ եմ : պա-տաս-խա-նեաց Սոկ-րատ թէ այն ինձ մեծ պար-գեւ է , որ դու քեզ ոչ ինչ հա-մա-րիս , ես եւս ջա-նա-ցայց զի ա-ւե-լի ըն-տիր լի-ցիս :

8. Ըն-դու-նայ-նա-սէր Աը-րե-սոս թա-գա-ւո-րըն զար-դա-րեալ նըս-տեալ էր ՚ի գա-հին իւ-րոյ ե-հարց Սո-ղոն փի-լի-սո-փա-յին թէ ար-դե՞օք տե-սեալ ես այս-պի-սի փառք , այո՛ ա-սաց , ա-քա-ղա-ղին փառ-քըն ա-ւե-լի մեծ է , զի բը-նա-կան գու-նով զար-դա-րեալ է :

9. Թո-աս մա-նու-կըն պա-հէր ըզ-ձագ մի վի-շա-պի եւ ընդ նը-մա խա-ղայր , երբ որ մե-ծա-ցաւ գը-նաց յա-նա-պա-տըն , մա-նու-կըն եւս զար-գա-ցաւ , եր-բե-մըն ՚ի ճա-նա-պար-հի ան-կաւ ՚ի ձե-ռ-ըս ա-ւա-ղա-կաց եւ երբ ա-ղա-ղա-կեաց ՚ի մէջ ա-նա-պա-տին՝ վի-շա-պըն ճա-նա-չե-լով ըզ-ձայն նո-րա գը-նաց ա-ղա-տեաց ըզ-նա :

10. Ժա-մա-նա-կըն է հայր ա-մէն բա-նի , եղ-բայր մա-հու , վար-դա-պետ խո-հե-մու-թեան եւ ար-ուես-տից , որ մա-շէ ըզ-մար-մար քա-րըն , եղ-ծա-նէ զա-մե-նայն գե-ղեց-

կու-թիւն , փո-խէ մար-դոյ դէմ-քըն , եւ
բո-լոր աշ-խարհ ՚ի վեր եւ ՚ի վայր շըր-ջէ .
ա-սաց փի-լի-սո-փայն :

11. Ի-մաս-տուն Սոկ-րա-տէս ետես ըզ-մե-
ծա-տուն մի որ ոչ-ինչ գի-տէր բը-նաւ , ա-
սաց ա-հա ա-նա-սուն ոս-կե-ղէն : Հար-ցին
նը-մա թէ ո՞ր կեն-դա-նին է գե-ղե-ցիկ ,
պա-տաս-խա-նեաց թէ խը-րա-տած մար-
դըն :

12. Լու-աւ Փի-լիպ-պոս թա-դա-ւո-րըն
թէ Լա-տի-նա-ցիք չա-րա-խօ-սին զին-քե-նէ ,
ա-սաց թէ շը-նոր-հա-կալ եմ ըզ-նո-ցա-նէ
զի այ-սու պատ-ճա-ռաւ ա-ւե-լի հոգ տա-
րայց սուտ հա-նել ըզ-խօ-սըս նո-ցա իմ բա-
րի գոր-ծովք :

13. Խը-րի-սի-պոս երբ եր-թայր ՚ի պա-տիւ
լուռ մը-նայր եւ չը-խօ-սէր , բայց միշտ շար-
ժէր զո-տըս իւր , ուս-տի ա-սաց ա-ղա-խի-
նըն թէ Խը-րիս-սի-պո-սի մի-այն ոտք ար-բե-
նան , իսկ ին-քըն ո՛չ :

14. Ծեր դես-պան ո-մըն շա-տա-խօս՝ գը-
նաց ՚ի Սօ-րէ-ա , յա-ւուր մի-ում զար-դա-րեալ
եւ ներ-կեալ ըզ-հե-րըս իւր՝ գը-նաց եւ եր-
կար խօ-սե-ցաւ ընդ իշ-խա-նաց , թա-դա-ւո-
րըն . պա-տաս-խա-նեաց թէ զի՞նչ ճըշ-մա-րիտ
կա-րէ ա-սել մար-դըն , ո-րոյ ո՛չ սիր-տըն մի-

այն, այլ եւ դը-լու-խըն եւս օը-տու-թեանք
լի է :

15. Կոյս աղ-ջիկ մի այն-չափ պար-կեշտ
էր ՚ի Մօ-րայ մինչ զի երբ հար-ցաւ թէ
զի՞նչ են օ-ժիտք քոյ պա-տաս-խա-նեաց թէ
պար-կեշ-տու-թիւ-նըն :

16. Հար-ցին Քի-ո-զի-նէս վի-լի-սո-փա-յին
է՞ր դե-ղին է ոս-կին, պա-տաս-խա-նեաց թէ
այն-չափ շատ են հե-տա-մուտք նո-րա մինչ
դեղ-նեալ է յեր-կու-ղէն :

17. Չայ-նեաց ա-նի-րա-ւու-թեանք եղ-
բայ-րըն Եւկ-ղի-տեայ թէ կոր-ծա-նիմ, ե-թէ
չա-ռից վը-րէ-ժըս ՚ի քէն, պա-տաս-խան
ետ Եւկ-ղի-տէս, ես եւս կոր-ծա-նիմ մինչ-
չև սիրտ իմ նու-ա-ճե-լով հաշ-տե-ցայց ընդ
քեզ :

18. Ղե-ւոն-դի-էս Լա-կե-դե-մո-նա-ցին
երբ սա-կաւ զօ-րօք ՚ի պա-տե-րաղմ եր-թայր
ա-տա-ցին թէ այդ-չափ սա-կաւ զօ-րօք ո՞ր
պէս կա-րես յաղ-թել, պա-տաս-խա-նեաց թէ
ի-րաւ սա-կաւ են, բայց ա-մե-նե-քեան յօ-
ժար սըր-տիւք եր-թան :

19. Ճար-տար պատ-կե-րա-հա-նըն Ա-պե-
ղէս իւր քա-շած պատ-կե-րըն ե-ցոյց կօշ-
կա-կա-րին, որ կօշ-կին չը-հա-ւա-նե-ցաւ,
պատ-կե-րա-հա-նըն եւս ուղ-ղեաց ըը-նոյն :

ի միւս աւուր եկն եւ սյլ մա-սանց պատ-
կե-րին եւս չը-հաւա-նե-ցաւ, յայն-ժամ ա-
սաց Ապե-ղէս թէ կօշ-կա-կա-րին չէ պարտ
ար-տա-քոյ կօշ-կաց դատ առ-նել:

20. Մա-նուկ մի եր-թայր ՚ի դ-ըպ-րա-տուն
Ջե-նո-նի երբ ՚ի տուն դար-ձաւ հայ-րըն
ե-հարց թէ զի՞նչ ու-սար՝ տը-շայն պա-տաս-
խա-նեաց թէ ու-սայ ա-մե-նայն բա-նի համ-
բե-րել, երբ հայ-րըն բար-կա-ցաւ ՚ի վե-
րայ նո-րա սի-րով համ-բե-րեաց:

21. Յու-լի-ոս Աե-սար գը-նաց յԱփ-րի-
կէ, երբ ՚ի նա-ւէն դուրս գը-նաց իս-կոյն
ան-կաւ ՚ի գե-տին, զօր-քըն ըս-կը-սան մը-
Պա-ծել թէ չար նը-շան է թագաւորի
ան-կա-նե-լըն, բայց ին-քըն ճար-տա-րու-
թեամբ համ-բու-րեաց ըզ-վայ-րըն եւ գո-
չեաց, կա-լայ ըզ-քեզ Ափ-րի-կէ, եւ այ-սու
քա-ղա-լե-րու-թեամբ յաղ-թե-ցին:

22. Նա-խան-ձե-լով վա-նե-ցին ըզ-Պի-մոս-
թե-նէս, յոր-ժամ եր-թայր՝ ե-տեւ զի թըշ-
նա-մի-քըն եւս գը-նա-յին ըզ-կը-նի իւր, եւ
բե-րեալ ըզ-պա-շար-սըն մը-խի-թա-րէ-ին
ըզ-նա որ չը-տըրտ-մի, պա-տաս-խան ետ թէ
ին՞չ-պէս չը-տըրտ-միմ զի յայն-պիսի քա-ղա-
քէ հը-րա-ժա-րիմ, ո-րոյ թըշ-նա-մեաց նը-
ման բա-րե-կամ ոչ գը-տից յայ-լուր:

23. Շատ մեծ ինչ էր սէր ՚ի մէջ փիլիսոս-
 փայլից, մինչ զի Պըղա-տոնն ա-սէր թէ մեծ
 քան սէր ա-ւերլի ոչ ինչ ու-նիմ, և ար-
 տա-քոյ սի-րոյ գեղեցիկ ինչ չու-նիմ յաշ-
 խար-հի :

24. Ուսում-նա-սէր կայս-րն Աւրերղի-ա-
 նոս ծեր գո-լով՝ միշտ եր-թայր առ փիլիսո-
 սայս վա-սըն ուս-ման ինչ, երբ հար-ցին թէ
 ո՞ւր եր-թաս, պատասխա-նեաց թէ ծերոց
 ուսա-նի-լն գեղեցիկ է, եւ ես եր-թամ
 զի զայն՝ զոր չը-գի-տեմ, ուսայց :

25. Չարագործ մարդ ոք շինեալ էր տուն
 գըրեաց ՚ի վերայ գըրա-նն, թէ չարա-
 գործ մարդ մի՛ մըտցէ ՚ի ներ-քըս, Գի-ո-գի-
 նէս փիլիսոսփայն երբ ե-տես զայս, ա-սաց
 թէ ա-պա սո-րին տէ-րն ո՞ր-պէս մըտցէ ՚ի
 ներ-քըս :

26. Պըղա-տոնն ե-տես ըզ-տըղայ մի, զի մե-
 ծա-մե-ծըս խօ-սէր ընդ-դէմ ծընո-ղաց, սաս-
 տիկ յան-դի-մա-նե-լով ասաց, թէ ինչ-պէս
 հա-մար-ձա-կիս խօ-սիլ ընդ-դէմ ծընո-ղաց
 քոց, որք ե-տուն քեզ ըզ-կեա-նըս եւ զօ-րու-
 թիւն խօ-սե-լոյ :

27. Չա-նա-ցէք, ա-սէր Սոկրատ ա-շա-
 կեր-տաց իւրոց, պատ-ուել ըզ-վար-ժա-պետ
 ձեր ա-ռա-ւել քան ըզ-ծընող-սըռ, զի ծընողք

ձեր եհն պատ-ճառ կեր-լոյ, իսկ վար-ժաւ-պետ
բար-ւոք կեր-լոյ :

28. Ռա-միկ մի երբ-բե-մըն ՚ի դէ-մըս ած
Ռի-ո-գի-նէ-սի զաղ-բա-տու-թիւն իւր, նա
պա-տաս-խա-նի ետ թէ չը-տե-սի զոք տան-
ջեալ վա-սըն աղ-բա-տու-թեան, բայց վա-
սըն չա-րա-գոր-ծու-թեան բա-ղու-մըս :

29. Սոկ-րա-տէս փի-լի-սս-փայն երբ շի-նէր
ըզ-փոք-րիկ տուն իւր, հար-ցին թէ է՞ր այդ-
չափ փոք-րիկ շի-նեոս, պա-տաս-խա-նի ետ
թէ ե-րա-նի էր թէ կա-րէ-ի լը-նուլ ըզ-
սա ճըշ-մա-րիտ բա-րե-կա-մօք :

30. Վը-րէժ-խըն-դիր մարդ մի ե-հարց Ռի-
ո-գի-նեայ թէ ո՞ր-պէս կա-րի-ցեմ վը-րէժ
առ-նուլ ՚ի թըշ-նա-մեաց ի-մոց, պա-տաս-
խա-նեաց թէ յայն-ժամ պար-տիս վը-րէժ
առ-նուլ երբ բա-րու-թիւն ի-ցես ա-րա-րեալ
նը-մա, և բա-րի ի-ցես քան ըզ-նա :

31. Տը-ղայ ոք բա-րե-պէս հը-րա-հան-դե-
ցաւ ՚ի Պը-ղա-տո-նէ, երբ ՚ի տուն դար-ձաւ,
ե-տես յա-ւուր մի-ում զի հայր իւր ան-մը-
տա-բար վա-յէր, տը-ղայն զար-մա-նա-լով ա-
սաց, թէ ես այս-պի-սի գործ բը-նաւ չը-
տե-սի առ Պը-ղա-տո-նի, ո-րով գո-վեաց
վար-ժաւ-պետ և խը-րա-տեաց ըզ-հայր իւր :

32. Բե-տո-րըն Լա-կոն կաղ գո-լով պա-տե-

ըազմ եր-թայր, ա-սեն ցը-նա թէ զի՞նչ կա-
րես առ-նել ՚ի պա-տե-րազ-մի, պա-տաս-խա-
նի ետ թէ յաղ-թու-թիւն վա-ղո-ղաց չէ,
այլ ջա-նա-ցո-ղաց եւ ի-մաստ-նոց է :

33. Յա-լակ-ցե-լով Ա-րիս-տիպ-պոս ա-ղա-
չեաց վա-սըն բա-րե-կա-մաց իւ-րոց ըզ-Ռի-
ո-նէ-սի-ոս, բայց նա ո՛չ լու-աւ ա-ղա-չա-նաց
նո-րա, ուս-տի ան-կաւ սա յո-տըս նո-րին
և ա-ղա-չեաց, երբ տե-սի՞ն ըզ-նա խո-նար-
հեալ ՚ի ծուճ-կըս, մե-ղա-դը-րե-ցին ըզ-նա,
իսկ նա ա-սաց, թէ ես չեմ մե-ղա-դը-րե-լի,
այլ Ռի-ո-նէ-սի-ոս որ զա-կան-ջըս իւր ե-
ղեալ է յո-տըս իւր, ես վա-սըն այն ան-կայ
յո-տըս նո-րին, զի լը-ուի-ցէ ինձ :

34. Իւ-ճեալ սա-պա-տո-ղն (կու-ղիկ) մի
ա-ղա-ղա-կէր ՚ի մէջ դա-տաս-տա-նին թէ ինձ
ուղ-ղու-թիւն ա-րա-րէ,ք, պա-տաս-խա-նի ետ
դա-տա-ւո-րըն թէ մի-այն մայ-րըզ կա-րող
էր ուղ-ղու-թիւն առ-նել քեզ :

35. Փի-լիպ-պոս թա-գա-ւո-րըն առ ՚ի չը-
հը-պար-տա-նա-լոյ հը-րա-մա-յեաց մի-ոյ ՚ի
ծա-ռա-շից իւ-րոց յա-մե-նայն օր նախ քան
ըզ-գալ Ա-ւա-գան-ւոյն առ ին-քըն եւ զիւր
ե-լա-նել յար-տա-քըս, ա-սաս-ցէ, Փե-լիպ-պոս
ճարդ ես դո՞ւ :

36. Քը-սե-նակ-րա-տէս փի-լի-սո-վայն առ

մե՛նե-ւին չը-սի-րէր շա-տա-խօ-սու-թիւն, եւ շատ ան-գամ լուռ մը-նայր, երբ հար-ցին ցը-նա ըզ-պատ-ճա-ռըն, ա-սաց թէ խօ-սե-լով շատ ան-գամ զըզ-ջա-ցայ, բայց լը-ռե-լով ո՛չ եր-բէ-ք :

37. Եւ-րո-նի-մոս ճար-տա-սա-նըն ի-մաս-տու-թեամբ ա-շա-կեր-տաց ու-սու-ցա-նէր, յա-ւուր մի-ու՛մ հար-ցին ցը-նա թէ այս-չափ բան գի-տես եւ է՞ր աղ-քատ ես, պա-տաս-խա-նեաց թէ զար-մանք չէ զի շատ բան ու-սայ, բայց ար-ժա-թա-սի-րու-թիւն ո՛չ :

38. Օ-գոս-տոս կայս-րըն խընդ-րեաց դե-ղըս բար-կու-թեան, փի-լի-սո-փայն խը-րատ ետ նը-մա թէ որ-քան ան-գամ բար-կաս-ցիս ո՛չ խօ-սիր, եւ ո՛չ բան ա-ր՛մ մին-չեւ ա-սաս-ցես ըզ-բը-սան եւ չորս գի-րըս այ-բու-բե-նից :

39. Քի-լի-սօֆ ո-մըն շի-նեաց տուն, բայց հի-մըն ՚ի վեր եւ ըզ-ձե-ղու-նըն ՚ի վայր եդ երբ հար-ցին ըզ-պատ-ճա-ռըն ա-ռաց թէ ա-մուս-նա-նալ պար-տիմ, եւ թէ կի-նըս վեր ՚ի վայր կոր-ճա-նես-ցէ ըզ-սա, յայն-ժամ ուղ-շի :

Զ . ԴԱՍ :

Մարդու է Աճաղուանէ Պատմութեան :

1. Աբ-րա-համ էր որդի Թա-րա-յի Քաղ-
 դէ-աց-ւոյ ՚ի ցեղէն Սե-մայ, հայ-ըն էր
 կը-ռա-շէն, իսկ Աբ-րա-համ միշտ հա-յե-լով
 յաս-տե-ղըս՝ խո-կայր ՚ի մի-տըս թէ գեղեցիկ
 կարգըս այս ունէր զըս-տեղ-ծող ոք, եւ ոչ
 ըզ-ձե-ռա-գործ կու-ռըս : Ա-հա այս-պի-սի
 մը-տա-ծո-ղու-թեամբ այն-չափ լու-սա-ւո-րե-
 ցաւ եւ վա-ռե-ցաւ սէ-րըն Աստ-ուա-ծա-յին
 ՚ի սըր-տի նո-րին, մին-չեւ ե-ղեւ հայր աղ-
 գաց բազմաց, եւ հը-րեշ-տակք ե-կին ՚ի
 տուն իւր օրհ-նե-ցին ըզ-նա, և յոր-ժամ մերձ
 էր զո-հեւ Աս-տու-ծոյ ըզ-մի մի-այն զոր-
 դեա-կըն իւր զԻ-սա-հակ, Աստ-ուած ըն-
 կա-լաւ փո-խա-նակ նո-րին ըզ-խոյն Սա-բե-
 կայ, եւ օրհ-նե-լով օրհ-նեաց ըզ-նա, եւ
 խոս-տա-ցաւ տալ ըզ-Փըր-կի-չըն աշ-խար-հի
 ե-րա-նաց նո-րա :

2. Բե-նի-ա-մին էր կըրտ-սեր որդի նա-
 հա-պե-տին Յա-կո-բայ, յոր-ժամ ըզ-Յով-
 սէփ գեղեցիկ վա-ճա-ռե-ցին եղ-բարք նո-
 րին Իս-մա-յե-լաց-ւոց, որ գե-րի գը-նաց
 յԵ-զիպ-տոս, Յա-կոբ սուգ մեծ ա-րար եւ
 փո-խան Յով-սե-փայ ըզ-Բե-նի-ա-մին սի-

րէր, և նուաւ մը-խի-թա-րիւր, սա-կայն
 Յով-սէփ մեկ-նե-լով զե-րա-ղնն Փա-րա-ւօ-
 նի, ե-ղեւ մե-ծա-տունն իշ-խանն ՚ի մէջ Ե-
 դիպ-տո-սի, ուր բե-րեալ ըզ-Քե-նի-ա-մին
 պա-հեաց առ իւր: Եւ յե-տոյ ըզ-Տայր իւր
 հա-մայն ըն-տա-նեօք իւ-րովք՝ ուր եւ մե-
 ոանն:

3. Գե-դէ-ոն նը-շա-նա-կէ խոր-տա-կիւն,
 որ խոր-տա-կե-լով ըզ-թըշ-նա-միս ե-ղեւ
 դա-տա-ւոր Իս-րա-յե-լաց-ւոց, որք է-ին գե-
 ըի Մա-դի-ա-մու, յոր-ժամ Գե-դէ-ոն կա-
 սէր ըզ-կալ իւր՝ ե-րե-ւե-ցաւ նը-մա հը-
 ըշ-տակ յերկ-նից եւ ա-սաց, Տէր ընդ քեզ
 հը-ղօր զօ-րու-թեամբ, նա պա-տաս-խա-
 նի ետ, ե-թէ Տէր ընդ մեզ էր, ո՛չ լի-նէ-
 աք գե-րի: Յայն-ժամ հը-րա-ման ետ նը-
 մա, զի եր-թեալ սա-տա-կես-ցէ ըզ-թըշ-
 նա-միս իւր, կոր-ծա-նես-ցէ ըզ-կու-ռըս
 Քա-հա-ղու, և ա-ւե-րես-ցէ զան-տա-ռըն
 որ էր մերձ նը-մա: Աս-տա-րեալ նո-րա
 զայս ա-մե-նայն, քա-ռա-սունն ամ դա-տա-ւոր
 ե-ղեւ, եւ ե-թող զեօ-թա-նա-սունն որ-դիս:

4. Դա-ւիթ մար-դա-րէ էր որ-դի Յես-
 սէայ ՚ի ցե-ղէն Յու-դա-յի, որ հե-ղու-
 թեամբ, խո-նար-հու-թեամբ, եւ հո-գւով
 սըր-բով զօ-րա-ցաւ, եւ ըզ-Գո-ղի-աթ ըս-

պանն քա-րիւ, եւ փե-սա-յա-ցաւ թա-ղա-ւո-րին
 Սա-ւու-ղայ, մին-չեւ օ-ծաւ թա-ղա-ւոր ՚ի ձե-
 ունն Սա-մու-է-լի մար-դա-րէ-ինն. թէ-պէս
 բա-զում հա-լա-ծա-նըս ետ նը-մա Սա-
 ւուղ, բայց ՚ի վախ-ճա-նի նըս-տաւ յա-թառ
 թա-ղա-ւո-րու-թեանն, եւ մե-ծա-մեծ պա-տե-
 րազ-մու-նըս ա-րար քա-ջու-թեամբ մին-չեւ
 ցը-ծե-րու-թիւնն իւր, ո-րում յա-ջոր-դեաց
 Սո-ղո-մանն որ-դի նա-րա ՚ի հա-սա-կի եր-
 կո-տա-սանն ա-մաց:

5. Ե-սա-յի մար-դա-րէն էր որ-դի Ա-
 մալ-սայ Ե-րու-սա-ղե-մաց-ւոյ, որ յայտ-նա-
 պէս մար-դա-րէ-ա-ցաւ վա-սըն ծը-նըն-
 դեանն եւ չար-չա-րա-նաց Քը-րիս-տո-սի,
 վա-սըն ո-րոյ եւ կո-չի ա-ւե-տա-րա-նիչ մար-
 դա-րէ: Չօ-րա-ւոր մար-դա-րէս այս մե-ծաւ
 աշ-խա-տու-թամբ եւ խը-րա-տիւք չը-կա-րաց
 յուղ-ղու-թիւնն ա-ծել ըզ-ժո-ղո-վուր-դընն եւ
 ըզ-թա-ղա-ւոր-ընն: Եւ յոր-ժամ կըշ-տամբ-
 բեաց զգ-նա թա-ղա-ւո-րընն հա-տա-նել ետ
 ըզ-գը-լու-խընն ՚ի մարմ-նոյն:

6. Չօ-րա-բա-բէլ էր որ-դի Սա-ղա-թի-
 է-լի, որ ծա-ռա-յէր Պա-րե-հի ար-քայլին
 Պար-սից, յա-ւուր մի-ում երբ նըն-ժէր
 թա-ղա-ւո-րընն՝ Չօ-րա-բա-բէլ եւ եր-կո-
 քին ծա-ռա-յա-կիցք իւր ի-մաս-տա-լից ա-

ևա-կըս ինչ գը-րեալ՝ ե-դինն ՚ի ներ-քոյ
 բար-ձինն, յոր-ժամ զար-թեալ ար-քայն ՚ի
 քը-նոյ կար-դաց ըզ-նս-սա, ա-ռա-ջինն գը-
 րեալ էր թէ զօ-րա-ւոր է գի-նինն: Երկ-րոր-
 դըն՝ թէ զօ-րա-ւոր է թա-գա-ւոր, իսկ
 Ջօ-րա-բա-բէլ թէ կի-նընն զօ-րա-ւոր է քան
 զա-մե-նայն եւ ճըշ-մար-տու-թիւ-նընն յաղ-թօղ
 է ա-մե-նայ-նի: Այս բան այն-չափ հա-ճոյ
 գը-տաւ թա-գա-ւո-րինն, մինչ ետ Ջօ-րա-
 բա-բէ-լի փա-ռըս մե-ծա-մե-ծըս, որ գը-նա-
 ցեալ յԵ-րու-սա-ղէմ շի-նեաց ըլ-տա-ճար
 Տեա-ռըն:

7. Է-լա էր որ-դի Բա-ա-սոյ թա-գա-ւո-
 րինն Իս-րա-յէ-լաց-ւոց, որ տի-րէր մե-ծի մա-
 սինն Հը-րէ-աս-տա-նի, իսկ թա-գա-ւո-րընն
 Յու-դայ մի-այն Ե-րու-սա-ղէ-մի: Բայց Յե-
 րո-բո-վամ շի-նեալ գոր-թըս յոսկ-ւոյ, եդ ՚ի
 բար-ձու-նըս դի ժո-ղո-վուրդ-ք իւր չեր-թայ-
 ցենն յԵ-րու-սա-ղէմ, այլ անդ եր-կիր-պագ-ցենն
 նը-մա, հե-տե-ւե-ցան չա-րա-գոր-ծու-թեա-
 նըս այս-միկ, Բա-աս եւ որ-դինն իւր Է-լա,
 եւ կո-րեանն չա-րա-չար սա-տու-հա-սիւք:

8. Ըփ-սի-բա կամ Եփ-սի-բա էր կինն Ե-
 դե-կի-այ թա-գա-ւո-րինն, եւ մայր Մա-նա-
 սէ-ի, որ ՚ի հա-սա-կի տա-սընն եւ եր-կու-
 ա-մաց յա-ջոր-դեաց հօր իւ-րոյ, եւ կա-լաւ

զա-Թոռ Թա-զա-ւո-րու-Թեան յի-սուն եւ
ինն ամ: Բա-զում ա-նրզ-զա-մու-Թիւ-նըս ա-
րար, նո-րո-գեաց ըզ-կուռ-սըն՝ զոր հայր իւր
կոր-ծա-նեալ էր, բազ-մա-ցոյց ըզ-բուր-մըս,
ըզ-վը-հու-կըս եւ ըզ-կա-խար-դըս, մին-չեւ
զո-հեաց զոր-դիս իւր կը-ուոց իւ-րոց և կանգ-
նեաց ըզ-կուռ-ուըս ՚ի մէջ տա-ճա-րին Ե-
րու-սա-ղէ-մի վա-սըն պաշտ-ման, ուս-տի
բար-կա-ցոյց զԱստ-ուած: Եւ ար-քայ Ա-
սոր-ւոց ար-կեալ ըզ-նա ՚ի կա-պա-նըս տա-
րաւ ՚ի բա-բի-լոն, ուր զըզ-ջա-ցաւ բո-լո-
րով սըր-տիւ, ա-սաց ըզ-Տէր ա-մե-նա-կա-
լն, եւ դար-ձեալ յե-րու-սա-ղէմ՝ կո-րոյս
ըզ-կուռ-սըն զա-մե-նայն: X

9. Թո-բէլ էր որ-դի Սել-լա-յի ՚ի ցե-ղէն
Աա-յե-նի, Թէ-պէտ Աա-յէն ա-նի-ծեալ էր,
բայց բա-զումք ՚ի ցե-ղէ նո-րին խե-լա-ցի
ե-ղէն, ո-մանք ըզ-բա-ղա-բըս կա-ուռ-ցին,
Յով-բաղ հը-նա-րեաց ըզ-բը-նար եւ ըզ-
տա-ւիղ ու-սա-նե-լով ՚ի Թըռ-չ-նոց, իսկ Թո-
բէլ հը-նա-րեաց ըզ-դար-բը-նու-Թիւն եւ
ըս-կը-սաւ շի-նեւ ըզ-պը-ղըն-ձեայ եւ զեր-
կա-Թե-ղէն ա-մա-նըս, եւ քոյր սո-ցին՝ Նո-
յե-մա տե-օա-նե-լով ըզ-սար-դի ոս-տայն հը-
նա-րեալ ե-գիտ ըզ-կը-տա-ւա-զոր-ծու-Թիւն
կամ զոս-տայ-նան-կու-Թիւն:

10. Ժամատ նը-շա-նա-կէ ա-նու-նըս Նա-
բաղ որ էր մե-ծա-տունը հը-րէ-այ ոմն ժան-
տա-բա-րոյ բայց կի-նըն սո-րին Ա-բի-գեա
էր յոյժ խե-լա-ցի եւ գե-ղե-ցիկ յոր-ժամ
փա-խե-ցաւ Դա-ւիթ ՚ի ձե-ռաց Սա-ւու-ղայ
եւ լու-աւ զի Նա-բաղ կու-թ առ-նէր ոչ-
խա-րաց իւ-րոց քա-ղա-քա-վա-րու-թեամբ
խընդ-րեաց ՚ի նը-մա-նէ զօգ-նա-կա-նու-թիւն
բայց նա ծա-նըր խօ-սիւք ար-ձա-կեաց ըզ-
ծա-ռայն Դաւ-թի, ընդ որ բար-կա-ցեալ նո-
րա եւ սա-տա-կեւ ըզ-նա խկ Ա-բի-գեա
կին Նա-բա-ղայ ա-ռեալ ըզ-հաց եւ գի-նի
եւ զայլ բա-զում ինչ գը-նաց եւ ան-կաւ
յո-թըս Դաւ-թի եւ Թո-ղու-թիւն խընդ-
րեաց, զի ա-ղա-տեսցէ ըզ-տուն իւր ՚ի վը-
տան-գէ :

11. Ի-սա-հակ էր որ-դի Աբ-րա-հա-մու,
սա ՚ի ման-կու-թե-նէ կըր-թեալ էր զան-
ձըն յօ-րէ-նըս աստ-ուած-պաշ-տու-թեան նը-
ման հօր իւ-րոյ եւ այն-չափ հը-նա-ղանդ
էր, զի մինչ հայ-րըն իւր կա-պեալ ետ ըզ-
նա ՚ի վայր սե-ղա-նոյ առ ՚ի զօ-հեւ Աս-տու-
ծոյ եւ նա ամե-նե-ւին չը-խօ-սե-ցաւ վա-
սըն այ-սո-րիկ ըն-կա-լաւ զօրհ-նու-թիւ-նըն
Աս-տու-ծոյ սի-րե-լի ե-ղեւ եւ շատ ապ-րե-
ցաւ մին-չեւ պա-կա-սե-ցաւ ՚ի լու-սոյ ա-

չոց իւրոց ուստի Յա-կովբ որդին ըն-
կալաւ զօրհնութիւն անդ-րան-կու-թեան,
եւ յերկիւղէ երէց եղբօրըն իւրոյ Յս-
ուայ՝ գընաց առ քերուին իւր Լաբան, եւ
ամուսնացաւ ընդ Հընաքելայ, եւ Լի-
այ դըստերաց նորա, եւ ծընաւ զերկո-
տասան որդիս, յորոց ծագեցան երկո-
տասան ցեղք Իսրայելի:

12. Լիւսիաս էր հեթա՛նոս մեծ իշ-
խան Անտիոքոս թագաւորին՝ որ երբ լու-
աթէ Յուդայ Մակաբէ քաջութեամբ
հալածէր ՚ի Հըրէ-աստանէ ըզ-Հեթա-
նոսըս արձակեաց ըզ-Լիւսիաս զօրօք
բազմօք կործանել ըզ-Հըրէ-աստան: Հը-
րէ-այքըն երբ տեսին զա-հեղ զօրու-
թիւնըս նորա սոսկալով ծով պահե-
ցին եւ եղեալ առաջի իւրեանց ըզ-
գիւրըս օրինաց եւ զըսգեստըս քահայ-
կանըս՝ լացին եւ աղաղակեցին առ Աստ-
ուած զի օգնական լիցի նոցա, ուստի-
Յուդայ Մակաբէ այնքան զօրացաւ, զի
հալածեալ զամենեւին, եմուտ յԵ-
րուսաղէմ բաղում աւարովք օրհնե-
լով զԱստուած:

13. Խեւա-ցիք էին ՚ի Քանա՛նայի-ւոց
յազգէ ՚ի կողմանըս Երուսաղէմի իբ-

բեւ Իս-րայ-լե-լա-ցիք ե-լեալ յԵ-զիպ-տո-սէ
 գը-նա-ցին ՚ի կար-միր ծով եւ մեր-ձե-ցան
 երկ-րին ա-ւե-տեաց առ-աջ-նոր-դու-թեամբ
 մար-գա-րէ-ին Մով-սէ-սի , Խե-լա-ցիք ու-
 նե-լով ին-քեանց թա-գա-ւոր , մի-ա-ցեալ
 ընդ այ-լոց աղ-գաց ե-լին ընդ-դէմ Իս-րա-
 յէ-լա-ցաց , բայց Յե-սու որ-դի Նա-ւեայ
 առ-աջ-նորդ լեալ զօ-րուն կո-տո-րեաց ըզ-
 հա-մայն աղ-գըս հան-դերձ թա-գա-ւո-րօք
 նո-ցա եւ ժա-ռան-դե-ցոյց Իս-րա-յե-լի զեր-
 կիր նո-ցին :

14. Ծը-նօտ կո-չի տե-ղին որ է ՚ի մէջ
 Յու-դայ , ուր ըս-պան Սամի-սոն ըզ-հա-
 շար այ-լաղ-գիս ծը-նօ-տիւ ի-շոյ , վա-սըն
 զի Սամի-սոն ՚ի սա-կըս վը-րէժ-իս ընդ-բու-
 թեան յայ-լաղ-գաց այ-րեաց զան-դաս-տա-
 նըս նո-ցին նո-քա եւս առ-ա-քե-ցին զո-մա-
 նըս ՚ի Յու-դայ կա-պեւ ըզ-Սամի-սոն , որ
 ինք-նին կա-պեալ ետ զին-քըն՝ երբ ըն-թա-
 ցան ընդ-դէմ նո-րա այ-լաղ-գի-քըն , զօ-րու-
 թեամբ Աս-տու-ծոյ խոր-տա-կեաց Սամի-սոն
 ըզ-կա-պա-նըս , եւ գը-տեալ ըզ-ծը-նօտ ի-շոյ ,
 ըս-պան զայ-լաղ-գիս , բայց յե-տոյ ծա-րա-ւե-
 ցաւ յոյժ եւ աղա-ղա-կեաց առ Աստ-ուած ,
 եւ եւ ջուր ՚ի ծը-նօ-տէն զոր է-արբ եւ զո-

վա-ցաւ , վա-սըն այ-նո-րիկ կո-չե-ցաւ տե-
ղին այն ծը-նօտ :

15. Կորն էր որ-դին Սա-Տա-ռայ , որ մի-
ա-բա-նեալ ընդ Ռա-դա-նայ եւ Ա-բի-րո-
նի հան-դերձ եր-կու հա-րիւր գըլ-խա-ւո-
րօք ա-պըս-տամ-բե-ցան ՚ի Մով-սի-սէ եւ
յԱ-հա-րո-նէ ՚ի մէջ ա-նա-պա-տին , տըր-
տըն-ջե-լով թէ ըն-դէ՞ր մի-այն դուք մեր-
ձե-նայք ՚ի խո-րա-նըն , վա-սըն ո-րոյ շի-նե-
ցին ին-քեանց ըզ-բուր-վառ գը-նա-ցին եր-
կու հա-րիւր եւ յի-սուն հո-գիք առ դու-ռըն
խո-րա-նին վը-կա-յու-թեան : Ա-հա-րոն եւ
ա-ռեալ ըզ-բուր-վառ գը-նաց ան-դըր բայց
երբ բա-ժա-նե-ցան ժո-ղո-վուրդ-քըն ՚ի մի-
մեանց յան-կարծ պա-տա-ռե-ցաւ եր-կիր եւ
ե-կուլ ըզ-Կորն ըզ-Ռա-դան եւ ըզ-ժո-ղո-
վուր-դըն նո-ցա :

16. Հա-բէլ էր կըրտ-սեր որ-դի Ա-դա-
մայ որ բա-րե-պաշ-տու-թեամբ զո-հըս ոչ
խա-րաց մա-տու-ցա-նէր Տեա-ռըն եւ ըն-դու-
նէ-լի լի-նէր զոհ նո-րին , իսկ Աա-յին ե-րեց
եղ-բայ-ըն էր երկ-րա-գործ որ ոչ մա-տու-
ցա-նէր ըզ-պա-տա-րագ ՚ի լաւ պըտ-ղոց
վա-սըն այ-նո-րիկ ան-ըն-դու-նակ ե-ղեւ պա-
տա-րագ նո-րին ուս-տի ՚ի չար նա-խանձ-

ւէ՛ գըր-դը-ւեալ ե-հան զէդ-բայ-ըն իւր
 ՚ի դաշտ, եւ ըս-պան ըզ-նա, եւ ա-նի-ճե-
 ցաւ յԱստու-ծոյ, որ ե-րե-րեալ եւ տա-տա-
 նեալ ե-ղեւ, մինչ Ղա-մէք մի ՚ի Թո-ռա-ցըն
 նո-րին տե-սեալ ըզ-նա ՚ի մէջ ան-տա-
 ոին եւ կար-ճե-լով ըզ-նա կեն-դա-նի ինչ,
 ըս-պան :

17. Չոր Յով-սա-փա-տու նը-շա-նա-կէ՛ ձոր
 դա-տաս-տա-նի, որ-պէս կո-չեաց Յո-վէլ
 մար-դա-րէն, եւ է ՚ի մէջ լե-րան Ե-րու սա-
 ղէ-մի, եւ ձի-Թե-նեաց, ուս-տի ան-ցա-նի
 հե-ղե-ղա-տըն Վեդ-րո-նի, զի մար-դա-րէ-
 քըն գու-շա-կե-ցին Թէ անդ պնրտ էր
 Քը-րիս-տո-սի առ-նեւ ըզ-վեր-ջին դա-տաս-
 տան իւր, որ-պէս ա-սէր Յո-վէլ, Թէ յայ-
 նըմ ժա-մու ժո-ղո-վե-ցից զայ-լազ-դիս ա-մե-
 նայն, եւ ի-ջից ՚ի ձո-րըս Յով-սա-փա-տու,
 եւ անդ դա-տե-ցից ըզ-նո-սա :

18. Ղովտ էր եդ-բօր-որ-դի Աբ-րա-հա-
 մու, որ բը-նա-կէր ՚ի Սո-դոմ ՚ի կող-մա-
 նըս Յոր-դա-նա-նու, բայց ա-նօ-րէն Սո-
 դո-մա-ցիք մե-ղըս առ-նե-ին սո-դով-մէ-ա-
 կան, ոյր սա-կըս ա-ռա-քեաց Աստ-ուած
 հը-րեշ-տա-կըս, որք եր-Թեալ զեր-ճուս-
 ցենն ան-տի զե-րա-նե-լին ըզ-Ղովտ : Յոր-
 ժամ հա-նեալ ըզ-Ղովտ հա-սու-ցին ՚ի

Սե-դո-վըր հան-դերձ եր-կու դըս-տե-րովք,
 յայն-ժամ էջ հուր յերկ-նից, եւ այ-րեաց ըզ-
 Սո-դոմ եւ ըզ-Քո-մոր ա-մե-նայն բը-նակ-
 չօք իւ-րեանց, իսկ կի-նըն Ղով-տայ դար-
 ձաւ յար-ձան ա-ղի:

19. Ճան-ճիկ էր կուռք Ակ-կա-րո-նի, որ
 ան-ուա-նէր Բէ-եղ-ղե-բուղ, այ-սին-քըն տէր
 Ճան-ճից, զի կը-ուա-պաշտ-քըն հա-ւա-տա-
 վին թէ ա-ղա-տել ու-նի ըզ-նո-սա ՚ի Ճան-
 ճից, ուս-տի շի-նեալ ըզ-պատ-կեր մի ճան-
 ճի պաշ-տէ-ին, Իս-րա-յե-լա-ցի-քըն եւս
 պաշ-տէ-ին եր-բե-մըն ըզ-կու-ռըս զայս, ուս-
 տի յոր-ժամ Ռ-քո-ղի-այ ար-քայ ՚ի վայր
 ան-կաւ ՚ի վեր-նա-տա-նէն, ա-ուա-բեաց
 ըզ-պատ-գա-մա-ւո-րըս առ ճան-ճիկ կուռ-
 սըն հար-ցա-նել թէ ապ-րե-լոց է թէ ոչ,
 ո-րոց Ե-ղի-ա մար-գա-րէն կը-տամ-բեաց
 թէ թո-ղեալ զԱստ-ուած կեն-դա-նի եր-
 թայ առ ճան-ճիկ աստ-ուած-ըն Ակ-կա-
 րո-նի^ր ա-սեմ, մեռ-ցի ար-քայ:

20. Մով-սէս նը-շա-նա-կէ ծը-նունդ ջը-
 րոյ, զի ՚ի ժա-մա-նա-կի ծը-նըն-դեան սո-
 րա, հը-րա-ման տու-եալ էր Փա-րա-ւօ-նի
 ըս-պա-նա-նել զա-մե-նայն ա-րու զա-ւա-կըս
 Իս-րա-յե-լաց-ւոց ըզ-կը-նի ծը-նըն-դեան
 իւ-րեանց, տե-սա-նե-լով նո-ցա ըզ-Մով-

սէս կայ-տառ յոյժ, չը-կա-րէ-ինն պա-հել
 ա-ւե-լի, վա-սըն ո-րոյ ե-ղինն ըզ-նա ՚ի մէջ
 տա-պա-նա-կինն ծե-փե-ցինն ձիւ-թով, եւ ըն-
 կե-ցինն զայն ՚ի գետ մի, ուր գը-նայր
 Դուս-տըր Փա-րա-ւօ-նի լու-ա-նալ, եւ տե-
 սեալ ըզ-տա-պա-նա-կըն, առ զայն եւ տա-
 րաւ ընդ իւր իբ-րեւ որ-դե-գիր, եւ ու-
 սոյց նը-մա զա-մե-նայն գի-տու-թիւ-նըս,
 իսկ Մով-սէս գը-նաց ՚ի լեա-ռըն Քո-րէք,
 ուր ե-րե-ւե-ցաւ նը-մա հը-րեշ-տակ
 Տեա-ռըն հը-րով ՚ի մի-ջոյ մո-րեն-ւոյն եւ
 հը-րա-մա-յեաց գը-նալ յԵ-զիպ-տոս եւ մե-
 ծա-մեծ հը-րա-շիւք զեր-ծու-ցա-նել ըզ-ժո-
 ղո-վուր-դըն ՚ի ձե-ռաց Ե-զիպ-տաց-ւոց :
 Ո-րոյ կա-տա-րեալ զա-մե-նայն ան-ցոյց
 զԻս-րա-յէլ ընդ ծո-վըն կար-միր, եւ ՚ի լեա-
 ռըն Սի-նա-յի եւ ըն-կա-լաւ ըզ-տա-սըն
 պատ-ուի-րա-նըս եւ զօ-րէ-նըս, եւ ետ
 ժո-ղո-վըր-դեան, ՚ի մեր-ձի-լըն նո-րա, երկ-
 րին ա-ւե-տեաց՝ մե-ռաւ նա ՚ի լեա-ռըն
 Նա-բաւ, եւ ան-յայտ ե-ղել գե-րեզ-ման
 նո-րին, զի մի՛ պաշ-տի-ցենն ըզ-նա :

21. Յե-սու ա-շա-կերտ Մով-սի-սի լը-ցաւ
 Աստ-ուա-ծա-յին շը-նոր-հօք եւ ի-մաս-տու-
 թեամբ, եւ ե-ղել յա-ջորդ Մով-սի-սի •
 ան-ցոյց ըզ-ժո-ղո-վուր-դըն ընդ գե-տըն

Յոր-դա՛նան, եւ տա՛րաւ յեր-կիւրըն աւեւ
տեաց, եւ մե՛ծաւմեծ քաջու-թեամբ կոր-
ծա՛նեաց ըզ-կընաւպաշտըս եւ վի՛ճաւկաւ
ժա՛նանգեցոյց զեր-կիւրըն տա՛սըն եւ եր-
կու ցե՛ղիցըն: Ար բե՛րեալ թաղեցին
զոսկե՛րըս Յովսեփայ զեղեց-կին, յետ
այսո՛րիկ մե՛ռաւ Յե՛սու հովուե՛լով ըզ-
ժողո՛ւլուրդըն յերկո՛տասան ամ:

22, Նինուէ՛ւացիք բը՛նտկէ՛ին ՚ի ձա-
խաւկաղմըն զե՛տոյն Տիգրիսի, այն՛չափ
մեծ եւ փա՛ռաւոր քաղաք էր Նինուէ՛ւ, զի
հա՛ղիւ հը՛նար էր մարդոյ ՚ի մէջ երից ա-
ւուրց զը՛նալ ՚ի մի դը՛րա՛նէ առ միւս
դուռըն քաղաքին, յըղեաց Տէր ըզ-
մարգա՛րէն Յովնան քա՛րոզել Նինուէ՛ւ-
ացւոց, մարգա՛րէն երկեաւ եւ ելնաւու ՚ի
Թարձիշ, բայց սաստիկ ալէ՛կոծու՛թեան
հանգիստե՛լով ընկեցին ըզնա ՚ի ծով, եւ
զա՛ղա՛րեցաւ մըրըրիկըն: Եկուլ ըզնա
կէ՛նըն, եւ եթուք ըզնա արտա՛քըս յետ
երից աւուրց, ապա զը՛նացեալ նո՛րա
անդըր, քա՛րոզեաց Նինուէ՛ւացւոց զա-
պաշխարու՛թիւն, եւ դարձոյց ըզնո՛սա
առ Աստուած: X

23, Համու՛նի էր կին բա՛րեպաշտ հը՛-
րէ՛այ աղգաւ որ ՚ի ժա՛մա՛նաւկըս Մա՛-

կա-բա-յեց-ւոց Տան-դերձ եօ-թ լն որդ-
 ւովք կա-տա-րե-ցաւ : Նախ՝ զար-հու-րե-լի
 տան-ջա-նօք նա-հա-տա-կե-ցին զոր-դի-սըն
 մի ըզ-կը-նի միւ-սոյ ա-ռա-ջի ա-չաց իւ-
 ըոց , իսկ քա-ջա-սիրտ կի-նըս այս կա-
 ցեալ յոր-դո-րէր եւ քա-ջա-լե-րէր զոր-
 դիս իւր քա-ջու-թեամբ նա-հա-տա-կիւ ,
 համ-բե-րել չար-չա-րա-նաց եւ ոչ ու-րա-նալ
 զԱստ-ուած , մինչ զի ա-նի-րա-ւըն Ան-տի-
 ս-քոս սըրտ-մը-տեալ ՚ի վե-րայ նո-րա՝ ըզ-
 նա ան-դէն ընդ որդ-ւո-ցըն նա-հա-տա-կել
 հը-րա-մա-յեաց :

24. Ո-ղի-ա որ-դի Ա-մա-սի-այ թա-գա-
 ւո-րին յԵ-րու-սա-ղէմ , ա-րար բա-րիս եւ
 ըզ-քա-ջու-թիւ-նըս ա-ռա-ջի Տեա-ռըն , եւ
 ամ-րա-ցու-ցեալ ըզ-պա-րիս-պըս՝ տի-րեաց Ե-
 դիպ-տո-սի , բայց մե-ծու-թիւ-նըս այս հա-
 մար-ձա-կե-ցոյց ըզ-սիրտ նո-րա մին-չեւ
 վըս-տա-հա-ցաւ բու-րել իուն-կըս ՚ի մէջ
 տա-ճա-րին զօ-րէն քա-հա-նա-յից , ութ-
 տուն քա-հա-նայք յե-տոյ մը-տեալ հը-րա-
 մա-յե-ցին ար-տա-քըս գը-նալ , իսկ նո-րա
 բար-կա-ցեալ ընդ այս բո-րո-տե-ցաւ , որ
 ե-ղեւ պա-տիժ մե-ղաց իւ-րոց , գը-նաց , եւ
 նըս-աաւ ՚ի տան , եւ թա-գա-ւո-րեաց
 Յով-նա-թան որ-դի նո-րա ընդ նո-րա :

25. Չափըն Հարման Ամաղե-կա-ցի իշխան Արտաշէս թագաւորին նախանձեալ ընդ Մուրթ-քեայ ազգաւ Հըրթէ-ի, հօրեղբօրորդւոյ թագուհւոյն Եսթերայ, ջանայր կախել ընդ եւ կործանել ընդ համայն Հըրթէ-աստան, իսկ Եսթերայ լուեալ զայս ամենայն ՚ի միասին ընդ Մուրթ-քէ-ի աղաղակեաց առ Աստուած պահօք եւ աղօթիւք, եւ յետոյ անկեալ յոտըս թագաւորին խընդրեաց ընդ թողու-թիւն, առ որ զիջեալ նորա հըրաւմայեաց Համանայ, նըստուցանել ընդ Մուրթ-քէ ՚ի վերայ պալատ-կապ երիւվարի եւ շրջեցուցանել փառաւորութեամբ վասըն հաւատարմութեան իւրոյ, եւ յետոյ հըրաւմայեաց արքայն կախել ընդ Համան ընդ փայտէն զոր պատրաստեալ էր նա վասըն Մուրթ-քէ-ի:

26. Աիղատոս էր ազգաւ Հըրոս-մայեցի, բընիկ Պոնտոսի կըղղոյն յատուիւ, որ ՚ի ժամանակըս Տիբերեայ կայսեր էր գատաւոր Հըրոս-մայեցւոյ յերուսաղէմ: Յորժամ Հըրթէայք ածին ընդ Քըրիստոս առաջի Աիղատոսի, իմացաւ նա զանմեղութիւն փրկչին,

բայց առ հաճեալոյ Հըրբէ-ից դատա-
պարտեաց ըզնա ՚ի խաչ ելանել: Երբ
հըռ-չտ-կե-ցաւ այս մեծ անխորատ-լու-թիւն
նորա, արտաքսեցին ըզնա յիշխանու-
թեանէ, եւ յետըս կոչեցին ՚ի Հըրբովմ.
Խի Աիշատոս յերկիւղէն անկաւ ՚ի
ծով եւ մեռաւ:

27. Չուր Մօռանայ է լիճ առ ծո-
վա-կին Գալի-լի-աց-ւոց, ընդ մէջ նորա
անցանէ գետըն Յորդանան, յորժամ
եհաս Յեսու պատերազմաւ յԵրուսա-
ղէմ, հինգ թագաւորսն կըռապաշ-
տից ըբբոնեալ, հըրաման ետ զօրաց
իւրոց կոխել ըզպարանոցըս նոցին ո-
տիւք, մինչեւ մեռան, իսկ մընացեալ
թագաւորքն լուեալ զայս՝ միաբանե-
ցան, եւ եկին անթիւ զօրօք պատերազ-
միլ առ լըճաւըն, բայց Յեսու Աստուա-
ծային զօրու-թեամբ յաղթեաց զանե-
նեսին, եւ ըսպան ըզթագաւորսն
նոցին:

28. Ռոբոլամ էր որդի իմաստնոյն
Սողոմոնի որ յետ թագաւորելոյ զա-
մըս քառասուն, ՚ի քառասուն եւ ՚ի մի
ամին ետ զաթոռ թագաւորու-թեանըն
որդւոյ իւրովմ, բայց զի անհանձար ոք

էր սա՛ ՚ի ժո-ղո-վել Խշ-խա-նաց եւ ՚ի
 խընդ-րել զի Թե-Թե-ւա-ցուս-ցէ ըղ-ծա-
 նըր Տար-կա-նըս, խոր-հե-ցաւ նա ընդ ծեր-
 սըն, որք խոր-հուրդ ե-տուն կա-տա-
 րել ըղ-կա-մըս ժո-ղո-վըր-դեան, իսկ նա
 խոր-հե-ցաւ ընդ մանկ-տիա եւ խը-րա-տու
 նո-ցին խըս-տու-Թեամբ ար-ձա-կեաց ըղ-
 ժո-ղո-վուր-դըն, որք զըղ-ուեալ ընդ Ռո-
 բո-վա-մայ ե-դին Թա-գա-ւոր իւ-րեանց
 Յե-րո-բո-վամ ծա-ռայն Սո-ղո-մո-նի, եւ
 Ռո-բո-վամ մի-այն Թա-գա-ւո-րեաց ՚ի վե-
 րայ Յու-դայ :

29. Սա-ւուղ էր ա-ռա-ջին Թա-գա-ւոր
 Իս-րայել-ի, իբ-րեւ ծե-րա-ցաւ մար-դա-
 րէն Սա-մու-էլ, ժո-ղո-վուրդ-քըն խընդ-րե-
 ցին իւ-րեանց Թա-գա-ւոր, եւ նա օժ ըղ-
 Սա-ւուղ Աի-սեան որ մը-տեալ ՚ի պա-րս
 մար-դա-րէ-ից, մար-դա-րէ-ա-ցաւ ՚ի մէջ նո-
 ցա, եւ զօ-րա-ցաւ քա-ջու-Թեամբ, նոյն-պէս
 էր որ-դին իւր Յով-նա-Թան : Սա-կայն
 Ա-մա-ղէ-կա-ցիք ՚ի ժա-մա-նա-կըս մար-
 տի ան-հը-նա-զանդ ե-ղեն Սա-ւու-ղայ վա-
 սըն ըս-պա-նա-նե-լոյ ըղ-Թա-գա-ւոր իւ-
 րեանց, եւ ՚ի պա-տե-րաղ-մի-լըն ընդ նո-սա
 մե-ռաւ Սա-ւուղ եւ որ-դի իւր Յով-նա-Թան
 ո-րոց յա-ջոր-դեաց մար-դա-րէն Դա-ւիթ :

30. Ատ-բա-բոյլթ կո-չե-ցին զա-նուն որդ-
 ւոյն Փե-նե-սէ-Տի յոր-ժամ ծը-նաւ : Հե-
 ղի հաւ նո-րին ծեր գո-լով հա-տա-կաւ մը-
 նաց ՚ի տան եւ որ-դիք նո-րին ա-ռեալ
 ըզ-տա-պա-նա-կըն յար-ձա-կե-ցան ՚ի վե-րայ
 այ-լաղ-գեաց , պար-տե-ցան Իս-րա-յե-լա-ցիք
 եւ ան-կաւ տա-պա-նա-կըն Տեա-ռըն ՚ի ձե-
 ուք թըշ-նա-մեաց , եւ որ-դի-քըն Հե-ղեայ
 մե-ռան , իբ-րեւ լու-աւ զայս Հե-ղի ան-կաւ
 յա-թո-ոոյ իւ-րոյ եւ մե-ռաւ , զոր ՚ի լը-սե-լըն
 Նո-ւոյ նո-րին կը-նոջ Փե-նե-սէ-Տի որդ-ւոյ
 նո-րա ծը-նաւ զոր-դին եւ կո-չե-ցին Ա այ-բա-
 բոյլթ , այ-սին-քըն վայ բար-ձան փառ-ք Իս-
 րա-յե-լի : Իսկ այ-լաղ-գիք ե-դին ըզ-տա-պա-
 նա-կըն ՚ի տան Գա-գո-նայ կը-նոյ իւ-րեանց ,
 եւ կոր-ծա-նե-ցան կուռ-քըն , ին-քեանք եւս
 պա-տու-հա-սե-ցան մին-չեւ փո-խե-ցին ըզ-
 տա-պա-նակ Տեա-ռըն ՚ի տե-ղի իւր : X

31. Տօ-բիթ էր բա-րե-գործ իշ-խանս ո-մըն
 Հը-րէ-այ , որ գե-րի վա-րե-ցաւ ՚ի Նին-ուէ
 եւ բաշ-խէր ո-ղոր-մու-թիւն գե-րեաց աղ-
 զին իւ-րոյ : Ա-ռա-բեաց զոր-դին իւր
 Տօ-բի-ա յեր-կի-րըն Մա-րաց բե-րեւ զըս-
 տաց-ուա-ծըս զոր պա-հեալ էր առ Գա-
 բար-յե-լի : Յոր-ժամ ե-լա-նէր Հը-ռա-
 փա-յէլ հը-րեշ-տա-կըն ընդ իւր ուղ-ղե-կից

ե-ղեւ, իբ-րեւ հա-սինն ՚ի գե-տըն Տիգ-րիս
 ե-մուտ Տու-բի-ա ՚ի գե-տըն եւ վա-ղեաց,
 ձու-կըն մի ար-տա-քըս, զոր պատ-ուի-
 րեաց նը-մա հը-րեշ-տա-կըն կալ-նուլ եւ
 պա-հել ըզ-լեարդ եւ ըզ-լե-ղին՝ եւ ըզ-
 ձուկն խո-րո-վե-ցին եւ կե-րան, եւ գը-նա-
 ցին ՚ի տուն Հը-ռա-գե-լի, ո-րոյ գուստ-ընն
 էր այ-սա-հա-րեալ, ընդ որ ով քա-մուս-
 նա-նայր, մե-ռա-նէր: Ի մը-տա-նե-լըն նո-ցա
 ՚ի սե-նեակ իւ-րեանց ծը-խեաց Տու-բի-ա
 խունկ ՚ի հուր, եւ եդ ՚ի վե-րայ նո-րա ըզ
 սիրտ եւ ըզ-լեարդ ձը-կան, ո-րով փա-խեալ,
 դե-ւըն եւ դար-ձեալ ՚ի տուն հօր իւ-րոյ
 լու-սա-ւո-րեաց ըզ-նա, ա-պա ա-նե-րե-ւոյթ
 ե-ղեւ ՚ի մի-ջոյ հը-րեշ-տա-կըն:

32. Բո-կոմ էր թա-գա-ւոր Մա-դի-ա-մու,
 որ մի-ա-բա-նեալ ընդ այ-լոց թա-գա-ւո-
 րաց եւ պա-տեր-աղ-միլ ընդ Խա-րա-յե-լի
 բայց Խա-րա-յե-լա-ցիք ըս-պա-նին զա-մե-
 նե-սին, կոր-ծա-նե-ցին ըզ-բա-ղա-քըս նո-
 ցին, սա-տա-կե-ցին ըզ-կա-խար-դըն Բա-
 զա-ամ, որ ե-կեալ էր ա-նի-ծա-նեւ զԽա-րա
 յէւ: Այլ հը-րեշ-տակ Տեա-ւըն հան-դի-
 պեալ Բա-ղա-ա-մու ՚ի ճա-նա-պար-հին չե-
 թող ի-շոյն յա-ռա-ջա-նալ, իսկ Բա-ղա-ամ
 գա-նէր զէշ իւր: Բա-ցաւ բե-րան ի-շոյն

եւ ըս-կը-սաւ նա-խա-տել ըզ-Բա-ղա-ամ վա-
սըն չա-րու-թեան-ցըն , ուս-տի Բա-ղա-ամ
փո-խա-նակ ա-նի-ծե-լոյ օրհ-նեաց զԻս-րայէլ :

33. Յա-ւա-լի էր Շու-շան կինն իշ-խա-նին
Յո-վա-կի-մայ . եւ էր սա գե-ղե-ցիկ յոյժ ,
ընդ գեղ սո-րին ապ-շեալ եր-կու չար Հը-
րէ-այ դա-տա-ւո-րաց ցան-կա-ցանն ու-նիլ
ըզ-նա , բայց պար-կեշտ կի-նըն ան-հա-
ւան գը-տաւ նո-ցին , ոյր սա-կըս վը-կա-յե-
ցին ըզ-նը-մա-նէ վը-կա-յու-թիւն սուտ , թէ
տե-սին ըզ-նա գոր-ծել զան-պատ-շաճ գոր-
ծըս եւ դա-տա-պար-տե-ցին ըզ-նա ՚ի մահ :
Յոր-ժամ տա-նէ-ին ըզ-նա կո-րու-սա-նել ,
մա-նու-կըն Բա-նի-էլ մար-դա-րէ-ա-ցեալ աստ-
ուա-ծա-յին հոգ-ւով՝ ա-ղա-ղա-կեաց ՚ի ձայն
բար-ձրը եւ ա-սէ , ան-պարտ եմ ես յա-րե-
նէ գո-րա եւ դար-ձոյց ըզ-ժո-ղո-վուր-դըս ,
դա-տա-պար-տեաց ըզ-ծեր-սըն վա-սըն ա-նի-
բաւ դա-տաս-տա-նաց նո-ցին , եւ ըզ-Շու-
շան ապ-րե-ցոյց :

34. Իւ-րի կամ Ու-րի էր հայր ճար-տա-
բա-պե-տին Բէ-սի-լի-է-լին , որ լը-ցեալ ի-մաս-
տու-թեամբ-ըն Աս-տու-ծոյ շի-նեաց ըզ-տա-
պա-նա-կըն ուխ-տի , եւ պա-տեաց ըզ-նա ոսկ-
ւով եւ ա-րար եր-կուս Քը-րով-բէս ուր ի-
ջա-նիւր փառ-քըն Աս-տու-ծոյ : Շի-նեաց սա

եւ ըզխո-րա-նըն վը-կա-յու-թեան եւ զար-
դա-րեաց աշ-տա-րա-կաւ եւ ըզ-սե-ղան մի
խըն-կոց , ուր բու-րէ-ին խուն-կըս քա-Տա-
նայ-քըն , շի-նեաց սա եւ ըզ-սե-ղան զո-Տի-
ցըն Տը-րա-մա-նաւ Մով-սի-սի : Աւր յոր-ժամ
մը-տա-նէր Ա-Տա-րոն բուր-վա-ռաւ եւ ըզ-
գես-տիւք ի-ջա-նիւր լոյս յերկ-նից , եւ պա-
Տէ-ին ան-դըր ըզ-տախ-տա-կըս տա-սըն պատ-
ուի-րա-նա-ցըն , ըզ-սա-փո-րըն ոս-կի լի մա-
նա-նա-յիւ եւ ըզ-դա-ւա-ղա-նըն Ա-Տա-րո-նի :

35. Փը-սոմփ-թոմ-փա-նէ եդ փա-րա-ւօն
ա-նուն Յով-սե-փայ գե-ղեց-կի , որ նը-շա-
նա-կէ փըր-կիչ աշ-խար-Տի , քան-ղի Յով-սէփ
մեկ-նե-լով զե-րազ ար-քա-յին ե-ղեւ մեծ
իշ-խան Ե-գիպ-տո-սի , եւ զեօ-թըն ամ ա-ռա-
տու-թեան ժո-ղո-վեաց ըզ-ցո-րեա-նըս : Եւ
յոր-ժամ եօ-թըն ամ սով ե-ղեւ նոյն ցո-
րե-նով պաՏ-պա-նեաց ըզ-ժո-ղո-վուր-դըս ,
մին-չեւ նա-Տա-պե-տըն Յա-կոբ լու-եալ զայս
ա-ռա-քեաց զոր-դիս իւր ան-դըր բե-րեւ ին-
քեան ցո-րեան : Յով-սէփ ըս-տա-ցեալ զար-
ժա-թըս նո-ցին պա-Տեաց առ իւր ՚ի ծա-
ծուկ , եւ երկ-րորդ ան-դամ , յոր-ժամ ե-կին
դը-նեւ ցո-րեան , յայտ-նեաց զան-ձըն իւր
եղ-բարց , եւ ա-պա ե-բեր ըզ-Տայր իւր
Յա-կոբ ան-դըր :

35. Քաղաքին էր իշխանն Բե-տիղ-ուայ, քաղաքին Հը-րէ-ից, յոր-ժամ Հո-ղե-փեռ-նէս պաշտարեաց ըզ-քաղաքըն եւ մերձ էր տի-րեւ, Յու-դիթ՝ այ-րի կինն մի մեծա-տունն ՚ի մի-ջի նոցին զարդա-րեալ ՚ի ըզ-գես-տըս գեղեցի-կըս, եւ կոչեալ զիշխան-սըն՝ խըրա-տեաց ըզ-նոսա չեր-կըն-չիլ, այլ աղօթ-ըս առ-նել վասըն փըր-կու-թեան: Եւ ինքըն եւ գընաց առ Հո-ղե-փեռ-նէս, ո-րոյ տե-սեալ ըզ-Յու-դիթ՝ յի-մա-րեցաւ ընդ գեղ նո-րա, եւ արբ գի-նի սաստիկ յոյժ: Իսկ Յու-դիթ աղօթ-ըս մա-տոյց Տեա-ռըն եւ խընդ-րեաց զօգ-նու-թիւնն ՚ի նը-մա-նէ, ապա ա-ռեալ ըզ-սու-րըն Հո-ղե-փեռ-նեայ ՚ի մէջ գի-շերի ըս-պան ըզ-նա ինք-նին, եւ եւ գընաց ՚ի բա-նա-կէ ան-տի ՚ի քաղաքըն: Յոր-ժամ տե-սինն ա-մե-նե-քեան՝ փա-ռըս ե-տունն Աս-տու-ծոյ եւ կոր-ծա-նեալ ա-ւե-րե-ցին ըզ-բա-նա-կըն Հո-ղե-փեռ-նեայ:

36. Եւ այն նը-շա-նա-կէ կեանք, զի ա-ռանց ծը-նո-ղաց ՚ի կո-ղէն Ա-դա-մայ ըս-տեղ-ծաւ եւ ե-ղեւ օգ-նա-կան նը-մա, որք զարդա-րեալ կա-յին ՚ի մէջ դը-րախ-տինն ա-մե-նոյն բա-րեաւ: Ընդ այս բա-րիս նա-խան-նեալ գի-ւին պաա-րեաց զԵւայ ՚ի կեր-պա-

բանս օձի , եւ կե-րին նո՞քա ըզ-պը-տուղ
ար-գե-լեալ ծա-ռոյն , զըր-կե-ցան յեր-ջան-
կու-թե-նէն , մեր-կա-ցան ՚ի լու-սոյ փա-ռաց ,
եւ զա-մօ-թի հա-րան : Ա-նէ՛ծ ըզ-նո-սա Աստ-
ուած վա-սըն յան-ցա-նաց , եւ ար-տաք-սեաց
՚ի Գը-րախ-տէն փափ-կու-թեան :

37. Օս-տեր էր զա-ւառ ե-րա-նե-լոյն Յով-
բայ , որ մեծ իշ-խան գո-լով՝ ու-նէր զան-չափ
հա-րըս-տու-թիւ-նըս : Սա-տա-նայ նա-խան-
ձեալ ընդ նը-մա թոյլ-տու-ու-թեամբ-ըն
Աս-տու-ծոյ փոր-ձեաց ըզ-նա , եւ կո-րոյս
զա-մե-նայն ին-չըս Յով-բայ , մե-ռան ա-մե-
նայն զա-ւա-կունք նո-րա ՚ի տան մի-ում : Իսկ
ե-րա-նե-լին Յովբ լու-եալ զայն՝ եր-կիր ե-
պագ Տեա-ռըն եւ ա-սաց , մերկ ե-կի յաշ-
խարհ , եւ մերկ դար-ձայց անդ-րէն . Տէր
ետ , եւ Տէր է-առ . ե-ղի-ցի ա-նուն Տեա-
ռըն օրհ-նեալ : Եւ յե-տոյ սա-տա-նայ արկ
՚ի մար-մին նո-րա կե-ղըս , իսկ ե-րա-նե-լին
ան-սա-սան ե-կաց ընդ ա-մե-նայն վըր-դով-
մու-նըս եւ ան-ար-գեաց համբե-րու-թեամբ
ըզ-փոր-ձի-չըն աշ-խար-հի : Տե-սեալ Տեա-
ռըն զայս ա-մե-նայն , օրհ-նեաց ըզ-վեր-ջի-
նըն Յով-բայ ա-ռա-ւել-քան զա-ռա-ջին-սըն :

38. Քի-լո-պա-տոր թարգ-մա-նի հայ-րա-
սէր , որ էր մա-կա-նուն Պըտ-ղո-մեայ ար-քա-

յին Ե-գիպ-տա-ցւոց : Սա եւլ ՚ի պա-տե-րազմ
 ընդ-դէմ Ան-տի-ո-քայ թա-գա-ւո-րին , եւ
 ըս-պա-նաւ : իսկ Ան-տի-ո-քոս գը-նաց յԵ-րու-
 սա-ղէմ , եւ յոր-ժամ փա-ռա-սի-րու-թեամբ
 ցան-կայր մը-տա՞նել ՚ի տա-ճա-րըն՝ պա-տու-
 Տա-սե-ցաւ եւ փա-խեաւ : Մեծ Տա-լա-
 ծա-նըս ետ Հը-րէ-ից ՚ի ժա-մա-նա-կըս Մա-
 կա-բա-յեց-ւոց : Սա-կայն ըզ-կը-նի սուղինչ
 ժա-մա-նա-կաց ե-կըն յաշ-խարհ Փըր-կի-չըն
 տի-ե-ղե-րաց ըստ կան-խա-գու-շա-կու-թեան
 սուրբ մար-գա-րէ-ի-ցըն , ե-բարձ ըզ-կը-ռա-
 պաշ-տու-թիւն , եւ Տաս-տա-տեաց ըզ-Քը-
 ըիս-տո-նէ-ա-կան սուրբ եւ ուղ-ղա-փառ Տա-
 ւա-տըն :

ՄԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

Մ Ա Ն Կ Ա Ն Ց :

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԻՆԻ ՕՐԻՆԱԿՆԵ

Մ . Իմաստութիւն :

Դիտնէսիոս բռնաւորն Սիկիլիոյ յաւուր միում ելեալ 'ի վաճառանոցն , ուր ամենայն վաճառականք վաճառէին զազգի ազգի մը թերս՝ պատահեցաւ փիլիսոփայի միոյ . եւ ետարց ցնա թէ դու զի՞նչ վաճառես : Պատասխանեաց թէ՛ ես իմաստութիւն վաճառեմ : Արկնեաց Դիտնէսիոս . ո՞րքան դնով վաճառես , ասաց փիլիսոփայն թէ՛ վեց հարիւր դահեկանի : Հանեալ զգրամն ետ նմա : Ասաց ցնա փիլիսոփայն . Ամենայն գործք խոհեմութեամբ գործէա , եւ մշտ վերջն հրաժէա . Ահա այս է իմ վաճառ : Այլ Դիտնէսիոս առ ոչ ինչ համարեցաւ զայն :

Բայց յաւուր միում իշխանք իւր թշնամա-

նալով կաշառս ետուն սափրչի (բալախի) նորա, զի ՚ի սափրել զՏերսն՝ հատցէ զգլուխ բռնաւորին: Երբ գնաց սափրիչն առ նա, Բիոնէսիոս առանց ո՛չ ինչ գիտելոյ բարձր ձայնիւ կոչեաց. Ամենայն գործոք խոհեմութեամբ գործեա, և մշտ վերջն հրաժեշտ: Սափրիչն կարծելով թէ Բիոնէսիոս իմացեալ է ըզխորհուրդս իշխանաց իւրոց՝ անկաւ յոտս նորին և խնդրեաց զթողութիւն, զի շրնորհեսցէ զկեանս իւր: Յայնժամ Բիոնէսիոս իմացաւ իմաստութեան գինն, թէ ինչպէս թանկագին է: Երանի՛ նմա, ասէ, որ ունի և գիտէ զյարգ իմաստութեան:

Է. Խրատեանութեան :

Աւաղակք ոմանք, որ սպասէին առ ճանապարհայն կողոպտել զանցաւորս, գլտին զկրօնաւոր ոք ՚ի կարգէ սրբոյն Փրճանկիսկոսի, և կարծելով թէ ունէր առ ինքեան ինչս՝ անկան ՚ի վերայ, և եգին զսուր իւրեանց ՚ի վերայ սրտի նորին, զի առ երկիւղի հանեալ տայցէ նոցա ըզփողան իւր: Իսկ բարի Արօնաւորն աներկիւղ և զուարթ գիմօք սկսաւ այսպէս

ասել ցնոսա , Պարոնայք , թուի ինձ զի
 'ի բազում ժամանակաց հետէ հեռացեալ
 կայք յաշխարհէ , և 'ի մարդկային կենցա-
 ղավարութենէ , որովհետև մոռացեալ էք
 զի Փռանկիսկոսեան կրօնաւորքն չկարեն
 պահել դրամս ընդ իւրեանս : Չունիմ դը-
 րամս տալ ձեզ , այլ փոխանակ նոցին
 տաց ձեզ զխրատ մի , որով կարասջիք
 յագեցուցանել զսիրտս ձեր ցանկասէրս :
 Աւազակքն ևս տեսանելով զուարթ և ըզ-
 հանդարտ բարբառ նորին , ունին մատուցին :

Ապա սկսաւ կրօնաւորն խրատել ըզ-
 նոսա այսպէս . եղբարք , տեսանեմ զի
 նմանիք դուք յոյժ Յիսուսի 'ի կենցաղա-
 վարութեան ձերում . վասն զի նա աղքատ
 մեռաւ , դուք ևս պարտիք աղքատ մեռա-
 նիլ : Նա ատելի եղև ամենեցուն , և հա-
 լածեցին զնա , դուք ևս ատելի էք ա-
 մենեցուն , եւ հալածիլ ունիք : Նա մտորե-
 ցուցիչ համարեցաւ , դուք ևս գող և աւա-
 ղակ էք : Նա չունէր զտեղի ինչ բնա-
 կութեան , դուք ևս չունիք զբնակարան
 ինչ ապահով , մութ է լոյս ձեր , գայլք են
 ընկերք ձեր , և թռչունք են երգեցիկք
 ձեր : Հալածեցին զնա միշտ 'ի քաղաքէ
 'ի քաղաք , դուք ևս 'ի միոյ վտանգէ ա-

զատիք և ՚ի միւսն անկանիք , և Տիգրան
 հողմոց , և տերեւք ծառոց դողացուցանեն
 զձեզ : Մասնեաց զնա մի յաշակերտաց
 նորա [Թշնամեաց իւրոց , դուք ևս պար-
 տիք մատնիլ ՚ի ձեռն միոյ յընկերաց ձե-
 րոց : Տարին զնա առաջի Պիղատոսի ՚ի դա-
 տաստան , դուք ևս պարտիք զնալ յաւուր
 միում առաջի անաչառ դատաւորի : Նա դա-
 տապարտեցաւ ՚ի մահ խաչի , դուք ևս պար-
 տիք կոխիլ զանարդ կախաղանէն : Նա էջ
 ՚ի դժոխս , դուք ևս պարտիք իջանիլ
 անդր : Սակայն երկու մեծ զանազանու-
 թիւն գոյ ՚ի մէջ ձեր և նորա , զի դատա-
 պարտեցին զնա սուտ վկայիւք , իսկ դուք
 դատապարտիլ ունիք արդար վկայիւք վա-
 սըն չարագործութեան ձերոյ : Նա ել ՚ի
 դժոխոց յաղթանակաւ , դուք պարտիք կալ
 անդր յաւիտեանս յաւիտենից :

Խրատս այնչափ շարժեաց զսիրտս ա-
 ւազակացն , մինչ զի անկան յոտս կրո-
 նաւորին զղջացան , և տարեալ զնա հա-
 սուցին ՚ի վանս իւր և հետեւեցան բարե-
 պաշտութեան ըստ բարի խրատոց սրբա-
 կաց կրօնաւորին :

Գ. Ազգասիրութիւն :

Խելացի մարդ ոք միշտ հողայր զունայնութենէ աշխարհի , և զարմանայր թէ ազահ մարդիկ զի՞արդ ոչ յազին , զի կարիցեն անդորրութեամբ անցուցանել ըզսակաւորեայ ժամանակս իւրեանց : Այնչափ շարժեցաւ սիրտ իւր ՚ի բարի խրատուց , մինչ զի զամենայն զոր ունէր բաժանեաց սողքատաց , և բնակէր սրբութեամբ ՚ի լէրինս զօրէն ճգնաւորի : Երբ ձմեռն ըսկաւ մերձենալ , ինքն որոնէր գտանել անդ զփապար ինչ վասն բնակութեան : Յաւուր միում եգիտ զտեղին ինչ և մըտեալ ՚ի ներքս՝ հայեցաւ ընդ այն , և ետես զկոտոր մի ոսկոյ , յորմէ այնքան երկեաւ , մինչ զի կարծէր թէ ետես ըզմահ իւր :

Ուստի թողեալ զոսկին փախեաւ անտի , և մինչ վազելով անցանէր ՚ի մէջ լէրինն , աւազակքն վազեալ ըմբռնեցին զնա , և հարցին ցնա զպատճառն : Պատասխանի ետ , թէ զմահ տեսի , վասն այն փախչիմ : Չարմացան յոյժ , և ստիպեցին ասել ինքեանց զուղիղ սլաւճառն : Յայն-

Ժամ իմացոյց նոցա թէ ոսկին է մաքս
 իմ. զոսկի տեսի ՚ի մէջ այրին՝ և իփախչիմ:

Աւազակքն խնդացին յոյժ յոյժ թողին
 զնա, և երեքին ևս գնացեալ գտին
 զոսկին, և սկսան ուրախ լինիլ: Իսկ
 յետոյ խորհուրդ արարեալ՝ ետուն զգրա-
 մըս ինչ ՚ի ձեռս միոյ յընկերաց իւրեանց գնալ
 ՚ի քաղաքն, և բերել ինքեանց զուտելիս և
 գինի: Գնացեալ սորա ՚ի քաղաքն՝ գնեաց
 զամենայն ինչ, և խորհեցաւ ՚ի միտս իւր
 յինքն գրաւել զոսկին զամենայն: Ուստի
 գնեալ զմահաբեր թոյն՝ խտունեաց ընդ
 գինւոյն. զի ընկերք իւր արբեալ զայն՝
 մեռցին: Յորժամ մերձեցաւ ողորմելի այրս
 այս առ նոսա՝ խորհեցան սպանանել ըզ-
 նա, և գտանել զոսկին: Այսու խորհու-
 րով ելին արտաքս, առին ՚ի ձեռաց
 նորին զամենայն ինչ, սպանին զնա, և ին-
 քեանք նստան յուտել և յըմպել, այլ որով-
 հետև գինին թունաւորեալ էր, նոքա ևս
 մեռան անդր:

Իսկ բարեսէր ճգնաւորին ոչ գտեալ իւր
 յարմար տեղի բնակութեան, խորհեցաւ ՚ի մի-
 տըս իւր, թէ աւազակքն տարեալ իցեն զոս-
 կին անտի և գնաց յայրն: Յորժամ մերձեցաւ,
 ետես, զի մին յաւազակացն սպանեալ

անկեալ կայր ՚ի գետին , միւս երկուքն ևս
 սեւացեալ դիմօք անկեալ կային , խմացաւ
 թէ ոսկին եբեր զայնպիսի մահ : Ուստի
 սկսաւ աւելի ևս փախչիլ և հեռանալ յայ-
 նրմ մահաբեր վայրէն , և անկեալ յերկիր
 գոհացաւ զԱստուծոյ՝ որ ազատեաց զինքն
 ՚ի չար մահուանէն , և ՚ի բոլոր կեանս
 իւր չկամէր տեսանել զոսկի . իբրև ճշմա-
 րիտ մահ համարելով զնոյն հոգւոյ և
 մարմնոյն իւրոյ :

Գ . Ժամատիրութիւն :

Կայր ՚ի քաղաքին Նաբօլայ իշխան ոմն բա-
 րեպաշտ և Ժամասէր , որ պարտ անձին հա-
 մարելով յամենայն կիւրակէի գնայր յեկեղե-
 ցին լսել զքարոզս , և երբ դառնայր եր-
 թայր ՚ի տուն իւր՝ կատարէր գործով զխրատ
 քարոզչին : Այս բարեպաշտ իշխանն գնէ
 զայլազգի գերի մի , և ուսուցեալ զլեզուն՝ պա-
 հէ առ իւր : Գերին երթայր յեկեղեցին
 յամենայն կիւրակէի , և իբրև տեսանէր զի
 տէր իւր զոր ինչ լսեր ՚ի քարոզչէն կատարէր
 գործով երթայ առ քարոզիչն և խնդրէ ՚ի
 նմանէ զի ՚ի հետեւեալ կիւրակէին քարոզեա-

ցէ ՚ի վերայ ազատութեան գերեաց : Քարողի-
 չըն լուեալ զինդիր գերոյն սիրով յանձն
 էառ կատարել : Յաւուր կիւրակէին գնացին
 յեկեղեցին լսել զքարողն , բայց քարողին
 քարողեաց ՚ի վերայ այլ իմն առարկայի : Իշխա
 նըն գնացեալ ՚ի տուն ՚ի լրումն անձ զխը-
 րատ քարողին այնորիկ : Գերին կարծելով թէ
 մոռացեալ իցէ քարողին , կրկին գնացեալ
 խնդրեաց : Քարողիչ ասաց թէ չեմ մոռացեալ ,
 այլ քարողեցից զոր խնդրեցերդ : Բայց ՚ի
 հետեւեալ կիւրակէին ևս չարար , և այսպէս
 անցին կիւրակէք ինչ : Աերջապէս գնացին ՚ի
 կիւրակէի միւս յեկեղեցին , քարողին ըստ
 խոստմանն իւրոյ քարողեաց ՚ի վերայ ազատու-
 թեան գերեաց , ընդ որ ուրախացեալ գերոյն
 գնաց ՚ի տուն ընդ տեառն իւրոյ , և իշ-
 խանին կոչեալ զնա տայ նմա զթուղթ ա-
 զատութեան , ասելով թէ դու ազատ ես յօրէ
 յայսմանէ , երբ հաճեսցիս գնալ ՚ի քաղաքն
 քոյ՝ գնան ազատ ես դու :

Գերին խնդացեալ գնայ առ քարողին
 վասն շնորհակալ լինելոյ , որ եղև պատճառ
 ազատութեան իւրոյ : Ապա եհարց ցնա , ըն-
 դէ՞ր չետուր քարողս զայս յառաջին կիւրա-
 կէի : Պատասխանեաց թէ զոր ինչ քարող զոր
 հանդերձեալ իցեմ տալ , նախ գործով կատա-

րեմ, ապա տամ : Որովհետև չէր իմ աղա-
տեալ զգերի ո.բ, առ այդ սպասեցի գնել
զոմն և աղատել, և ապա քարոզել այլոց,
վասն որոյ այսքան ժամանակ երկարե-
ցաւ :

Իսկ գերւոյն լուեալ զքանս զայս՝ այնչափ
զարմացաւ, մինչ զի դարձեալ անկաւ առ
ոսա իշխանին, խնդրեաց մնալ անդր,
և քրիստոնեայ եղև : Ահա այսպէս կա-
տարեցաւ փափակ գերւոյն, որ քարոզ չի և
իշխանի բարեպաշտութեանն հետևելով՝ ե-
րևելի բարեպաշտ եղև :

Է. Աճոյաշարժիւն :

Երևելի աստուածաբան ո.բ կամէր իմա-
նալ թէ ո՞վ իցի թշուառ և ողորմելի
յաշխարհի, և զկնի բազում մտածողու-
թեանց՝ խնդրեաց յԱստուծոյ ցուցանել իւ-
րեանն : Յաւուր միւսմ ՚ի ձմեռնային ժամանակի
գնացեալ յեկեղեցին՝ տեսանէ, զի խղճուկ
աղքատ ո.բ ցրտահարեալ գողայր առ գը-
րանն : Աստուածաբանն տեսանելով զաղ-
քաան ՚ի յեաին թշուառութեան, իմանայ
զնա լինիլ խնդրեալ թշուառն, զի բնաց

Կի ամանէ չէր թշուառագոյն : Աստի մերձ
 եկեալ ողջունէ զնա թշուառ անուանելով :
 Պատասխանէ աղքատն թէ չեմ ես թըշ-
 ուառ : Զարմանալով աստուածաբանն ասէ .
 ասցա ս'վ է թշուառ . որպիսի մարդ ես դու
 որ ոչ ճանաչես զանանկութիւն քո : Պա-
 տասխանէ աղքատն թէ թագաւոր եմ ես :
 Թագաւոր ես դու . կրկնեաց աստուածա-
 բանն . ս'ւր է տեղի թագաւորութեան քո .
 Պատասխանեաց նա՝ թէ թագաւորութիւն
 իմ է Կի մեջ հողւոյ իմոյ :

Աստուածաբանն աւելի զարմանալով ոչ
 ինչ եղիս հարցանելոյ , ասաց ցնա եթէ
 Աստուած վճռեցէ քեզ երթալ անդամ
 Կի դժոխս տակաւին չլինիս թշուառ : Ա-
 մենեւինն ոչ ասաց աղքատն , վասն զի
 ես միշտ օրինօք աստուածաբաշտութեան
 ընդիս կատրեալ ունիմ զԱրարիչ իմ , եթէ
 արժանի արասցէ զիս դժոխոց , զնա ևս
 տարայց ընդիս , յայնժամ դժոխքն ար-
 քայնութիւն լիցի ինձ , և ես հողւոյս թա-
 գաւորութիւնն դատանելով ոչ թէ թըշ-
 ուառ . յալ երջանիկ և երանելի լինիցիմ :
 Յայնժամ աստուածաբանն անկեալ առ
 սոս աղքատին ասաց . թէ իրաւ դու եր-
 ջանիկ և կատարեալ ես Աստուածաբաշտու-

Թեամբ, ուրեմն Աստուածս պաշտուծին
 չունեցող մարդն է Թշուառ Թէ յաշ-
 խարհի աստ՝ և Թէ ՚ի հանդերձեալն :

Պ. Հնազանդութիւն :

Ազնուական մեծատուն ոմն ունէր զա-
 ւակ մի, զոր և սիրէր յոյժ վասն հնա-
 զանդուծեանն, զի ընդդէմ հրամանի
 ծնողաց ոչ ինչ առնէր, Ուստի զարդացաւ
 ամենայն ուսմամբ, սակայն շատանալով սի-
 րով ծնողաց՝ ոչ կրթեցաւ ՚ի գործս
 տուրեառուծեան: Երբ աղայն տյն չա-
 փահասակ եղև, մայրն իւր խորհեցաւ ա-
 մուսնացուցանել զնա, իսկ հայրն խելացի
 դուով, Արջեաց զտղայն իւր՝ և ասաց, Թէ
 պարտիմ կատարել զինդ իր մօր քոյ, բայց
 զի երթեալ ոսկի մի արդիւնաւորեցես ինձ
 զի տեսից: գոյն երեսաց որդւոյն սկսաւ
 կարմրիլ, եւ առ ժամայն կատարել զհը-
 բաման հօր իւրոյ հնազանդուծեամբ, սա-
 կայն անսովոր գոլով վաստակոց՝ տամեալ
 իոկայր Մայրն ասաց ցնա, Թէ մի՛ արա-
 միր մեք շատ ոսկի ունիմք, ահա՛ ան քեզ
 զայս ոսկի և ՚ի վաղեան երեկոյի տուր հօր
 քոյ, սրով և վճարել ունիս զպարսոս
 հնազանդուծեան :

Տղայն հնազանդելով մօրն՝ էառ զոսկին
 և յերեկոյին՝ յորժամ հայր իւր նստեալ էր
 առ շատրուան աւազանին (քավառին) գնացեալ
 եկաց առաջի նորա: Հայրն եհարց թէ
 ուր է վաստակածդ ոսկին, տղայն հանեալ
 զոսկին առեալ ՚ի մօրէն՝ ետ նմա: Հայրն
 տեսանելով զայն՝ ձգեաց ՚ի ջուրն ասելով թէ
 սյս չէ՞ ոսկին վաստակոց քոց, գնան դու աշ-
 խատեան, և բեր: Տղայն ամօթահարեալ
 երթայ տրտմութեամբ և լայ: Մայրն տեսեալ
 զնա տրտմեալ հարցանէ թէ ընդէր լաս,
 թէպէտ հայր քո ծանեաւ զոսկին իւր, այլ
 ՚ի վաղիւ տալոց եմ քեզ զայլ ոսկի փոխ առեալ
 ի դրացեաց՝ զոր ոչ կարիցէ ճանաչել:
 Տղայն այսու սիրտ ստացաւ և ՚ի միւսում
 աւուր մայրն ետ նմա զոսկի մի փոխ
 առեալ ՚ի դրացեաց, և առաքեաց ըշ-
 նա առ հայր իւր: Իսկ հօրն առեալ զոս-
 կին ՚ի ձեռս իւր բարկանալով՝ էարկ ՚ի ջուր
 անդր, սյս չէ՞ քոյ վաստակածդ, ասաց,
 գնան բեր ինձ զոսկին վաստակոց քոց:

Յայնժամ տեսեալ սրտանւոյն զի մինչև
 չաշխատիցէ ինքնին ՚ի կատարել զհրաման
 հօր իւրոյ՝ չկարէ գտանել զցանկալին իւր,
 վաղայարոյց լեալ ընդ առաւօտն ելանէ ՚ի
 դրունս քաղաքին, և տեսանէ զշինուած

որ շինիւր անդէն : Փոխէ անդ զգգես-
տըս իւր , աշխատէ մինչ ցերեկոյն ընդ վաս-
տակողաց , յետոյ փոխեալ զգգեստս դառնայ
ի տուն . և այսպէս եօթնեակ մի չարաչար
աշխատելով դտանէ զոսկի մի . և տարեալ
դողալով տայ Տօր իւրում : Իսկ Տայնն
լստ առաջին օրինակին առեալ զոսկին ՚ի նը-
մանէ , այն ինչ մերձ էր արկանել ՚ի
Զուր՝ պատանին անկեալ յոտս նորա կաշու
խկոյն զձեռս Տօրն , և ասէ . մի՛ ընկենուր
Տայր , ափոսս է , զի եօթնեակ մի չարաչար
աշխատութեամբ և քրտամբ ք Տաղիւ թէ ար-
դիւնաւորեցի զայդ :

Առ որ ուրախանալով Տօրն սկսաւ խը-
րատել որդւոյն թէ հնազանդութիւն քոյ
արժանի արար քեզ վայելելոյ զմեծու-
թիւն իմ : Արովհետեւ փորձիւ գիտացեր ,
տէր լինելով ընչից , փութով կորուսանել չու-
նիս քտացուածս իմ : որպէս ո՛չ ցաւեցար
վասն ոսկոցն , զորս արկի ՚ի Զուր , ըստ որում
անփորձ էիր աշխատութեան , և ցաւեցար ընդ-
կորուստ վաստակով արդիւնաւորելոյդ : Այ-
սուհետեւ լսւ ծանիցես գիտել զյարգ ըս-
տացուածոց , և լինիլ տէր և թագաւոր աշ-
խարհի :

Է . Անշիշուարութեան :

Անուանի մեծատուն ոք ունէր զերիս որդիս ,
 զորս և ուսմամբ հրահանգեաց , որպէս փա-
 փաքէրն : Տեսանելով զառաքինի վարս և
 զկատարելութիւնս նոցին հանեալ զբոլոր
 ստացուածս իւր բաժանեաց նոցա : Բայց ունէր
 անդին մատանի մի որոյ ոչ գտանիւր նման ՚ի հա-
 մօրէն աշխարհի : Չոր պահեալ առ իւր՝ ասաց
 զաւակացն թէ ով ոք ՚ի ձէնջ առաքինի
 գործ ինչ կամ ճնաշխարհիկ իմն առաքինու-
 թիւն սեփականեացէ ինքեան՝ տաց նմա զայս :
 Որդիքն հրաման առեալ ՚ի հօրէն՝ առաջա-
 դրեցին շրջել յերիս ամիսս , և ապա դառնալ
 երևելի գործով ինչ : Յորժամ վերա-
 դարձան , կոչեաց զնոսա հայրն և եհարց
 թէ ո՞վ առաւել առաքինի գործ իցէ ա-
 րարեալ : Երեց որդին պատմեաց թէ , դէպ
 եղև ինձ օտարական մի , ընդ որում այն-
 քան մտերմացայ մինչ ետ ինձ պահել ըզ-
 մնուկ մի լի ոսկով առանց համարոյ ինչ
 կամ գրոյ , ուր ես կարող էի զբազում
 ինչ առնուլ անտի , բայց չկամեցայ ընդդէմ
 հաւատարմութեան մեղանչել : Պահեցի զայն
 բոլոր ամբողջ , և ետու նմա այնպէս :
 Կտասխանեաց հայրն բարի է գործդ ,
 հայց այսու առաքինութեամբ կատարեցեր

զբնական պարտիա քոյ, զի այլոց ոսկին գո-
ղանալով անիրաւ և զրկող լինէիր, որոյ հա-
տուցումն պարտ էր լինիլ թէ աստ և թէ
ի հանդերձելումն: Երկրորդ որդին պատմեաց
թէ մինչ շրջէի առ ավն ծովուն տեսի զի
տղայ մի անկաւ ՚ի ծով և մերձ էր հեղձուլ
առ ՚ի չժուժալ սրտիս անկայ ՚ի ծովն և հա-
նեալ զմանուկն տարեցուցի ՚ի վտանգէն: Պա-
տասխանեաց հայրն քոյդ գործ ևս բա-
րի է, բայց դու ևս կատարեցեր զբնական
պարտս, զի պարտական է ամենայն ոք օգ-
նել ընկերին, մանաւանդ վտանգերոց, զի
այր օղորմած օգնութիւն գտանի, և խստասիր-
տըն կործանի առանց օղորմութեան:

Իսկ երրորդ որդին պատմեաց թէ անի-
րաւ այր ոք առ նախանձու այնքան թըշ-
նամբ եղև ինձ, մինչ ինդրէր սպանանել զիս:
Ես մեծաւ զգուշութեամբ հեռի մնայի
ի նմանէ: Յաւուր միում տեսի, զի ննջէր ՚ի
ծայր լեւին միոյ, որ էր այնքան վտան-
գաւոր, մինչ եթէ շարժիւր ՚ի քուն իւր՝ գը-
լորեալ հոսիւր ՚ի վայր և մահանայր: Յայե-
ցեալ ՚ի նա սիրտ իմ առաւել չկարաց ժու-
ժալ, ցանկացայ փրկել զնա ՚ի վտանգէ անտի
թէպէտ և ինձ մեծ թշնամբ լեալ էր նորայ:
Ուստի յառաջ մատուցեալ զգուշութեամբ
զարթուցի զնա ՚ի քնոյ և փրկեցի ՚ի վտան-

գէն : Հայրն լուեալ զայս կոչեաց և ընդ-
 գրկեաց զանյիշատար որդին իւր՝ ասելով սիրելի
 զուակ իմ . քեզ վայելէ այս անդին
 մատանիս . զի առաքինութիւն քոյ արժանի է
 ամենայն բարեաց . որովհետև բարի առնել
 բարերարին է գործ բնական . բայց բարի
 առնել չարարարին է գործ գերբնական ,
 դերձեցիկ առաքինութիւն և գիցազնական
 բարեգործութիւն : Ահա այսպիսի մեծ
 գովութեամբ և սիրով հանեալ զմատանին
 ազոյց ՚ի մատ անիշատար զուակին , և հայ-
 րական օրհնութեամբ պսակեաց զնա :

Աղօթք Տէրոնական :

Հայր մեր որ յերկինն ըս , սուրբ եղիցի
 ահուն քո , եկեսցէ արքայութիւն քո ,
 եղիցին կամք քո՝ որ-պէս յերկինս , եւ յերկ-
 րի : զհաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ այ-
 սօր , թող մեզ ըզ-պարտիւն մեր , որ-պէս եւ
 մեք թողմք մերոց պարտապանաց , եւ մի՛
 տանիր ըզ-մեզ ՚ի փորձութիւն , այլ փրկեան
 ըզ-մեզ ՚ի չարէն . զի քո է արքայութիւն , եւ
 զօրութիւն , եւ փառք յաւիտեանս , ամէն :

Աղօթք Աստուծոյն :

Քո-հանամ ըզ-քէն Տէր , որ ստեղծեր
 զիս եւ պիտոյս իմ հոգաս եւ խնամես զիս :

Գո-հա-նամ ըզ-քէն որ ետուր զան-ցեալ գի-
 շե-րըն խա-ղա-ղու-թեամբ ան-ցու-ցա-նել .
 ա-ղա-չեմ ըզ-քեզ միշտ օրհ-նել եւ պահ-պա-
 նել զիս եւ ըզ-սի-րե-լի ~~ըն-տե-սե-նի-ս~~ եւ ~~ըն-
 ք-ա-րե-կ-ա-մե-ն~~ իմ ան-փորձ եւ
 ան վը-նաս ՚ի չարեաց . ա-մէն :

Աղօթ նախան պճազն :

Օրհ-նեա՛ Տէր ըզ-կե-րա-կու-րըս զայս , զոր
 պար-գե-ւե-ցեր մեզ ՚ի լի-ու-թիւն . ա-մէն :

Աղօթ պէնի ճաշուն :

Գո-հա-նամք ըզ-քէն Տէր բո-լո-րով սըր-
 տիւ վա-սըն սը-նըն-դա-րար կե-րակ-րոյն , ո-
 րով կե-րակ-րե-ցեր ըզ-մեզ ա-ռատ ո-ղոր-մու-
 թեամբ քով , ա-մէն :

Աղօթ Երեկոյեան :

Ա-մե-նա-կա-րո՛ղ եւ ո-ղոր-մած Աստ-ուած
 թո՛ղ ինձ մա-տու-ցա-նել քեզ շը-նոր-հա-կա
 լու-թիւ-նըս վա-սըն բա-ղում պար-գե-ւա-ցըն
 քոց զոր ՚ի քէն ըս-տա-ցայ : Ըն-կա՛լ ըզ-խո-
 նարհ ա-ղա-չա-նըս իմ եւ նե-րեա՛ն զա-մե-նայն
 մե-ղըս զոր այ-սօր գոր-ծե-ցի : Օրհ-նեա՛ն զիս
 եւ ըզ-սի-րե-լի ~~ըն-տե-սե-նի-ս~~ եւ
~~ըզ-ք-ա-րե-կ-ա-մե-ն~~ իմ եւ պա-հիւ-ն
 ըզ-նո-սա միշտ ան-սա-սան , ա-մէն :

Handwritten notes at the bottom of the page, partially obscured by a purple stamp.

